

372.21

ค815ก

จ.3

การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี

ปริชญานิพนธ์

ของ

สุนันท์ ปิยะศิริ

22 ต.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ความหลักสูตรปริชญามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มีนาคม 2539

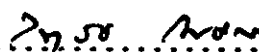
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ธ.51241

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

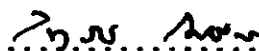
คณะกรรมการควบคุม

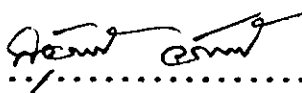
..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลี)

..... กรรมการ
(ดร.วิทฑูรย์ โพธิ์สาร)

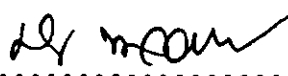
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลี)

..... กรรมการ
(ดร.วิทฑูรย์ โพธิ์สาร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา ขูลสุวรรณ์)

วันที่ ๙... เดือน สิงหาคม... พ.ศ. ๒๕๓๙

ประกาศศุภการ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ ในฐานะประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมกับให้คำแนะนำ แก่ไข อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ชาลิต ศิริภิรมย์ และ พระครูปริยัตยานุรักษ์ ที่ให้ข้อคิดและคำแนะนำ ในการสร้างแบบสัมภาษณ์

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครองทุกท่าน ที่ร่วมมือให้ คำสัมภาษณ์ อันเป็นผลให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้ให้การศึกษาเบื้องต้นแก่ผู้วิจัย และเป็น กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดีทุกประการ

สุรินทร์ ปาละสิริ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ผู้วิจัย	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	8
การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	8
การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ของกรมการศาสนา	24
แนวคิดเกี่ยวกับสภาพในการปฏิบัติงาน	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
งานวิจัยในประเทศ	44
งานวิจัยในต่างประเทศ	51
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	55
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	58

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
	ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	59
	ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และ ผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ...	70
	ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และ ผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ...	102
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	106
	กลุ่มตัวอย่าง	106
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	106
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	108
	การวิเคราะห์ข้อมูล	108
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	109
	อภิปรายผล	112
	ข้อเสนอแนะ	118
	ข้อเสนอแนะทั่วไป	118
	ข้อเสนอแนะในการวิจัย	118
	บรรณานุกรม	120
	ภาคผนวก	126
	ประวัติของผู้วิจัย	159

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนและร้อยละ เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครองที่เป็น กลุ่มตัวอย่างการวิจัย	70
2	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	71
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	72
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัดเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	73
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัดเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด ด้านบุคลากร	75
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัดเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด ด้านการเงินและธุรการ	77
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัดเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย	79
8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัดเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด ด้านการจัดกิจกรรม	81

9	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์	83
10	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด ด้านการประเมินผล	85
11	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	87
12	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อม	88
13	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านบุคลากร	90
14	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการเงินและธุรการ	92
15	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการจัดโภชนาการ และอนามัย	94
16	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการจัดกิจกรรม ...	96
17	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และการประชาสัมพันธ์	98

18	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ สภาพการดำเนินงานศูนย์ถาวรเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการประเมินผล ...	100
19	จำนวนและร้อยละ ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์ถาวรเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์ถาวรเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ..	102

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษานั้น เป็นการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาความพร้อมของเด็ก ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม เพื่อรับการศึกษาระดับสูงต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 12) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ บลูม (Bloom. 1976 : 359) ว่า ช่วงวัยก่อนประถมศึกษาเป็นช่วงที่เด็กมีพัฒนาการความสามารถที่จะเรียนรู้มากที่สุดทางด้านสติปัญญาของเด็กเมื่ออายุ 1 ปี จะมีการพัฒนาการ ร้อยละ 20 เมื่ออายุ 4 ปี จะมีการพัฒนาการขึ้นเป็น ร้อยละ 50 และในช่วง 4 - 5 ปี จะมีการพัฒนาการขึ้น เป็นร้อยละ 80 แสดงว่ามนุษย์เรามีพัฒนาการทางสติปัญญามากที่สุดในช่วงวัยก่อนประถมศึกษา

ในช่วงต้นของชีวิต คือ ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งอายุประมาณ 6 ปี เป็นระยะที่มีความสำคัญของการพัฒนาร่างกาย จิตใจ สติปัญญา บุคลิกภาพและสังคม ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงแรกของชีวิตจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเสริมสร้างความพร้อมแก่เด็ก เพื่อที่จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศ หรืออาจจะขัดขวางชะงักการพัฒนาของเด็กได้โดยลักษณะทางธรรมชาติ เด็กวัยแรกเกิดถึง 6 ปี อัตราการพัฒนาทุกด้าน ๆ โดยเฉพาะทางด้านร่างกาย สติปัญญา อยู่ในช่วงที่เร็วมากเมื่อเทียบกับช่วงอื่น ๆ จากการศึกษาเด็กที่มีสติปัญญาเลิศ หรือมีแววเก่งมากจะเห็นอัตราการพัฒนาทุก ๆ ด้าน เมื่อเทียบกับเด็กปกติซึ่งเร็วอยู่แล้วก็ยิ่งเร็วกว่า (จรรยา สุวรรณทัต. 2531 : 172) ซึ่งในช่วงอายุดังกล่าวเป็นช่วงที่มีความสำคัญมากที่สุดในระยะเริ่มแรกของชีวิต เป็นช่วงเวลาที่อัตราการเจริญเติบโตในส่วนต่าง ๆ ของร่างกายโดยเฉพาะสมองเจริญรวดเร็วมาก ในระยะที่ร่างกายทุกส่วนมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วขึ้น ถ้าได้มีการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องก็จะช่วยเสริมสร้างการพัฒนาการในทุกด้านให้เป็นไปด้วยดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 1)

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของวัยทารกในวัยเด็ก ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติทุกฉบับที่ผ่านมา โดยเฉพาะแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ได้กำหนดเป้าหมายให้มีการเร่งขยายจำนวนนักเรียนในชั้นอนุบาล 3-5 ปี และเด็กที่ถือโอกาสทางการศึกษาอื่น ๆ โดยจะมีจำนวนนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาเพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 4 ต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรกลุ่มอายุ 3 - 5 ปี และคาดว่าจะได้ ร้อยละ 59 ในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาว่า "... เพื่อให้เด็กวัยก่อนประถมศึกษาได้มีการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาอย่างเหมาะสมเท่าเทียมกัน..." และได้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ดังนี้

... ส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อให้เด็กวัยก่อนประถมศึกษาที่มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามศักยภาพ และให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาโดยจะขยายการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กให้ครอบคลุมพื้นที่ที่มีปัญหาทางภาษา และในพื้นที่ที่มีความพร้อมจะจัดขึ้นอนุบาลหลักสูตร 2 ปี... (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 23)

ประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลกได้จัดตั้งสถาบันสำหรับเด็กในวัยก่อนเข้าเรียนขึ้นและมักมีรูปแบบแตกต่างกัน แต่จุดประสงค์ใหญ่ก็เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพและส่งเสริมการศึกษารองเด็ก สำหรับประเทศไทยการศึกษาในระดับนี้ได้จัดทำขึ้นหลายรูปแบบ เช่น เป็นสถานรับเลี้ยงและดูแลเด็ก หรือศูนย์ปฐมวัย เป็นศูนย์โภชนาการเป็นต้นเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาล โดยมีผู้รับผิดชอบดำเนินงานหลายฝ่ายหลายหน่วยงานด้วยกัน โดยต่างฝ่ายก็จัดทำไปตามความสามารถและงบประมาณของตนเอง (อัจฉรา เก่งปัญญา. 2534 : 49)

ในปี พ.ศ. 2516 สมเด็จพระสังฆราชได้ทรงปรารภกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายอภัย จันทวิมล) ว่า "พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชประสงค์

ที่จะให้ทางคณะสงฆ์หาทางจัดการสอนเด็กเล็กและประชาชนให้มีความรู้ อ่านออกเขียนได้" จากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้กระทรวงศึกษาธิการคิดโครงการสนองพระราชดำริ โดยจัดโครงการโรงเรียนวัดสอนเด็กก่อนเกณฑ์ขึ้น เป็นโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อการศึกษาของเด็กก่อนเกณฑ์ที่จะเข้ารับการศึกษามัธยมศึกษาบังคับตามกฎหมายทั้งชาย - หญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปี ถึงย่างเข้าปีที่ 8 ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อจาก "โรงเรียนวัดสอนเด็กก่อนเกณฑ์" เป็น "ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด" ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา และรับเด็กเล็กทั้ง ชาย - หญิง ตั้งแต่อายุ 3 ปี ถึงย่างปีที่ 6 และได้มอบหมายให้ศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอร่วมกับคณะสงฆ์ เป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบดูแลความเรียบร้อยภายในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด (กรมการศาสนา. 2537 : 1 - 3)

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เป็นสถานที่ที่วัดจัดตั้งขึ้นในวัดหรือที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้การอบรมปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามของชาวไทยรวมทั้งการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กก่อนเกณฑ์เข้าสู่วัยเรียน มีชื่อย่อว่า "ศคว" ซึ่งในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดมีบุคลากรดำเนินงาน 2 ประเภท ได้แก่ ผู้บริหาร คือ ครูใหญ่ หรือ อาจารย์ใหญ่ ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดที่จัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และครูพี่เลี้ยง ที่ทำหน้าที่สอนพร้อมกับดูแลช่วยเหลือเด็กในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

ในการจัดการศึกษาของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีความจำเป็นต่อทั้งคลังค่านึงถึงสภาพการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เนื่องจากสภาพการดำเนินงานมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของวัด ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหนึ่งของการศึกษานอกระบบโรงเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2536 : 7) และการบริหารงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดว่าจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นกับสภาพการดำเนินงานโดยทั่ว ๆ ไป ได้แก่ สภาพการเงินที่ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ที่ได้รับแต่ละปีงบประมาณ ไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่ายของศูนย์ (กรมการศาสนา. 2537 : 17) การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานธุรการ บุคลากร อาคารสถานที่ การบริหาร การจัดกิจกรรม ความสัมพันธ์กับชุมชน (กมล รอดคล้าย. 2537 : 60) ซึ่งพอสรุปเป็นสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดได้ คือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านการเงินและธุรการ ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย ด้านการจัดกิจกรรม ด้านความสัมพันธ์ชุมชนและการประชาสัมพันธ์และด้านการประเมินผล

จากความสำคัญดังกล่าว จึงควรได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยเลือกศึกษาเฉพาะกรณีในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวน 3 ศูนย์ พื้นที่ของจังหวัดนนทบุรี ในบางอำเภอซึ่งเคยเป็นส่วนบลไม้ต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนที่ได้อพยพมาจากทุกภาคของประเทศ พื้นที่บางส่วนของบางอำเภอ ยังเป็นที่รองรับการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรม โดยเฉพาะพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมือง อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่มีการจัดสรรที่ดินและก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นอย่างหนาแน่น บิดามารดาต้องทำงานนอกบ้าน มีเวลาสำหรับลูกน้อยลง จึงเกิดปัญหาว่าใครจะดูแลอบรมลูกที่มีอายุยังไม่เข้าเกณฑ์ประถมศึกษา แม้ว่าจะมีสถานหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับก่อนเกณฑ์ โดยมีหน่วยงานของรัฐเป็นแกนหลัก แต่หน่วยงานของรัฐก็มีข้อจำกัดหลายอย่าง ซึ่งก็ยังมีโรงเรียนเอกชนมาจัดเสริมแต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและความจำเป็นบางประการไม่อาจส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนอนุบาลเอกชนได้ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดอบรมเลี้ยงดูเด็กเล็ก ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งเพื่อให้อำเภออื่น ๆ ใช้เป็นแนวทางในการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องและรับผิดชอบได้แก้ไขปรับปรุง สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี ตามความกิตเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครอง
2. เพื่อรวบรวมข้อ เสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ตลอดจนความต้องการ และข้อ เสนอแนะตจว งเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และ

ผู้ปกครอง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา ส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่ ได้แก่ คณะกรรมการจังหวัด จำนวน 7 คน ผู้บริหาร จำนวนศูนย์ละ 1 คน ครูพี่เลี้ยง จำนวน ศูนย์ละ 2 คน รวม 16 คน และผู้ปกครองเด็กที่ได้รับการอบรมในศูนย์ จำนวน 137 คน รวมทั้งสิ้น 153 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ที่เป็นประชากรทั้งหมดรวม จำนวน 16 คน และเลือกผู้ปกครองเด็กที่ได้รับการอบรมในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ให้ ความร่วมมือในการให้ข้อมูลมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ศูนย์ละ 75 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 102 คน รวมทั้งสิ้น 118 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบคำถามสัมภาษณ์

2.1.1 เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

2.1.2 ผู้ปกครองเด็ก

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ซึ่งแบ่งออกเป็น

2.2.1 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

2.2.2 ด้านบุคลากร

- 2.2.3 ด้านการเงินและธุรการ
- 2.2.4 ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย
- 2.2.5 ด้านการจัดกิจกรรม
- 2.2.6 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์
- 2.2.7 ด้านการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด หมายถึง บุคลากรที่กรมการศาสนาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี ต่อไปนี้

1.1 ผู้บริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด หมายถึง เจ้าอาวาสวัดที่จัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

1.2 ครูพี่เลี้ยง หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอน พร้อมกับดูแลช่วยเหลือเด็กในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

1.3 คณะกรรมการจังหวัด หมายถึง เจ้าคณะจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด เจ้าคณะอำเภอและศึกษาธิการอำเภอ ที่มีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดในเขตการปกครอง หัวหน้าศูนย์ ครูพระปริยัตินิเทศก์ประจำจังหวัด เลขาธิการเจ้าคณะจังหวัด หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม

2. ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อ แม่ ญาติ หรือผู้อุปการะเด็กที่เข้ารับการอบรมในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล

3. สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี ได้แก่

3.1 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาพของอาคารสถานที่และอนามัย สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่เก็บสิ่งปฏิกูล และมาตรการป้องกันความปลอดภัย

3.2 ด้านบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนโยบายในการปฏิบัติงาน และอำนาจหน้าที่ของบุคลากร

3.3 ด้านการเงินและธุรการ หมายถึง การใช้จ่ายเงินงบประมาณ การจัดหาเงินสมทบ การจัดทำทะเบียนและการจัดทำข้อมูลเด็กเล็ก การรายงานผลการดำเนินงาน และการจัดบริการเสริมอื่น ๆ

3.4 ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย หมายถึง การจัดกิจกรรมด้านโภชนาการและอนามัย ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมเพื่อสุขภาพและการเจริญเติบโต กิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กเล็ก โภชนาการ กิจกรรมนันทนาการ การพักผ่อน

3.5 ด้านการจัดกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมที่กำหนดจัดให้เด็กในแต่ละวัน

3.6 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ หมายถึง ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานระหว่างศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดกับผู้ปกครองและบุคคลอื่น ๆ ในชุมชน

3.7 ด้านการประเมินผล หมายถึง การประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กแต่ละคนโดยวิธีการสังเกต การบันทึก และจากผลงานของเด็กจากความคิดเห็นของผู้ปกครอง

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 4 ส่วน คือ

1. การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
2. การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
3. แนวคิดเกี่ยวกับสภาพในการปฏิบัติงาน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

ความหมายของการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง เป็นความหวังของครอบครัว เป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและความเป็นมนุษยชาติ เป็นพลังงานสำคัญในการพัฒนาประเทศ อนาคตของประเทศชาติจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก เด็กที่มีความสมบูรณ์และมีพัฒนาการในทุก ๆ ด้านที่เหมาะสมกับวัย ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม จะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

การพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพกระทำได้โดยการให้การศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยปรับปรุงจิตใจ อารมณ์ และคุณสมบัติทางกายภาพต่าง ๆ ของมนุษย์ให้ดีขึ้น นอกจากนั้นการดูแลยังมีส่วนสำคัญในการสอนให้มีความรู้ความสามารถในการที่จะดำรงตนอยู่ในสังคมได้

สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งหมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 0 - 6 ปี เป็นวัยก่อนประถมศึกษา วัยนี้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการมากที่สุด ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับชีวิตของเด็กในอนาคต พัฒนาการด้านต่าง ๆ ดังกล่าวล้วนมีรากฐานที่สำคัญมาจากการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ และครอบครัว ช่วงปฐมวัยจัดเป็นช่วงที่เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งเป็น

พื้นฐานในการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการในด้านอื่น ๆ มากที่สุด กล่าวคือ ในช่วงอายุ ๖ - ๖ ปี สถิติปัญหาของเด็กได้พัฒนาไปแล้วเกือบสมบูรณ์ คือ ประมาณร้อยละ 80 ของพัฒนาการด้านทั้งหมด ในช่วงดังกล่าวนี้ ถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูไม่ถูกต้อง ก็จะทำให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่ไม่สมบูรณ์ ไม่ว่าในด้านความสามารถทางสติปัญญา สุขภาพอนามัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ การควบคุมอารมณ์และการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมร่วมกับผู้อื่น ในขณะเดียวกัน หากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ก็จะทำให้เด็กมีความพร้อมและมีพัฒนาการที่เหมาะสม การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ จึงนับว่ามีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง (กมล รอดคล้าย. 2537 : 2)

จากการที่มีผู้สนใจในเรื่องพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน และพยายามให้การศึกษาตามธรรมชาติและความต้องการของเด็ก แต่ในระยะแรกการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนส่วนใหญ่จะดำเนินการในรูปแบบของโรงเรียนอนุบาล ซึ่งใช้เป็นสถานที่ศึกษาวิจัยพฤติกรรมของเด็ก เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนตามวิทยาการใหม่ ๆ ในขณะนั้นเสียมากกว่า ต่อมาสังคมมีความตื่นตัวมากขึ้น เช่น การทบทวนทางอุตสาหกรรม ความคลั่งทางเศรษฐกิจ การสงคราม ลักษณะสังคมเมือง ความก้าวหน้าทางการศึกษา ความเจริญทางวิทยาศาสตร์และภาวะทุพโภชนาการในประเทศด้อยพัฒนา เป็นแรงผลักดันก่อให้เกิดสถานสงเคราะห์เด็ก ศูนย์ดูแลเด็ก เป็นต้น (Gesell. 149 : 258 - 259)

การดำเนินงานโรงเรียนอนุบาล สถานสงเคราะห์เด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ นั้น ต่างมีจุดประสงค์เหมือนกัน คือ การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมทางร่างกายและจิตใจ มีความแตกต่างกันตรงที่โรงเรียนอนุบาลเน้นการเรียนการสอนเพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมสำหรับเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับและเป็นสถานที่ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเมือง เด็กมีฐานะชั้นกลางขึ้นไปเป็นผู้รับบริการ ส่วนสถานรับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์เด็กต่าง ๆ นั้น เน้นในเรื่องการแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการ การช่วยเหลือแรงงานผู้ปกครองที่ต้องทำงานนอกบ้านหรือเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม สถานที่ตั้งส่วนใหญ่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมหรือในเขตชนบท ผู้รับบริการส่วนมากเป็นผู้มีรายได้น้อย (Spodeck and others. 1976 : 4 - 6)

ความเป็นมาของการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน

การจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน ได้มีการจัดและดำเนินการในหลาย ๆ ประเทศ โดยใช้ชื่อในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน บางประเทศใช้ชื่อในการจัดว่าการศึกษาปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์และหลักการวิธีดำเนินการใกล้เคียงกันในทุก ๆ ประเทศ ดังเช่น การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในประเทศต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (กมล รอดคล้าย. 2537 : 43 - 52)

1. การศึกษาในระดับปฐมวัยในประเทศญี่ปุ่น การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในประเทศญี่ปุ่น เกิดจากความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการที่จะขยายการศึกษาลงไปสู่เบื้องต้น คือ จากช่วงอายุ 6 ขวบ ไปจนถึงแรกเกิด ด้วยสำนึกในความสำคัญของชีวิตเด็ก รวมทั้งมุ่งให้การศึกษาแก่พ่อแม่ที่กำลังมีลูก ปัจจุบันจึงมีโครงการสำคัญ 3 โครงการ ได้แก่

1. สนับสนุนให้รัฐจัดตั้งโรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School) สำหรับเด็กที่มีอายุ 3 - 5 ขวบ ให้มากขึ้น
2. สนับสนุนให้จัดโรงเรียนอนุบาลของรัฐ (Public Kindergarten) สำหรับเด็กทั่วไปทุกคน โดยในระยะแรกจะรับเด็กอายุ 5 ขวบ
3. ลดอายุเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับให้เหลือเพียงอายุ 5 ขวบ

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการอนุบาลศึกษาไว้ว่า

1. เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ
2. เพื่อวางพื้นฐานเบื้องต้นในด้านอุปนิสัยใจคอ ความประพฤติและทัศนคติที่ดีต่อสังคม เพื่อสร้างความสามัคคีกลมเกลียว อันจะนำมาซึ่งความเห็นอกเห็นใจกัน
3. กระตุ้นให้เด็กสนใจธรรมชาติ ตลอดจนสังคมที่อยู่รอบข้างเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิด

4. เพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการฟังผู้อื่น และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อที่จะพัฒนาความสามารถในการใช้ถ้อยคำให้ถูกต้อง

5. เพื่อพัฒนาการแสดงออกของตนเอง โดยผ่านกิจกรรมริเริ่มสร้างสรรค์

6. เพื่อกำหนดแนวทางในการแนะแนวที่เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องที่เกี่ยวกับความต้องการและความสนใจ

7. เพื่อเป็นแนวทางแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่อยู่ในท้องถิ่นที่ต่างกัน โดยการปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

8. เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในเรื่องที่เกี่ยวกับการอนุบาลศึกษา ซึ่งมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากการศึกษาขั้นประถม

9. เพื่อก่อให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างบ้านและโรงเรียนในอันที่จะเพิ่มประสิทธิภาพของการศึกษาในระดับนี้ โดยอาศัยความร่วมมือจากทางบ้าน

จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของญี่ปุ่น ได้ตระหนักถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล คำนึงถึงความร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียน พร้อมกันนี้ยังเน้นถึงความพร้อมด้านอาคารสถานที่และการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนอีกด้วย

2. การศึกษาปฐมวัยในประเทศอิสราเอล อิสราเอลจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขึ้นด้วยความเชื่อว่า การให้การศึกษาแก่เด็กในวัยนี้มีผลต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการหล่อหลอมกลุ่มเยาวชนเด็กปฐมวัยสามารถทำได้ง่ายและประสพผลสำเร็จมากกว่า รัฐบาลจึงได้จัดเป็นการศึกษาภาคบังคับโดยประชาชนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2492 หลังจากอิสราเอลประกาศตั้งประเทศเป็นอิสระเพียง 1 ปี ซึ่งหลักการสำคัญก็เพื่อที่จะให้การศึกษาในระดับนี้เป็นเครื่องมือลดช่องว่างระหว่างประชาชนซึ่งอพยพมาจากดินแดนต่าง ๆ กว่า 100 ประเทศ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลักอีกทั้งเพื่อส่งเสริมเด็กทางด้านความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

ปรัชญาการศึกษา อันเป็นแนวทางการจัดการศึกษาของอิสราเอล คำนี้ถึงสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของคนในประเทศ เนื่องจากชาวอิสราเอล ประกอบด้วยชนหลายเชื้อชาติที่มาจากประเทศที่มีภาษาและวัฒนธรรมต่าง ๆ กันไป การศึกษาระดับอนุบาลจึงเป็นการศึกษาภาคบังคับของอิสราเอล จึงเป็นการศึกษาที่เน้นการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของผู้มาจากที่ต่าง ๆ ในขณะเดียวกันก็ให้สำนึกไว้ซึ่งเอกลักษณ์แห่งวัฒนธรรมของตน

ในด้านการเรียนการสอน อิสราเอลได้ทดลองจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยศึกษาจากงานของนักการศึกษาและนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงทั่วโลก การศึกษาระดับปฐมวัยในปัจจุบันได้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาขึ้น โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลัก ความคิดสร้างสรรค์ได้รับการส่งเสริมมากตั้งแต่ระดับอนุบาล เนื่องจากความเชื่อว่าการฝึกให้เด็กรู้จักคิดสร้างสรรค์เป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศ โรงเรียนอนุบาลเน้นการใช้สื่อการเรียนต่าง ๆ มาก มีหน่วยงานบริการให้ครูขอรับอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ โดยปัจจุบันมี 32 แห่งในอิสราเอล

การศึกษาระดับปฐมวัยในอิสราเอลประสบความสำเร็จเป็นที่อมรับกันทั่วโลกได้ก็เพราะคุณภาพของการให้การศึกษา ซึ่งขึ้นอยู่กับตัวครูเป็นหลัก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมุ่งพัฒนาคุณภาพของครูในทุก ๆ ทางโดยมีการอบรมก่อนประจำการและขณะประจำการอยู่เสมอ มีระบบนิเทศติดตามผล และการให้บริการผ่านวิชาชีพการแก่ครูอย่างใกล้ชิดทั่วประเทศ

3. การศึกษาระดับปฐมวัยในประเทศสหรัฐอเมริกา การจัดการศึกษาปฐมวัยในสหรัฐอเมริกาประกอบด้วยแนวความคิดหลายรูปแบบและหลายบุคคล เช่น แนวความคิดของโฟรเบลและดิวอี้ (Froebel and Dewey) เป็นต้น

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้แก่

1. เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคม พร้อมทั้งจะเผชิญสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต
2. ให้เด็กได้รับประสบการณ์อย่างกว้างขวาง เพื่อช่วยในการปรับตัวและการพัฒนา

ตนเอง

3. 让孩子能够继续旧经验和新的经验 作为知识的基础

4. 让孩子在多种多样的环境中 为了帮助解决问题

5. 引起孩子对周围事物的兴趣

6. 让孩子对周围事物和环境的反应感到愉快和满意

7. 帮助孩子成为能够独立解决问题的人

在美国，学前教育机构主要分为 2 种类型

1. 学前教育机构 (Kindergarten) 主要面向 4-5 岁儿童，旨在为儿童提供进入小学前的准备。在美国，大多数儿童在 5 岁时进入幼儿园。幼儿园的课程通常包括基本的读写、算术、科学、艺术和体育活动。幼儿园的教育目标是帮助儿童发展基本的社交技能，如分享、合作和遵守规则。幼儿园的课程通常由教师设计，旨在帮助儿童为小学做好准备。幼儿园的课程通常包括基本的读写、算术、科学、艺术和体育活动。幼儿园的教育目标是帮助儿童发展基本的社交技能，如分享、合作和遵守规则。幼儿园的课程通常由教师设计，旨在帮助儿童为小学做好准备。

此外，还有蒙特梭利 (Montessori) 和华德福 (Waldorf) 等不同的学前教育方法。蒙特梭利方法强调儿童的自主学习和探索，而华德福方法则更注重儿童的感官体验和创造力培养。这些方法各有特点，旨在满足不同儿童的发展需求。

目前，美国的学前教育水平参差不齐。虽然大多数儿童都能进入幼儿园，但教育质量和资源分配存在较大差异。政府和社会应加大对学前教育的投入，提高教育水平，为所有儿童提供优质的学前教育机会。

ทำได้โดยการนำเด็กเข้าสู่สภาพแวดล้อมในโรงเรียน การพบปะเพื่อนฝูง การสอนศัพท์ การสอนพูดก็สอนออกเสียง เน้นเสียง สร้างความสนใจในหนังสือโดยการเล่านิทาน การเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวาโดยการให้อ่านนิทานที่มีรูปภาพการเขียนคณิตศาสตร์อย่างง่าย ๆ โดยใช้ทองจริงเพื่อให้เข้าใจในเรื่องจำนวน ขนาดอันดับ ฯลฯ ประสบการณ์ที่มีคุณค่าสำหรับเด็กในวัยนี้ก็คือ การเสริมสร้างความแข็งแกร่งในด้านสัมพันธภาพกับสังคม เช่น เรียนรู้เพื่อที่จะเห็นคุณค่าของสังคมของตนเอง ยอมรับในการเป็นเจ้าของของคนอื่น เรียนรู้ถึงสมบัติส่วนรวม การแบ่งปันส่วนและสิ่งที่มีคุณค่าที่สุดซึ่งเด็กในวัยนี้จะได้รับก็คือ เด็กจะพัฒนาความเข้าใจในตัวเอง เห็นคุณค่าของตัวเองและมีความภาคภูมิใจในตัวเอง

2. โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School or Day Care Center or Day Nursery) ถือเป็นการให้การศึกษาโดยทั่วไปและเป็นสวัสดิการสังคมซึ่งมีขึ้นเพื่อช่วยเหลือเด็กที่บิดามารดาต้องออกไปทำงาน โดยจัดให้เด็กมีการเล่น การพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนใหญ่ไม่ได้เน้นเนื้อหาทางวิชาการ นอกจากบางแห่งอาจจะเน้นบ้าง หลักสูตรของ โรงเรียนเด็กเล็ก โดยทั่วไปเป็นหลักสูตรที่กว้างโดยมุ่งให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กอายุ 2 - 4 ขวบ เป็นสำคัญ

4. การศึกษาระดับปฐมวัยในประเทศออสเตรเลีย ในประเทศออสเตรเลีย การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของแต่ละรัฐ ทำให้มีลักษณะบางอย่างที่แตกต่างกันออกไปแต่โดยทั่ว ๆ ไปการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของออสเตรเลีย ก็มีลักษณะเช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ กล่าวคือ การให้การดูแลแก่เด็กซึ่งจัดเป็น ศูนย์ดูแลเด็ก (Day Care Center) และกำหนดว่าเด็กทุกคนควรจะได้รับการศึกษาอย่างน้อย 1 ปี ก่อนที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา

ลักษณะของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของประเทศออสเตรเลีย แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. โครงการดูแล (Care Program) มีลักษณะเป็นการบริการสังคม เน้นในเรื่องของการดูแล รวมไปถึงการป้องกันเกี่ยวกับโรคภัยต่าง ๆ ตลอดจนให้บริการแก่ครอบครัวที่มีปัญหาในระยะยาวหรือชั่วคราว

2. บริการซึ่งจัดในลักษณะให้การศึกษามุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กในทุก ๆ ด้าน มากกว่าจะคำนึงถึงเรื่องการดูแลเด็กในด้านอื่น ๆ การจัดบริการในลักษณะนี้ โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการให้แก่เด็กโดยเฉพาะเท่านั้น มิได้รวมถึงบริการที่ให้แก่ครอบครัวด้วย

ในด้านหลักสูตร ส่วนใหญ่แล้วสิ่งที่จัดให้เด็กได้เรียนในระดับนี้ เป็นความรับผิดชอบของครูแต่ละคน แต่สำหรับในที่ซึ่งมีศูนย์อื่นเป็นส่วนหนึ่งของระบบแนะแนวโรงเรียน จะมีแนวทางปฏิบัติ เพื่อเป็นหลักประกันว่าการศึกษาที่เด็กได้รับในระดับนี้จะต่อเนื่องและเชื่อมโยงไปสู่การศึกษาในระดับประถมศึกษา

การศึกษาระดับปฐมวัยในประเทศไทย

1. ความเป็นมา สำหรับในประเทศไทย การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนได้เริ่มมีมานานกว่า 80 ปีแล้วผู้ที่ริเริ่มจัดตั้งสถานเลี้ยงเด็กเป็นคนแรก คือ พระวิมาดาเธอพระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ พระอัครราชกุมารีในรัชกาลที่ 5 เหตุที่พระองค์ทรงตั้งโรงเรียนเลี้ยงเด็กนี้ขึ้นเนื่องจาก พระบิดาองค์ที่ 2 คือ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธสรี ทรงพระประชวรและสิ้นพระชนม์ ในตอนที่พระชนมายุเพียง 6 พรรษา โดยที่แพทย์หลวงไม่สามารถเยียวยารักษาได้ ทำให้พระองค์ทรงคิดว่า เมื่อบุตรธิดาสองผู้ที่มีศรัทธาบรรดาผู้ใกล้ชิดมั่งคั่งไปทั่วทุกทิศสิ้นเงินทองก็ต้องทนทุกข์ทรมานถึงเพียงนี้ ถ้าเป็นชนบทยากจนเสียใจจะทุกข์ทรมานสักเพียงใด พระองค์จึงทรงดำริว่า หากจะเปิดสถานที่ยรับเลี้ยงเด็กที่พ่อแม่ยากจนหรือทุพพลภาพ เป็นเด็กอนาถาหรือเด็กที่กำพร้าบิดามารดาไว้ญาติขาดมิตรไว้หมิ่นที่กินที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนตามอัธยาศัย เด็กเหล่านี้ก็จะพ้นวิบัติอันตรายกลับกลายเป็นพลเมืองดี เป็นกำลังของประเทศชาติต่อไปภายหน้า จึงได้โปรดจัดตั้งโรงเรียนเลี้ยงเด็กขึ้นในปี พ.ศ. 2433 โดยรับเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถ้าเป็นเด็กโตผู้หญิงอายุไม่เกิน 11 ปี ผู้ชายอายุไม่เกิน 13 ปี ผู้อำนวยการโรงเรียนเด็กคนแรก คือ กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ ทรงวางระเบียบการศึกษาไว้ 3 ชั้นด้วยกัน สำหรับเด็กทารกที่เพิ่งคลอดจะมีพี่เลี้ยงนางนมคอยหัดให้คว่ำ คลาน เดิน และพูดจา เมื่อเด็กเข้าใจภาษา ก็ให้เรียน

เขียนเรียนอ่าน และเมื่อโตแล้วก็ให้เรียนวิชาเฉพาะสำหรับใช้เป็นเครื่องมือหาเลี้ยงชีพ
ครั้นต่อมาใน พ.ศ. 2453 สมาคมนานาชาติได้จัดตั้งโรงเรียนเบญจมราชูทิศ แต่หาสถานที่ตั้ง
ไม่ได้ จึงกราบทูลขออาศัยโรงเรียนเลี้ยงเด็กนี่เป็นที่ตั้งโรงเรียนไปพลางก่อน แล้วหลังจากนั้น
โรงเรียนเลี้ยงเด็กก็เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา กลายเป็นสถานที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน เหลือแต่
ชื่อเป็นอนุสรณ์เท่านั้น (อรรถา เก่งบัญชา. 2534 : 61)

ถ้าจะกล่าวถึงการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาแล้ว แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการนุบาลศึกษา
มีมาตั้งแต่โครงการศึกษา พ.ศ. 2411 เป็นต้นมา การเรียนการสอนยังคงเรียนกันอยู่ตามวัด
ต่อมาได้มีการจัดการศึกษาระดับมูลศึกษาจนถึงปี พ.ศ. 2464 ได้มีพระราชบัญญัติประถมศึกษาขึ้น
และกำหนดให้จัดโรงเรียนนุบาลอยู่เบื้องต้นของประถมศึกษา ต่อมาทุกหลังการเปลี่ยนแปลง
การปกครอง พ.ศ. 2475 การนุบาลศึกษาได้รับการกระตุ้นให้ขึ้นเพราะกระทรวงธรรมการ
(กระทรวงศึกษาธิการ) ตระหนักว่าเด็กก่อนประถมศึกษาในวัย 3 - 7 ขวบนี้ จะเป็นกำลังของ
ประเทศในอนาคตและเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของมารดาที่ต้องทำงานนอกบ้าน จำเป็นต้อง
จัดตั้งโรงเรียนเด็กเล็กที่เรียกว่า "โรงเรียนนุบาล" สำหรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์การศึกษา
บังคับ เพื่อจะได้ส่งเสริมเด็กเหล่านี้ให้มีความสามารถและมีการตั้งโรงเรียนนุบาลแห่งแรก
ของประเทศไทย มีชื่อว่า "โรงเรียนละอออุทิศ" ซึ่งใช้วิธีการสอนของเฟรเดอริค และมอนเตสซอรี
(เบญจา แสงมลิ. 2516 : 6)

ในแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2479 ได้กำหนดไว้ว่า ก่อนที่เด็กจะเข้าเรียนชั้นประถม
ปีที่ 1 นั้น ควรจะผ่านการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษามาก่อน และมีความรู้อ่านออกเขียนได้
พอสมควร เด็กพวกนี้อาจจะเรียนมาจากโรงเรียนนุบาล หรือชั้นมูลที่จัดการศึกษาระดับก่อน
ประถมศึกษา แต่ทั้งนี้คงไม่เป็นการบังคับว่าจะต้องเรียนระดับก่อนประถมศึกษาทุกคน ดังจะเห็น
ได้ว่าในระดับชั้นประถมปีที่ 1 ยังแยกสอนเด็กเป็นกลุ่มตามพื้นความรู้เดิม

ในแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2494 ได้กำหนดให้มีการศึกษาชั้นนุบาลไว้อย่างเด่นชัด
โดยเน้นว่า "การศึกษานุบาล ได้แก่ การอบรมกุลบุตรธิดา ก่อนการศึกษาภาคบังคับ โดยมี
หลักการให้อบรมนิสัย และฝึกประสาทไว้ให้พร้อมที่จะรับการศึกษาชั้นประถมศึกษาต่อไป"
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2524 : 18)

ในแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2503 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาก่อนการศึกษาบังคับว่าอาจจัดเป็นโรงเรียนที่มี 2 ชั้น หรือ 3 ชั้น หรือจัดชั้นเด็กเล็ก 1 ชั้น ในโรงเรียนประถมศึกษา หมายความว่า ถ้าจัดเป็นโรงเรียนอนุบาลก็จะเป็นชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 แต่ถ้าเป็นการจัดในโรงเรียนประถมศึกษาเรียกว่าชั้นเด็กเล็กมีเพียงชั้นเดียว (ประยูร ศรีประสาธน์. 2520 : 63) และในแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2520 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาว่า

... เป็นการศึกษาที่มุ่งอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนการศึกษาภาคบังคับ เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมทุกด้านดีพอที่จะเข้ารับการศึกษาคือไปการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษานั้น อาจจะจัดเป็นสถานรับเลี้ยงดูเด็ก หรือศูนย์เด็กปฐมวัย และในบางกรณีอาจจัดเป็นชั้นเด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาลก็ได้... (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2524 : 19)

ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เป็นฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยกล่าวถึงการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาว่า เป็นการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาความพร้อมของเด็ก ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม เพื่อรับการศึกษาระดับสูงต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 12)

จะเห็นได้ว่าโครงการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของหน่วยงานต่าง ๆ มีจุดประสงค์คล้ายคลึงกัน คือ ต้องการพัฒนาเด็กทางร่างกายและจิตใจให้มีความเจริญเติบโตตามวัย เพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมสำหรับการเข้าวัยภาคบังคับ และให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองโดยผ่านทางเด็กและกิจกรรมที่จัดในสถานเลี้ยงเด็กมีความแตกต่างกันไปบ้าง ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของหน่วยงานที่จัด เช่น โครงการฝึกอบรมเด็กวัยก่อนเกณฑ์บังคับเรียนของกรมการฝึกหัดครู นอกจากจะมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาเด็ก เผยแพร่การเลี้ยงดูเด็กในชนบท ชักจูงให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแล้วยังเป็นการให้สถานศึกษาฝึกหัดครูได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเจริญเติบโตของเด็กพร้อมกับหน่วยงานอื่น ๆ ส่วนศูนย์โภชนาการเด็กของกรมอนามัยก็เน้นในเรื่องสุขภาพอนามัยและโภชนาการ เป็นต้น

2. หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยก่อนเกณฑ์ สำหรับแนวทางดำเนินงาน การจัดการศึกษา เป็นการดำเนินงานจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนา ความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์บุคลิกภาพ และสังคม เพื่อรับ การศึกษาในระดับต่อไป โดยลักษณะการจัด จัดเป็นหลักสูตรอนุบาล 3 ปี หลักสูตรอนุบาล 2 ปี และหลักสูตรเด็กเล็ก 1 ปี สำหรับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนและจัดในรูปแบบของศูนย์ พัฒนาเด็กประเภทต่าง ๆ สำหรับการศึกษา นอกกระบบโรงเรียน

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา กลุ่มอายุ 3-5 ปี หน่วยงานที่จัดแนวทางการ ดำเนินงาน รายละเอียดจำแนกตามหน่วยงานที่จัดได้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2536 : 26 - 33)

2.1. กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาของชาติ ได้ดำเนินการ จัดเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรมต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินงานจัดการ ในระบบโรงเรียนให้แก่เด็กวัยก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ กลุ่มอายุ 4 - 6 ปี โดยจัด ประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเต็มตามศักยภาพ และให้มีความพร้อมในการเรียนในระดับประถมศึกษา โดยจัดเป็น 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรอนุบาล 2 ปี จัดในโรงเรียนอนุบาลในเมือง จังหวัดละ 1 โรงเรียน และระดับอำเภออำเภอละ 1 โรงเรียน เพื่อเป็นตัวอย่างและเป็นศูนย์กลางพัฒนาการเรียน การสอน รวมทั้งจัดในพื้นที่ที่มีปัญหาทางภาษาและในพื้นที่ที่มีความพร้อม หลักสูตรเด็กเล็ก 1 ปี จัดในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทุกพื้นที่

2.1.2 กรมการศาสนา ดำเนินงานจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา นอกกระบบโรงเรียน โดยจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด สอนเด็กก่อนเกณฑ์ที่จะเข้ารับการ ศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายทั้งชาย - หญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปี ถึงย่างเข้าปีที่ 6 สำหรับแนว การจัดประสบการณ์ได้ใช้แนวการจัดประสบการณ์และแนวการวัดผลของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ

2.1.3 กรมการฝึกหัดครู ดำเนินการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาใน ระบบโรงเรียน ในโรงเรียนสาธิตของวิทยาลัยครู โดยจัดให้แก่เด็กอายุ 3 - 6 ปี ในหลักสูตร อนุบาล 3 ปี หลักสูตรอนุบาล 2 ปี และหลักสูตรเด็กเล็ก 1 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็ก ก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา และเพื่อแบ่งเบาภาระของอาจารย์และข้าราชการใน วิทยาลัยครู รวมทั้งเป็นแหล่งฝึกงานสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยครูวิชาเอกอนุบาลศึกษา และเป็น แหล่งศึกษาเกี่ยวกับความเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็ก

2.1.4 กรมสามัญศึกษา มีกองการศึกษาพิเศษเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดการ ศึกษาสงเคราะห์และการศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนในระบบโรงเรียน การศึกษา สงเคราะห์ที่กองการศึกษาพิเศษดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน คือ การศึกษาสำหรับเด็กขาดโอกาส ที่จะเรียนในระบบปกติ ได้แก่ เด็กชาวป่า เด็กชาวเขา เด็กชาวเรือ เด็กชาวเกาะ เด็กที่อยู่ในท้องถิ่นอันตราย หรือมีปัญหาทางสุขภาพจิต เด็กยากจนที่ไม่สามารถเข้าเรียน ปกติเด็กกำพร้าบิดา หรือมารดาขาดผู้ดูแล บุตรหลานของผู้ที่ได้รับภัยคุกคาม บุตรหลาน ของผู้ที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมความมั่นคงของชาติ เด็กที่มีปัญหาทางสังคมหรือเด็กที่ขาดโอกาส ทางการศึกษา ในลักษณะอื่น ๆ ส่วนการศึกษาพิเศษเป็นการศึกษาสำหรับผู้ขาดโอกาสเนื่องมา จากความพิการทางด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความพิการทางตา ทางหู ทางสติปัญญา และทางร่างกาย รวมทั้งการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล การจัดการศึกษาจัดในลักษณะ หลักสูตรอนุบาล 2 ปี และหลักสูตรเด็กเล็ก 1 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียน ในระดับประถมศึกษาโดยให้เกณฑ์การจัดของกรมสามัญศึกษา

2.1.5 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ดำเนินการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาในระบบโรงเรียน จัดให้แก่เด็กวัยก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับกลุ่มอายุ 3 - 5 ปี โดยจัดประสบการณ์ให้นักเรียนมีความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และความริเริ่มสร้างสรรค์ โดยให้ความพร้อมก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

2.2. ส่วนราชการอื่น

มีหน่วยงานนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมดำเนินการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ดังนี้

2.2.1 กระทรวงมหาดไทย

1) กรมการปกครอง มีสำนักงานการศึกษาท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้แก่เด็กวัย 4 - 5 ปี หรือเด็กวัยก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับในเขตเทศบาลและเมืองพัทยา เพื่อพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม และความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาต่อไปโดยจัดเป็น 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรอนุบาล 2 ปี (ส่วนมาก) และหลักสูตรเด็กเล็ก 1 ปี (ส่วนน้อย)

2) กรมตำรวจ มีกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้ประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก ดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็น 2 รูปแบบ คือ

(1) จัดการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยจัดให้กับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ในหลักสูตรเด็กเล็ก 1 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการศึกษาแก่ประชาชนชาวกองไกลคมนาคม และส่งเสริมสุขภาพอนามัย ตลอดจนโภชนาการที่ถูกต้องในเด็ก

(2) จัดการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยจัดบริการการศึกษา แก่เด็กอายุ 2 - 6 ปี ที่ไม่สามารถรับบริการการศึกษาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษา โดยตรง ในเขตพื้นที่ที่เป็นจังหวัดชายแดนและมีกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนตั้งอยู่ หรือพื้นที่ เป้าหมายเพื่อความมั่นคงตามแผนมหาดไทยแม่บทฉบับที่ 4 การจัดบริการนี้จะอยู่ในรูปของสถาน สงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียน ในลักษณะศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

3) กรมประชาสัมพันธ์ ดำเนินการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา เป็น 2 รูปแบบ คือ

(1) จัดการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยจัดให้แก่เด็กอายุ 3 - 6 ปี ในโรงเรียนหมู่บ้านชาวไทยต่างวัฒนธรรม และสถานสงเคราะห์เด็ก เป็นการดูแล เด็กกำพร้าหรือเด็กถูกทอดทิ้ง โดยมุ่งหวังให้เด็กได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยการเล็งดูแก้ปัญหา ให้การศึกษา เพื่อให้เด็กเติบโตเป็น พลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ โดยจัดเป็นหลักสูตรอนุบาล 2 ปี และหลักสูตรเด็กเล็ก 1 ปี สำหรับหน่วยงานที่จัดได้แก่ กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น

(2) จัดการศึกษาในระบบโรงเรียน เป็นการให้การเลี้ยงดูและ ำให้การศึกษากับเด็กที่มีปัญหาด้านการเลี้ยงดูจากพ่อแม่และเด็กพิการ โดยจัดตั้งสถานสงเคราะห์เด็กก่อน ำให้การอุปการะเด็กชาย - หญิง อายุตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปี โดยมุ่งหวังให้เด็กได้รับการพัฒนา ึ่งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา สำหรับหน่วยงานที่จัด ได้แก่ กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กองนิคมสร้างตนเอง กองสงเคราะห์ชาวเขา และกอง บริการชุมชน

4) กรมการพัฒนาชุมชน มีกองพัฒนาสตรีเด็กและเยาวชนเป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในระบบโรงเรียน โดยดำเนินการพัฒนาเด็กใน านุมทั้งแต่อายุแรกเกิด - 6 ปี เพื่อให้มีความเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างถูกต้อง โดยให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการ

อบรมเลี้ยงดูเด็ก ตลอดจนสนับสนุนให้องค์กรท้องถิ่นเข้าใจและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาเด็ก โดยมีแนวทางการดำเนินงาน 2 รูปแบบ คือ

(1) การพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินงานโดยสนับสนุนให้ชุมชนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบล หมู่บ้าน เพื่อรับเลี้ยงดูเด็กอายุระหว่าง 3 - 6 ปี ให้มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การเตรียมความพร้อมแก่เด็กในลักษณะเล่นปนเรียน และจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก มีผู้ดูแลเด็กทำหน้าที่เป็นผู้เลี้ยงดูเด็ก โดยได้รับค่าตอบแทนจากกรมการพัฒนาชุมชน ผู้ปกครองและ/หรือชุมชนในอัตราส่วนผู้ดูแลเด็ก 1 คนต่อเด็ก 20 - 25 คน และคณะกรรมการพัฒนาเด็กเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การควบคุมดูแลของกรมการหมู่บ้านและกรมการสภาตำบล

(2) การพัฒนาเด็กนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินงานพัฒนาเด็กแรกเกิด - 6 ปี ที่ขาดโอกาสเข้ารับการเลี้ยงดูในศูนย์ให้มีโอกาสได้รับการพัฒนาเช่นเดียวกับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มุ่งให้องค์กรท้องถิ่น อาสาสมัคร พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลในครอบครัวเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี 3 รูปแบบ คือ กิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเคลื่อนที่ กิจกรรมการพัฒนาเด็กโดยครอบครัวและกิจกรรมการผลิตและใช้สื่อเพื่อการพัฒนาเด็ก

2.2.2 กรุงเทพมหานคร ดำเนินการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเป็น 2 รูปแบบ คือ

(1) จัดการศึกษาในระบบโรงเรียน มีสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเพื่อให้เด็กที่มีอายุ 5 ปี (ก่อนเกณฑ์บังคับ 1 ปี) ได้รับการดูแลในการพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าเรียนชั้น ป.1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตัวเด็กที่มีบิดามารดาฐานะยากจนได้มีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา โดยจัดเป็นหลักสูตรเล็กเล็ก 1 ปี

(2) จัดการศึกษาในระบบโรงเรียน มีสำนักพัฒนาชุมชนและสำนักอนามัย เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดบริการในสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ณ ศูนย์บริการสาธารณสุขและศูนย์พัฒนาเด็กในชุมชนแออัด

2.2.3 กระทรวงสาธารณสุข มีกองโภชนาการ กรมอนามัย เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในระบบโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญอย่างมากในด้านสุขภาพกายและจิตใจของเด็กก่อนวัยเรียน รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้สมวัย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ในปัจจุบันได้จัดตั้งศูนย์โภชนาการเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาภาวะโภชนาการในเด็ก โดยรับเด็กอายุ 2 - 5 ปี

2.2.4 ทบวงมหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในระบบโรงเรียน ในโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย เป็น 2 ลักษณะ คือ โรงเรียนอนุบาล ได้ดำเนินการให้การศึกษากับเด็กอายุ 3 - 5 ปี (6 ปี) ในรูปแบบของชั้นอนุบาลในโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ใช้เวลาการจัด 2 - 3 ปี ในลักษณะเดียวกับโรงเรียนอนุบาลทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในด้านการเรียนการสอน และขึ้นเตรียมประถมศึกษาหรือชั้นเด็กเล็ก ให้การศึกษาแก่เด็กอายุ 5 - 6 ปี ในรูปของชั้นเด็กเล็ก ใช้เวลาการจัด 1 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในด้านการเรียนการสอน การวิจัยการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กเพื่อเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

2.2.5 องค์กรเอกชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมาตั้งแต่ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) และคณะรัฐมนตรีในขณะนั้นก็ได้อนุมัติให้จัดตั้งสภาองค์การพัฒนาเด็กและเยาวชนขึ้น ประกอบด้วยองค์กรสมาชิก 50 องค์กร ให้มีหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาเด็ก และเยาวชนในภาคเอกชน ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมขององค์กรเอกชน และเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านเด็กและเยาวชนของเอกชนด้วย นอกจากสภาองค์การพัฒนาเด็กและเยาวชนแล้ว

ยังมีคณะทำงานด้านเด็ก ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ดังนี้ คือ มูลนิธิเด็ก มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ทีวีดาวเทียมมูลนิธิ สหทัยมูลนิธิ สมาคมสงเคราะห์เด็กกำพร้าแห่งประเทศไทย มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม มูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย มูลนิธิมิตรมวลเด็ก โสสละมูลนิธิแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ มูลนิธิแสงสวรรค์สงเคราะห์ มูลนิธิสงเคราะห์เด็กกำพร้านานาชาติเชียงใหม่ มูลนิธิเด็กกำพร้าอีสาน มูลนิธิภราดรบำเพ็ญเพื่อเด็กกำพร้าบ้านศรีธรรมราช และโรงพยาบาลกรุงเทพคริสเตียน หน่วยฝากเลี้ยง เป็นต้น โดยมีเป้าหมายหลักในการทำงานเพื่อพัฒนาเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยง ทั้งเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กเร่ร่อน เด็กถูกทารุณกรรม ถูกทอดทิ้ง ฯลฯ

2.2.6 องค์การระหว่างประเทศ ให้ความสนับสนุนด้านเงินทุน วิชาการและเทคโนโลยีที่ต่าง ๆ แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทย เพื่อดำเนินการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนด้วยเช่นเดียวกัน

การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ของกรมการศาสนา

ในสังคมพุทธศาสนา วัดเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันศาสนา ซึ่งนอกจากจะเป็นที่พำนักของพระสงฆ์แล้ว ยังเป็นศูนย์รวมน้ำใจ ศูนย์กลางของชุมชน วัดและพระสงฆ์ได้ให้ความอนุเคราะห์แก่ชุมชนทั้งทางด้านสติปัญญา จิตใจ และวัตถุซึ่งเป็นสมบัติของชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ จะเห็นได้ว่าวัดและพระสงฆ์มีบทบาทในสังคมไทยมากมายและสืบเนื่องมาช้านาน ทั้งที่เป็นบทบาทด้านศาสนาโดยตรง และบทบาทด้านอื่น ๆ ที่เป็นเรื่องสำคัญ ๆ ในวิถีชีวิตของคนไทย เช่น เป็นแหล่งสอนศาสนาและอบรมศีลธรรม เป็นโรงเรียน เป็นโรงพยาบาล เป็นพิพิธภัณฑ์ เป็นสถานแสดงมรดก เป็นต้น

ในบรรดาบทบาทต่าง ๆ ของวัดและพระสงฆ์ที่มีต่อชุมชนนั้น บทบาทด้านการศึกษา เป็นบทบาทที่สำคัญยิ่ง จนชาวไทยส่วนใหญ่มองว่าวัดเป็นแหล่งสำคัญของสถาบันการศึกษา ดังที่พระราชวรมุนี (ประยุตฺต ปยุตฺโต. 2523 : 45 - 46) กล่าวไว้ว่า ประชาชนถือว่าพระสงฆ์

เป็นผู้มีสติปัญญารอบรู้วิชาการต่าง ๆ ทุกอย่างเหนือกว่าประชาชนทั่วไป สามารถเป็นที่ปรึกษาแนะนำชาวบ้านในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการศึกษา พระสงฆ์จะทำการอบรมสั่งสอนแนะนำ โดยอาศัยความรู้ทางโลกและทางธรรม ตลอดจนปลูกฝังค่านิยมความเชื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของประชาชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปัจจุบันมีโรงเรียนในระบบการศึกษาของชาติเป็นฝ่ายรับผิดชอบในการศึกษาของเด็กและประชาชนอยู่แล้วแต่ต่าง ๆ ก็ได้มีส่วนช่วยเหลือการศึกษาของเด็กและประชาชนอยู่เป็นอันมาก เป็นต้นว่าอนุญาตให้โรงเรียนเกือบทุกประเภททุกสังกัดใช้ที่ดินของวัดเป็นที่ตั้งโรงเรียน เป็นบริเวณสนาม ส่งเสริมการจัดตั้งโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ 1 ที่ให้อาศัยแก่นักเรียนโดยการมาเป็นเด็กวัด ศิษย์วัด และช่วยอบรมสั่งสอนนอกเวลาเรียน ตลอดจนให้ความอุปการะแก่เด็กและประชาชนในด้านการศึกษาคด้วยประการต่าง ๆ (กมล รอดคล้าย. 2537 : 56)

ในปี พ.ศ. 2516 กรมศาสนา ได้จัดตั้งโรงเรียนวัดสอนเด็กก่อนเกณฑ์ ได้รับความสนใจจากประชาชนอย่างกว้างขวาง และใน พ.ศ. 2531 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์ลอบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด รับเด็กชาย - หญิง อายุตั้งแต่ 3 - 5 ปี เข้ารับการอบรมเลี้ยงดูในศูนย์ลอบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เพื่อพัฒนาความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของเด็ก และเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองสำหรับวัตถุประสงค์การจัดตั้งและการดำเนินงานศูนย์ลอบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีดังนี้ (กรมการศาสนา. 2537 : 2 - 4)

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์ลอบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

1. เพื่อเป็นการวางรากฐานการศึกษาของเด็กก่อนเกณฑ์ให้มีพื้นฐานความรู้เพื่อเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาต่อไปด้วยดี
2. เพื่อเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของไทยให้แก่เด็ก
3. เพื่อเป็นการปลูกฝังธรรมะให้แก่เด็กตั้งแต่เยาว์วัย
4. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับบ้าน โดยอาศัยเด็กเป็นสื่อสัมพันธ์
5. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีสุขนิสัยร่าเริง รู้จักออกกำลังกาย และพักผ่อนที่ถูกต้อง

ตลอดจนการป้องกันโรคภัยที่มาเบียดเบียน

6. เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเองได้
7. เพื่อส่งเสริมให้รู้จักการสังเกตและมีไหวพริบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่งที่ตั้งถาม
8. เพื่อส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม
9. เพื่อเป็นการสนองนโยบายของคณะสงฆ์และกระทรวงศึกษาธิการ

การจัดตั้งและการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

1. การจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จะต้องพร้อมด้วยหลักเกณฑ์ ดังนี้
 - 1.1 มีคณะกรรมการบริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
 - 1.2 มีเจ้าอาวาสเป็นครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ แล้วแต่กรณี
 - 1.3 มีครูผู้สอนทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์
 - 1.4 มีครูผู้สอน หรือครูพี่เลี้ยง 1 คน ต่อเด็ก 20 คน สำหรับครูผู้สอนที่เป็นคฤหัสถ์ และครูพี่เลี้ยง ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 - 1.5 มีผู้ดูแลเด็ก
 - 1.6 มีเจ้าหน้าที่กองศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
 - 1.7 มีอาคารสถานที่เหมาะสม ปลอดภัย และเพียงพอกับจำนวนเด็ก
 - 1.8 มีเด็กพร้อมจะเข้ามารับการดูแลอบรม จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน
2. ให้เจ้าอาวาสเป็นผู้เสนอรายงานขอจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ไปยัง

กรมการศาสนา

การเสนอรายงานในส่วนกลาง ต้องผ่านความเห็นชอบของเจ้าคณะแขวง เจ้าคณะเขต และเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร ในส่วนภูมิภาค ต้องผ่านความเห็นชอบของเจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ นายอำเภอ เจ้าคณะจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด

เมื่อกรมการศาสนาเห็นชอบด้วยแล้ว จะออกหนังสืออนุญาตให้ไว้เป็นหลักฐาน

3. คณะกรรมการบริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ประกอบด้วยเจ้าอาวาส เป็นประธาน เจ้าคณะแขวงหรือเจ้าคณะตำบลเจ้าสังกัด เป็นกรรมการที่ปรึกษา ผู้แทนครูผู้สอน ผู้แทนครูพี่เลี้ยง ผู้แทนชาวบ้าน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ

ให้ประธานกรรมการ เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

4. การแต่งตั้งและการถอดถอนกรรมการ ให้เจ้าอาวาสเป็นผู้เสนอชื่อกรรมการ ต่อเจ้าคณะเขต หรือเจ้าคณะอำเภอเจ้าสังกัด เพื่อมีคำสั่งแต่งตั้งหรือถอดถอน

5. คณะกรรมการบริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีอำนาจหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแนะนำ และควบคุมดูแลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ คือ

5.1 การจัดการศึกษาอบรมให้แก่เด็ก ตามแนวทางการจัดการศึกษา การจัดประสบการณ์และกิจกรรม การนิเทศ และการประเมินผลของกรรมการศาสนา

5.2 การบริหารงานทั่วไป

5.3 การบัญชีและการเงิน

5.4 บุคลากรและเจ้าหน้าที่

6. การแต่งตั้งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ครูผู้สอน และครูพี่เลี้ยง ให้เจ้าอาวาสเป็นผู้เสนอชื่อ สำหรับในส่วนกลาง กรมการศาสนาจะเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้ง ในส่วนภูมิภาค ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแต่งตั้ง แล้วแจ้งให้กรมการศาสนาทราบ

7. การแต่งตั้งผู้ดูแลเด็ก และเจ้าหน้าที่ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ให้เจ้าอาวาสเป็นผู้แต่งตั้ง

8. ให้ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด รายงานสถิติข้อมูลผลการดำเนินงานประจำปี ไปยังกรมการศาสนา ภายในวันที่ 15 มิถุนายน

9. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ได้รับหนังสืออนุญาตจัดตั้งจากกรมการศาสนาแล้ว เมื่อไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ให้เจ้าอาวาสเป็นผู้รายงานขอขยับเลิกไปยังกรมการศาสนา

เมื่อกรมการศาสนาพิจารณาเห็นชอบด้วยแล้ว จะประกาศขยับเลิกศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดนั้น

ให้ทรัพย์สินของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ขยับเลิกแล้ว ตกเป็นของวัดซึ่งเป็นที่ตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดนั้น

ในด้านการบริหารระดับจังหวัด ให้มีคณะกรรมการจังหวัด ประกอบด้วยเจ้าคณะจังหวัด เจ้าสังกัด เป็นประธาน ศึกษาธิการจังหวัด เป็นรองประธาน เจ้าคณะอำเภอและศึกษาธิการอำเภอ ที่มีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในเขตการปกครอง หัวหน้าศูนย์ครูพระปฏิบัติพิเศษประจำ

จังหวัด เป็นกรรมการ โดยมีเลขานุการเจ้าคณะจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ และมีหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุน
2. พิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ ปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติตามระเบียบกรมการศาสนาว่าด้วยศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
3. ดูแลตรวจสอบและให้คำแนะนำส่งเสริมการจัดการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับสภาพในการปฏิบัติงาน

คำว่า การบริหารหรือการจัดการ มีคำศัพท์ที่นิยมใช้อยู่ 2 คำ คือ การบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) ซึ่งปัจจุบันนิยมใช้แทนกันได้ในความหมายเดียวกัน

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารหรือการจัดการไว้ดังนี้

ไซมอน (Simon. 1947 : 3) ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

ดริคเกอร์ (Drucker. 1979 : 21) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึงการทำงานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำ กล่าวคือ ทรัพยากรบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การในการใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่น ๆ เช่น เงิน เครื่องมือ อุปกรณ์ และข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 6) ให้ความหมายว่า การบริหารคือการใช้ศาสตร์และศิลปะเพื่อนำเอาทรัพยากรมาประกอบการตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การบริหารจึงหมายถึง การนำทรัพยากรมาใช้ดำเนินงานตาม กระบวนการจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงกระบวนการบริหารนักวิชาการมักจะเสนอทัศนะเกี่ยวกับขั้นตอน ในการบริหารไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

ฟาโยล (ฌมล รอกกัลยา. 2537 : 59, อ้างอิงมาจาก Moy and Miskel. 1992 : 3) ได้เสนอกระบวนการบริหารว่า ประกอบด้วยหน้าที่ 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (To plan) หมายถึง การคาดการณ์การทำงาน โดยจัดวางแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า
2. การจัดหน่วยงาน (To organize) หมายถึง การจัดรวบรวมวัสดุ เครื่องมือ และกำลังคน แล้วจัดแบ่งแยกออกไปตามหน้าที่ของหน่วยงาน
3. การออกคำสั่งบังคับบัญชา (To command) หมายถึง การออกคำสั่งบังคับบัญชา ให้บุคคลในหน่วยงานปฏิบัติ
4. การประสานงาน (To coordinate) หมายถึง การร่วมมือกันทำงานเพื่อให้ กิจกรรมทุกอย่างดำเนินไปด้วยดี
5. การควบคุมงาน (To control) หมายถึง การควบคุมดูแลให้งานทุกสิ่งทุกอย่าง ดำเนินการไปตามกฎเกณฑ์แบบแผนหรือคำสั่งตามที่กำหนดไว้แล้ว

กูลิคและเกอรวีค (สมาคมศึกษานิเทศศาสตร์แห่งประเทศไทย. 2536 : 301- 302 อ้างอิงมาจาก Gulick and Urwick. n.d.) ได้เสนองานที่สำคัญของนักบริหารไว้ใน รูปของ POSDCoRB ไว้ว่ามี 7 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดโครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามี งานอะไรที่จะต้องปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิสัยทัศน์พร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการ
2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครง ของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยงาน ให้ชัดเจน พร้อมด้วยกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่อกันสัมพันธ์กันตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่ สูงต่ำลงหลั่นลงไป

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงาน การบริหารงานบุคคลดังกล่าวรวมถึงตั้งแต่การแสวงหาคนมาทำงาน การบรรจุแต่งตั้ง การฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้นลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงาน และการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานที่ดีและมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ตลอดไป

4. การสั่งการ (Directing) หมายถึง การอำนวยการหรือวินิจฉัยสั่งการหลังจากได้วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบคอบแล้ว รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

5. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานหรือติดต่อสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อยต่าง ๆ หรือตำแหน่งต่าง ๆ ภายในองค์การ เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน สามารถทำงานประสานกลมกลืนกันเพื่อวัตถุประสงค์หลักขององค์การ

6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบนและล่างเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะสัปดาห์ การประสานงานกับหน่วยงานอื่นและจะเป็นการสร้าง ความเข้าใจอันดีร่วมกัน ตลอดจนเป็นการบำรุงขวัญไปในตัวด้วย

7. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรหรือการจัดทำงบประมาณการเงิน วางแผนหรือโครงการในการใช้จ่ายเงิน การบัญชี และการควบคุมดูแลใช้จ่ายเงินโดยรอบคอบและรัดกุม

พินิจ หันนาคินท์ (2526 : 68 - 69) ได้ศึกษาหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ ไว้ดังนี้

1. งานด้านวิชาการ ประกอบด้วย
 - 1.1 งานด้านเกี่ยวกับตัวครู
 - 1.2 งานด้านเกี่ยวกับตัวนักเรียน
 - 1.3 งานด้านการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน

- 1.4 งานด้านจัดหาเครื่องอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 1.5 งานด้านเกี่ยวกับบุคลากรด้านการสอน
2. งานด้านธุรการ ประกอบด้วย
 - 2.1 งานด้านการเงิน
 - 2.2 งานด้านการติดต่อกับองค์การภายนอก
 - 2.3 งานด้านอาคารสถานที่
 - 2.4 งานด้านบริการต่าง ๆ
 - 2.5 งานด้านการปกครองและควบคุมบุคลากรที่ไม่เกี่ยวข้องการสอน
3. งานด้านกิจการนักเรียน ประกอบด้วย
 - 3.1 งานด้านควบคุมดูแลความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียน
 - 3.2 งานด้านการแนะแนวและการจัดหาทุน
 - 3.3 งานด้านจัดกิจกรรมนักเรียน
 - 3.4 งานบริการอาหารกลางวัน
 - 3.5 งานบริการด้านสุขภาพ
 - 3.6 งานบริการด้านการรักษาความปลอดภัย

จากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารดังกล่าว สามารถเป็นแนวทางการบริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้ (กรมการศาสนา. 2537 : 19 - 33)

1. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สภาพความเป็นจริงของอาคารสถานที่และอนามัยสิ่งแวดล้อม ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ควรคำนึงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1 อาคารสถานที่

1.1 ที่ตั้ง ต้องไม่อยู่ในบริเวณเสี่ยงอันตราย หรืออาคารที่ใช้ประโยชน์อื่นเป็นประจำ เช่น ศาลาการเปรียญ ศาลาสังฆมณฑล บริเวณชนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมี หรือสารพิษ มลภาวะทางอากาศ แสง และเสียงที่มีมากเกินไป และสถานที่ตั้งควรยึดเกณฑ์การจัดตั้งที่ลดความซ้ำซ้อนด้านกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่บริการ ทั้งนี้ สถานที่ศึกษาหรือศาสนสถานที่เปิดสอนใน

ระดับก่อนประถมศึกษา ควรได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และ การวัฒนธรรมจังหวัดก่อน

1.2 จำนวนชั้นของอาคาร ไม่ควรเกิน 2 ชั้น นับจากพื้นชั้นล่าง หากมีความ จำเป็นต้องสูงเกินกว่า 2 ชั้น ห้ามเกิน 4 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัยและอุบัติเหตุ ทั้งนี้ ห้องเรียนควรใช้ชั้นที่ 1 หากมีความจำเป็นไม่ควรเกินชั้นที่ 2

1.3 ความสูงของห้อง ความสูงจากพื้นถึงเพดานต้องไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร

1.4 ทางเข้าออกและประตูหน้าต่าง ทางเข้า - ออกอาคาร จะต้องมืทางเข้า - ออก สองทาง แต่ละทางต้องกว้างไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร หากมีทางเดียวต้องกว้างไม่ น้อยกว่า 1.00 เมตร ประตูหน้าต่าง จะต้องมืขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดของห้อง ความสูงของขอบหน้าต่าง ไม่ควรต่ำกว่า 90 เซนติเมตร นับจากพื้น

1.5 พื้นที่ใช้สอย จะต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดและปลอดภัย เหมาะที่จะให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เล่น เรียนรู้ รับประทานอาหาร นอน และทำ ความสะอาดร่างกายแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักเด็กป่วย โดย เฉลี่ยพื้นที่สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ต้องไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน พื้นที่ สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก อาจจัดแยกเป็นห้องเฉพาะหรือจัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์ที่ใช้ สำหรับจัดกิจกรรมหลาย ๆ อย่างก็ได้ โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลากัน และอาจปรับเปลี่ยน วัสดุอุปกรณ์และย้ายเครื่องเรือน ตามความเหมาะสมและข้อจำกัดของพื้นที่ดังนี้

1.5.1 บริเวณสำหรับนอน

เด็กอายุเกินกว่า 2 ปี จะต้องมืพื้นที่โดยเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 200 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน ทั้งนี้ ต้องมีมาตรการป้องกันสูงหรือแมลง

1.5.2 บริเวณสำหรับพัฒนาเด็ก

ต้องมีพื้นที่เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน

1.5.3 บริเวณที่รับประทานอาหาร

ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก และจัดให้มีการป้องกันแมลง ฝุ่นละออง และให้มีแสงสว่าง อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก

1.5.4 บริเวณที่พักเด็กป่วย

ต้องแยกเป็นสัดส่วน โดยมีอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฐมพยาบาล มีคู้ยา ยาสามัญประจำบ้านเครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และเด็กต้องอยู่ในสายตาของผู้ดูแลหรือผู้รับผิดชอบตลอดเวลาที่เด็กเจ็บป่วย

ในกรณีที่ไม่สามารถจัดห้องสำหรับเด็กป่วยโดยเฉพาะได้ จะต้องจัดให้มีที่พักเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องมีมาตรการป้องกันยุงหรือแมลง

1.5.5 บริเวณที่ประกอบอาหาร

ต้องแยกต่างหากจากบริเวณสำหรับพัฒนาเด็กพอสมควร มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้างและที่เก็บภาชนะและเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะโดยเน้นในเรื่องความสะอาด และความปลอดภัยเป็นหลัก

1.5.6 บริเวณใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก

ต้องจัดให้มีบริเวณสำหรับใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก โดยมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามควรอย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือ ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำ จะต้องมีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเทได้สะดวก พื้นไม่ลื่น

1.5.7 ห้องส้วมสำหรับเด็ก

ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็ก ซึ่งมีที่ถ่ายอุจจาระโดยเฉลี่ย 1 ที่ต่อเด็ก 10 - 12 คน โดยจะต้องมีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นได้ง่าย หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอนหรือกุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก และไม่ควรไกลจากห้องพัฒนาเด็ก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน

ในกรณีที่ไม่สามารถจัดทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจใช้ห้องส้วมที่มีอยู่แล้วก็ได้ แต่ต้องปรับให้เหมาะสมตามวัยของเด็ก โดยจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติม เพื่อให้เด็กสามารถใช้ได้อย่างปลอดภัย

1.5.8 ห้องอเนกประสงค์

ในกรณีที่ใช้พื้นที่สำหรับนอน พัฒนาเด็ก หรือรับประทานอาหาร ร่วมกันในลักษณะอเนกประสงค์ หากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคาแต่หากเป็นอาคารที่ มากกว่าหนึ่งชั้นขึ้นไป ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคาโดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร แต่ในกรณีที่ความสูงเกินกว่า 2.40 เมตร อาจไม่มีฝ้าเพดานก็ได้ และจะต้องมีพื้นที่ โดยเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน

2. อนามัยสิ่งแวดล้อม

2.1 ภายในอาคาร

แสงสว่าง ต้องมีแสงสว่างเพียงพอโดยสม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง
การถ่ายเทอากาศ ต้องมีอากาศถ่ายเทได้สะดวกโดยพื้นที่ของ
หน้าต่าง ประตู และช่องลมรวมกันแล้วต้องไม่น้อยกว่า 20 % ของพื้นที่ห้อง

สภาพพื้นที่ภายในห้อง ต้องไม่ชื้นและไม่ร้อน ควรเป็นพื้นไม้หรือปูด้วย
วัสดุที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ

บันได ต้องมีความกว้างของบันไดแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1 เมตร
ชานพักของบันไดต้องไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได ลูกตั้งของบันไดต้องไม่สูงกว่า 17.50
เซนติเมตร ลูกนอนต้องกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นต้องมีราวและลูกกรงสูง
ไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร มีราวเค้นเหมาะกับเด็กเกาะขึ้นบันได และระยะห่างของลูกกรง
ต้องไม่เกิน 15 เซนติเมตร ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กในกรณีที่ไม่มีบันไดอยู่เดิมแล้ว
ถ้าสามารถปรับได้ก็ควรดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานกำหนด

2.2 ภายนอกอาคาร

รั้ว ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วนเพื่อความปลอดภัยของเด็ก
และควรมีทางเข้า - ออก ไม่น้อยกว่าสองทาง ถ้ามีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า
2 เมตร

มลภาวะ ต้องดูแลและกำจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อย
ให้เป็นแหล่งเพาะหรือแพร่เชื้อโรคและต้องมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะและ
ควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงรบกวนเกินควร

ที่เล่นกลางแจ้ง ต้องมีพื้นที่เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัยและมีจำนวนพอสมควรกับจำนวนเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้งเป็นการเฉพาะได้ อาจปรับใช้ที่ในร่มแทน ก็ได้ โดยมีพื้นที่ตามกำหนดหรืออาจจัดกิจกรรมกลางแจ้งในสถานที่อื่นที่เหมาะสม เช่น บริเวณ วิทยาลัยหรือสวนสาธารณะ เป็นต้น

ระเบียง หากมีระเบียง ควรมีความกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และหากมีม้านั่งด้วย ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากม้านั่ง ไม่น้อยกว่า 70 เซนติเมตร

3. วัสดุอุปกรณ์

3.1 ตู้หรือชั้นวางสิ่งของ

ต้องมีเพียงพอและอยู่ในสภาพใช้การได้ เคลื่อนย้ายสะดวก อาจดัดแปลง จากที่มีอยู่แล้วมาใช้ได้ แต่ต้องมีความสูงที่พอเหมาะสำหรับเด็ก

3.2 เครื่องใช้ในการนอน

ต้องมีเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ สะอาด และไม่ใช้ด้วยกัน เช่น เครื่องปูนอนและหมอน เป็นต้น

3.3 ภาชนะสำหรับเด็กใช้ในการบริโภค

ต้องมีเพียงพอสำหรับเด็กแต่ละคน และทำจากวัสดุที่ถูกสุขลักษณะไม่เป็นพิษ ทนทาน ไม่แตกหักง่าย และทำความสะอาดได้ง่าย

3.4 ที่คั่นน้ำ

ต้องจัดให้มีภาชนะใส่น้ำที่สะอาด มีฝาปิด และน้ำดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะ

3.5 เครื่องใช้ในการทำความสะอาด

ต้องจัดให้มีแปรงสีฟันและผ้าเช็ดตัว (เฉพาะเด็กแต่ละคน) ยาสีฟัน ผ้าเช็ดมือสำหรับเด็ก เพื่อฝึกนิสัยในการรักษาสุขภาพฟันและร่างกาย

3.6 โต๊ะและเก้าอี้

ควรมีขนาดหลากหลาย เหมาะสมกับวัยของเด็กและมีความปลอดภัย ในกรณีของเล็กอายุ 3 ปีขึ้นไป โต๊ะควรมีความสูงจากพื้นประมาณ 45 - 50 เซนติเมตร เก้าอี้หรือม้านั่ง ควรมีความสูงประมาณ 25 - 30 เซนติเมตร

3.7 โตงเล่นและสไลด์ขนาดเล็ก

ต้องจัดให้มีจำนวนเพียงพอทั้งในร่มและกลางแจ้ง ซึ่งอาจจะดัดแปลง ประดิษฐ์ขึ้นจากวัสดุพื้นบ้าน วัสดุธรรมชาติ เศษวัสดุหรือสิ่งของเหลือใช้ที่มีความปลอดภัย มีความหลากหลายและเหมาะสมกับวัยของเด็ก

3.8 เครื่องชั่งน้ำหนัก - วัดส่วนสูง

ควรจัดให้มีเครื่องชั่งน้ำหนัก-วัดส่วนสูง ไว้อย่างน้อย 1 ชุด เพื่อความสะดวก แต่ในกรณีที่ไม่มีต้องจัดให้เด็กได้รับการชั่งน้ำหนัก-วัดส่วนสูง เพื่อวัดความเจริญเติบโตของเด็กอย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง

4. ที่เก็บสิ่งปฏิกูล

ต้องมีที่เก็บสิ่งปฏิกูล ทั้งภายในและภายนอกอาคารมีจำนวนเพียงพอถูกสุขลักษณะและมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

5. มาตรการป้องกันความปลอดภัย

5.1 ต้องติดตั้งเครื่องตัดไฟหรือเครื่องดับเพลิงแบบมือถือ อย่างน้อย

1 เครื่อง ในแต่ละชั้นของอาคาร

5.2 มีการฝึกซ้อม การป้องกัน และแก้ไขภัยพิบัติให้แก่เด็กและบุคลากร ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

5.3 ควรหลีกเลี่ยงเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นของแตกง่าย แหวมคม หรือหากเป็นไม้ต้องไม่มีเสี้ยน อันอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็กได้

5.4 ต้องติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนด จะต้องมียกที่ปลอดภัยเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

2. ด้านบุคลากร การดำเนินงานทุกชนิดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายเพียงใด ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคนและทุกฝ่ายซึ่งบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเด็กเล็กมากที่สุด ได้แก่ ครูพี่เลี้ยง ซึ่งต้องมีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และมีวุฒิไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 บัณฑิต หรือคุณวุฒิ (2529 : 78 - 81) ได้เสนอบทบาทของครูพี่เลี้ยงว่า ครูสามารถที่จะส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนได้ดีด้วยการรู้จักยกย่องชมเชย และสร้างความมั่นใจในตนเองให้แก่เด็กนักเรียน ทั้งหลีกเลี่ยงการตำหนิ หรือประจานนักเรียนเมื่อทำความผิด

ลักษณะและหน้าที่ของครูพี่เลี้ยงมีดังนี้

1. ลักษณะที่ดีของครูพี่เลี้ยง

1.1 การแต่งกาย ควรแต่งกายให้เรียบร้อย สะอาด สุภาพ สดงาม กระโปรงไม่สั้นหรือยาวจนเกินไป เสื้อไม่ควรใส่ให้คอหลิกกว้าง เพราะจะไม่สวยงามเมื่อก้มลง เสื้อและกระโปรงควรให้สะดวกต่อการเคลื่อนไหว คล่องแคล่ว เพราะครูต้องทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ต้องวิ่ง ต้องกระโดด ต้องลุกนั่งให้ว่องไวทันเด็ก

1.2 บุคลิกภาพ เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังเลียนแบบ เด็กจะจดจำลักษณะนิสัยท่าทางต่าง ๆ จากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด โดยเฉพาะกับครู ดังนั้นถ้าครูเป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะที่ดีเด็กก่อนจะเป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะที่ดีไปด้วย ดังนี้

1.2.1 กิริยาท่าทาง สดงามเหมาะสมเรียบร้อย รู้จักกาลเทศะ รู้จักมารยาทต่าง ๆ ตามแบบที่สืบทอดกันมาไทย ไม่ว่าจะเป็นเดิน ยืน นั่ง การรับประทานอาหาร การไหว้ เป็นต้น รู้จักใช้คำ "สวัสดี" "สวัสดี" "ขอบคุณ" "ขอโทษ" ตามโอกาส ซึ่งนอกจากครูจะต้องปฏิบัติเป็นนิสัยให้เป็นตัวอย่างแก่เด็กแล้ว ครูต้องคอยเตือนเด็กให้ปฏิบัติจนเป็นนิสัยด้วย

1.2.2 ให้อารมณ์ดี สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน อ่อนโยน ชัดเจน รู้จักพูด "ค่ะ" "ครับ" และใช้ภาษาให้เข้าใจง่าย

1.2.3 การควบคุมอารมณ์ ครูต้องมีความอดทน อดกลั้น ไม่แสดงอารมณ์โกรธ หรือเกลียดให้เด็กเห็นง่าย ๆ หรือทำให้เด็กสะเทือนใจ เช่น เวลาเด็กร้องไห้โยเย ครูจะต้องไม่แสดงอาการโกรธหรือรำคาญ เป็นต้น

1.3 การปฏิบัติตนของครู

1.3.1 เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก

1.3.2 เตรียมจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้น่าสนใจและให้พัฒนา

เด็กครบทุกด้าน

1.3.3 ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

1.3.4 เข้าใจธรรมชาติและรู้พัฒนาการความต้องการของเด็ก

1.3.5 ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่เด็กทุกคน

1.3.6 มีความซื่อสัตย์

1.4 มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก โดยให้ครูให้ความรักความอบอุ่นกับเด็กใน 3 ลักษณะ คือ

1.4.1 การใช้สายตา ตาประสานตา

1.4.2 การใช้คำพูด ใช้คำพูดที่ไพเราะ สร้างสรรค์ ให้คำยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ เป็นการเสริมแรงให้แก่เด็ก

1.4.3 การให้สัมผัส โอบกอดสัมผัสเด็กด้วยความรักเด็กจะเกิด

ความอบอุ่น

1.5 ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู ผู้ปกครอง วัดและชุมชน

1.5.1 ก้มก้มแจ่มใส ทักทายผู้ปกครอง ถามทุกข์สุข และรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปกครอง ฯลฯ

1.5.2 เชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ศูนย์เด็กจัดและอาจเชิญผู้ปกครองมาช่วยพัฒนาศูนย์ฯ ให้เกิดความคุ้นเคยกันระหว่างบ้าน - ศูนย์ - วัด เป็นต้น

2. หน้าที่ของครูที่เลี้ยงในศูนย์เด็ก

2.1 จัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับเด็กเพื่อให้เด็กได้พัฒนาให้ครบทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และความคิดสร้างสรรค์

2.2 ดูแลและส่งเสริมในด้านสุขภาพอนามัย เช่น เรื่องการรับประทานอาหาร การพักผ่อนนอนหลับ ให้รับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ให้รู้จักกับถั่วเป็นเวลารู้จักรักษาความสะอาดของร่างกาย ผสม เล็บ เป็นต้น

2.3 ปลุกฝังลักษณะนิสัยที่ดีทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม นิยม ประเพณี และวัฒนธรรมให้แก่เด็ก

2.4 ประเมินพัฒนาการ ของเด็กแต่ละด้านด้วยความตั้งใจสม่ำเสมอ

2.5 ปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่บกพร่อง ให้เต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน

2.6 ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะร่วมมือกันพัฒนาเด็กให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาปฐมวัย

2.7 ปฏิบัติกิจวัตรการทำงาน ด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ และเสียสละ คือ

2.7.1 ปฏิบัติงานตามระเบียบของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

2.7.2 การตรวจสุขภาพ ครูควรได้ตรวจดูเล็บ ผม ฟัน เนื้อผ้า ร่างกาย ของเด็กแต่ละคนให้เรียบร้อยทุกทุกวัน

2.7.3 การวางแผน ครูควรได้ปรึกษาวางหรือกับเด็กว่าวันนี้จะทำอะไรบ้าง เพื่อให้เด็กได้มีส่วนร่วมและจะได้ทราบความต้องการของเด็กด้วย

2.7.4 การทำงานครูต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมและเพียงพอสำหรับเด็กทุกคนเป็นกำลังใจให้เด็กทำงานให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย

2.7.5 การทำความสะอาด ครูและเด็กควรรู้จักเก็บทำความสะอาด ห้องเรียนหลังจากทำงานเสร็จทุกครั้ง ครูต้องฝึกให้เด็กติดเป็นนิสัย

2.7.6 จัดเวลาสำหรับเล่นกลางแจ้งให้เด็กจะได้ออกกำลังกายเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก

2.7.7 การจัดอาหารว่าง เข้า - บ่าย และอาหารเสริมให้แก่เด็ก

2.7.8 การนอนหลับและการพักผ่อน ควรให้เด็กได้พักหลังจากที่เด็กทำกิจกรรมที่ออกแรงมาก ๆ หรือเด็กบางคนต้องการนอนพักในตอนบ่ายหลังอาหารกลางวัน ครูก็ควรจัดให้เด็กได้นอนพักด้วย

2.7.9 การใช้ห้องน้ำห้องส้วม ครูควรดูแลจัดเวลาให้เด็กได้เข้าห้องน้ำห้องส้วมให้เรียบร้อย ฝึกให้ล้างมือหลังจากเข้าส้วม

2.7.10 ให้เด็กรู้จักแปรงฟันทุกครั้งหลังจากรับประทานอาหาร

3. ด้านการเงินและธุรการ นอกเหนือจากการปฏิบัติงานในกิจกรรมประจำวัน

ทุกอย่างจะต้องถูกต้องตามหลักวิชาการ และระเบียบงานต่าง ๆ แล้วเจ้าหน้าที่ของศูนย์จะต้องเอาใจใส่อย่างมาก คือ งานด้านการเงินและธุรการ เพราะงานต่าง ๆ ตลอดจนการประสานงานจะสะดวกราบรื่นหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการเงิน ซึ่งจะต้องควบคุมดูแลค่าใช้จ่ายเงินงบประมาณและจัดหาเงินสมทบเพื่อการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ ประจำศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ค่าเดินทางไปอย่างถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ และค่าเนื้องานด้านธุรการซึ่งเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนและจัดทำข้อมูลเด็ก ต้องมีการบันทึกรายละเอียดที่จำเป็น คือ บัญชีรายชื่อเด็ก ทะเบียนรับ-จำหน่ายเด็ก สมุดแสดงรายการและเวลาอาหารประจำวันของเด็ก ตารางกิจกรรมประจำวัน บันทึกประจำวันตัวเด็ก (ติดตามการเจริญเติบโต ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง พัฒนาการ บริการสุขภาพ) และควรรายงานข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบทุกระยะ 1 ภาคเรียน ตามแบบฟอร์มที่กำหนดและต้องรายงานข้อมูลที่เป็นปัญหาเฉพาะให้ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยด่วน เช่น อุบัติเหตุ การเกิดโรคติดต่อ เป็นต้น

4. สภาพการจัดโภชนาการและอนามัย สภาพการจัดกิจกรรมโภชนาการและอนามัยที่เหมาะสมกับวัยของเด็กเล็ก จะส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะต้องมีการจัดกิจกรรมโภชนาการและอนามัยที่ถูกต้อง ดังนี้

1. กิจกรรมเพื่อสุขภาพและการเจริญเติบโต

ต้องจัดให้มีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และให้ภูมิคุ้มกันโรคตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด รวมทั้งต้องจัดทำบันทึกรายงานสุขภาพประจำวันตัวเด็ก เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองทราบและแสดงความยินยอม

2. กิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็ก

ต้องจัดให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์อย่างเหมาะสม

3. โภชนาการ

ต้องจัดอาหารให้เด็กรับประทานอย่างมีคุณภาพ มีสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ และมีปริมาณเหมาะสมกับวัยในแต่ละมื้อ เพื่อฝึกให้เด็กมีนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร โดยจัดให้ดื่มน้ำนมหรืออาหารเสริมในตอนเช้า มีอาหารกลางวันรับประทานฟรีครบทุกมื้อ ทุกวัน และมีอาหารว่างรับประทานในตอนบ่าย

4. กิจกรรมนันทนาการ การเรียนรู้ และการออกกำลังกาย

ต้องจัดกิจกรรมให้ได้พัฒนาทุกด้านอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับวัย ทั้งในร่มและกลางแจ้ง

5. การพักผ่อน

ต้องจัดให้เด็กได้พักผ่อนด้วยวิธีนอนราบอย่างน้อยวันละ 1 - 2 ชั่วโมง

5. ด้านการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมเป็นงานหลักที่สำคัญในการบริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่ดีด้านคุณธรรมจริยธรรม และเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กทางด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคม ซึ่งมีแนวการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. การจัดกิจกรรม

การกำหนดกิจกรรมที่จะจัดให้เด็กในแต่ละวัน มีดังนี้

1. การต้อนรับ ครูควรมีกิริยาท่าทางที่สดชื่น พร้อมจะรับเด็ก ขณะที่รับเด็กควรสัมผัสร่างกายเด็ก เพราะนอกจากจะถ่ายทอดความรู้สึกที่อบอุ่นแล้วยังทำให้ครูทราบว่าเด็กสุขภาพปกติหรือไม่ ตัวร้อนหรือไม่

2. พัฒนาสิ่งแวดล้อม กิจกรรมนี้ไม่ใช่กิจกรรมบังคับ ครูต้องพยายามปลูกฝังให้เด็กเกิดความรัก ความเอาใจใส่ในสิ่งแวดล้อมใกล้ ๆ ตัว และให้เด็กได้ทำกิจกรรมอะไรก็ได้ที่เห็นว่าจะช่วยดูแลสิ่งแวดล้อม เช่น เก็บเศษกระดาษ ใบไม้ หรือแสดงความคิดเห็น (เสนอแนะ) ว่าจะจัดสิ่งต่าง ๆ อย่างไรจึงจะสวยงาม

3. กิจกรรมขามเข้า เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากเคารพธงชาติ ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก อาจจะโดยการออกมาเล่าเรื่องหรือนำแถวภายหลังบริหาร พร้อมกันนี้ครูจะใช้เวลานี้พูดคุยเสริมจริยธรรมให้กับเด็กด้วยก็ได้ แต่เน้นว่าควรสร้างบรรยากาศให้สบาย ๆ ไม่เคร่งเครียด

4. กิจกรรมเสรี เป็นช่วงที่เด็ก ๆ จะได้ทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจโดยครูจะเตรียมกิจกรรมที่หลากหลายไว้ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้กับเด็กเป็นอย่างดี จึงให้เวลากับช่วงนี้มาก

5. อาหารว่าง หากสามารถให้เด็กดื่มนมสดได้ก็จะเกิดประโยชน์ต่อร่างกายเด็กมากที่สุด แต่ถ้าหากไม่สามารถจัดได้ ก็ทดแทนด้วยผลไม้ที่มีมากในท้องถิ่น เช่น กล้วยน้ำว้า

6. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ จะเน้นกิจกรรมที่เสริมสร้างพัฒนาการทางความคิด สกิลปัญหาโดยผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็ก เช่น เล่านิทาน การทดลอง การทัศนศึกษา ฯลฯ เด็กจะเกิดการเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน ใช้เวลาประมาณ 15 - 20 นาที

7. กิจกรรมกลางแจ้ง มักจะจัดให้ในช่วงเช้าเพราะอากาศจะไม่ร้อนจัด และควรใช้บริเวณที่ร่มรื่น โดยจัดได้ทั้งการเคลื่อนไหว เกมการละเล่น และให้เล่นเครื่องเล่นสนาม

8. กิจกรรมผ่อนคลาย กิจกรรมนี้เพื่อให้เด็กได้ผ่อนคลายจากกิจกรรมที่ใช้แรงหรือพลังงานมากจัดได้โดยให้เด็กนั่งสบาย ๆ อาจร้องเพลงหรือเล่านิทานสั้น ๆ หรือใช้คำคล้องจองซึ่งครูจะสามารถสอดแทรกจริยธรรมที่ต้องการนั้นได้ ครูควรสร้างบรรยากาศให้สบาย ๆ ผ่อนคลาย ใช้เวลาประมาณ 10 นาที

9. รับประทานอาหารกลางวัน ก่อนการรับประทานอาหารกลางวัน ต้องให้เด็กล้างมือให้สะอาดก่อนเริ่มรับประทานอาหารมีคำคล้องจองเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร ให้เด็กพูดพร้อมกัน หรือใช้หุ่นมาพูดคุยถึงคุณค่าอาหารชักชวนให้เด็ก ๆ อยากรับประทาน เด็กต้องแปรงฟัน (หากไม่สะดวก ใช้ขี้วันปากก็ได้) ล้างหน้าให้เรียบร้อย

10. การนอนหรือพักผ่อน ช่วงนี้เป็นช่วงสำคัญเพราะเด็กควรได้พักผ่อนร่างกาย สถานที่นอนอาจแตกต่างกันหากอากาศถ่ายเทได้สะดวก ก่อนนอนควรให้เด็กสวดมนต์สั้น ๆ และนั่งสงบ โดยครูแนะนำ เช่น "หายใจเข้า หายใจออกช้า ๆ แล้วเด็ก ๆ จะหลับสบาย" หากเด็กคนไหนนอนไม่หลับ ไม่ควรบังคับ เขาอาจจะพักผ่อนงีบ ๆ โดยไม่ให้รบกวนผู้อื่น ครูไม่ควรทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณบังคับให้นอน ก่อนและหลังตื่นนอนควรเน้นให้เด็กได้ช่วยกันปูที่นอน เก็บที่นอน เพื่อฝึกนิสัยที่ดี

11. กิจกรรมอิสระ หลังจากตื่นนอน ช่วงนี้หากผู้ปกครองรับไปได้ก็ให้เด็กกลับบ้านได้ ส่วนเด็กที่อยู่ควรจัดเสริมในกรณีที่ครูรู้สึกว่าในช่วงเสริมประสบการณ์ยังขาดอยู่หรือให้เด็กเล่นอิสระก็ได้

ตารางกิจกรรมประจำวัน

08.30 น.	ต้อนรับเด็ก
08.30-08.45 น.	พัฒนาสิ่งแวดล้อม
08.45-09.00 น.	เคารพธงชาติ สวดมนต์
09.00-09.10 น.	กิจกรรมยามเช้า
09.10-10.10 น.	กิจกรรมเสรี
10.10-10.30 น.	อาหารว่าง
10.30-10.45 น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์
10.45-11.15 น.	กิจกรรมกลางแจ้ง
11.15-11.30 น.	กิจกรรมพ่อนคลา
11.30-12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
12.00-14.00 น.	สวดมนต์ ทำจิตใจให้สงบ นอน หรือ พักผ่อน
14.00 น. เป็นต้นไป	กิจกรรมอิสระ

6. ด้านความสัมพันธ์ชุมชนและการประชาสัมพันธ์

ในการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ควรมีการประชุมชี้แจงให้ชาวบ้านและผู้เฒ่าท้องถิ่นทราบ ชักชวนให้เห็นประโยชน์และแจ้งรายละเอียดว่าชุมชนจะให้ความช่วยเหลือในด้านใดบ้าง เช่น การอุดหนุนกำลังทรัพย์ การให้แรงงานเพื่อก่อสร้าง

และซ่อมแซมอาคาร การสมทบอาหารกลางวัน หรือมีตัวแทนแม่บ้านมาช่วยทำอาหารกลางวัน เป็นต้น และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านทราบกิจกรรมของศูนย์เป็นระยะ ๆ อันจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างวัด ศูนย์ และชุมชน เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ศูนย์ที่ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านจะดำเนินงานได้ประสบผลสำเร็จด้วยดี

7. การประเมินผล

จัดให้มีการประเมินผลเด็กแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ ดังนี้

7.1 ประเมินโดยการสังเกต และการสนทนาคู่คุย รวมทั้งประเมินผลจากผลงานของเด็กและจากความคิดเห็นของผู้ปกครอง

7.2 บันทึกพฤติกรรมเด็กที่สงสัยว่าน่าจะมีปัญหา เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองได้ร่วมในการแก้ไข้ปัญหา

7.3 บันทึกสุขภาพเด็ก ได้แก่ การชั่งน้ำหนัก การวัดส่วนสูง การให้ภูมิคุ้มกันโรค และการเจ็บป่วย โดยประเมินเป็นระยะ ๆ อย่างน้อย 3 - 6 เดือนต่อครั้ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ กรมการฝึกหัดครู (2516 : 4 - 10) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของครูที่ใช้เป็นแนวทางในการผลิตครูให้ตรงกับความต้องการของสังคม พบว่าลักษณะของครูที่ดีนั้นต้องประกอบด้วยลักษณะใหญ่ 8 ประการ คือ

1. คุณลักษณะด้านการสอน เช่น รู้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตร มีการเตรียมการสอนและสามารถดำเนินการสอนตามที่เตรียมมีความสามารถในการวัดผล สามารถคัดเลือกวิธีสอนได้เหมาะสม มีความสามารถในการปกครองชั้น อบรมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก

2. คุณลักษณะด้านวิชาการ เช่น ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ รู้จักเฝ้าหาเทคนิคใหม่ ๆ ใช้ในการสอน ติดตามความเคลื่อนไหวทางการศึกษา สนใจฟังการอภิปรายและปาฐกถา

3. คุณลักษณะด้านสุขภาพทางกายและจิต เช่น การรู้จักพักผ่อน เอาใจใส่ในการจัดสิ่งแวดล้อมให้สะอาด เอาใจใส่ในการป้องกันโรคติดต่อ มีอารมณ์ดี ไม่มีความกังวลใจ

4. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ เช่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา

5. คุณลักษณะด้านคุณธรรมและความประพฤติ เช่น ความเที่ยงตรง ความเมตตา กรุณา ความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ความซื่อสัตย์สุจริต การรู้จักวางตนให้เหมาะสมกับความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ไม่คู้หมิ่นศาสนาอื่น

6. คุณลักษณะด้านบุคลิกลักษณะ เช่น ร่าเริงแจ่มใส สุภาพอ่อนโยน ขยันขันแข็ง รูปร่างหน้าตาดี แต่งกายเหมาะสม มีความคล่องแคล่วว่องไว รู้จักควบคุมอารมณ์ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

7. คุณลักษณะด้านการอบรมแนะนำและการปกครอง เช่น รู้จักการปกครองแบบประชาธิปไตย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักรักษาความลับของศิษย์ เป็นผู้มีระเบียบวินัย เป็นตัวอย่างที่ดี รู้จักใช้ความเด็ดขาด หรือละลุ่มละหลว้อยได้อย่างเหมาะสม มีเหตุผล

8. คุณลักษณะด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย เช่น การยอมรับนับถือผู้อื่นให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา รู้จักสิทธิของตนตามกฎหมาย รู้จักร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีนิยม รู้จักปรับปรุงฐานะให้ดีขึ้น รู้จักประหยัดและอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2521 : 13 - 31) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ครั้งที่ 1 เป็นงานวิจัยแบบทดลอง พบปัญหาด้านวิชาการ และปัญหาด้านบุคลากร ซึ่งเป็นหัวใจของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 ครูไม่ครบชั้น

1.2 ขาดครูที่มีทักษะทางการสอน

1.3 วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ

- 1.4 ระเบียบราชการบางอย่างยังขัดต่อการดำเนินงาน
- 1.5 ครูที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะวิชาไม่เพียงพอ
- 1.6 ครูในท้องถิ่นกันดารและท้องถิ่นที่เสี่ยงอันตรายยังขาดแคลน
- 1.7 ปัญหาความร่วมมือ
- 1.8 ปัญหาทางคมนาคม
- 1.9 ครูใหญ่เทศาไม่ทั่วถึง
- 1.10 ครูหมั่นเวียนมีผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สุขภาพ และความปลอดภัย
- 1.11 วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการวัดผล ประเมินผล มีไม่เพียงพอ

2. ด้านบุคลากร

- 2.1 การมอบอำนาจบุคลากรยังไม่เพียงพอ
- 2.2 บุคลากรไม่เหมาะสมกับงานที่จะมอบให้ทำ
- 2.3 ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก
- 2.4 ครูขาดขวัญและกำลังใจที่จะปฏิบัติงาน
- 2.5 การใช้โอกาสในการรับความคิดเห็นความชอบ
- 2.6 ระบบการหมุนเวียนขอความคิดเห็นความชอบ
- 2.7 อัตราของการลาศึกษาต่อมีน้อย
- 2.8 การศึกษาต่อภาคค่ำกระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของเด็ก
- 2.9 สวัสดิการไม่ดีพอ

คุษา พงศ์พิสัทธา (2521 : 62 - 64) ได้ศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของครูและเด็ก กรมการพัฒนาชุมชน พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของครูและเด็ก ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับจากการฝึกอบรม การปฏิบัติตามคำแนะนำของพัฒนากร และความร่วมมือของคณะกรรมการพัฒนาเด็ก รวมทั้งการชักชวนให้ผู้ปกครองเด็ก และประชาชนทั่วไปในหมู่บ้านเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัญหา อุปสรรค และ

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้ดูแลเด็ก คือ ค่าตอบแทนที่ได้รับน้อยเกินไป เมื่อเทียบกับภาระกิจ ควรจัดหาอุปกรณ์วัสดุให้เพียงพอกับความจำเป็น พัฒนาการควรให้ความสนใจติดตามการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ

วีระศักดิ์ ชิงอำนาจชัย (2525 : 78 - 79) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 558 คน แยกเป็นสังกัดเทศบาล 64 คน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (เดิม) 240 คน โรงเรียนเอกชน 194 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารมีปัญหาด้านวิชาการโดยส่วนรวมในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนครูที่มีวุฒิทางด้านอนุบาลโดยตรง อยู่ในระดับสูง
 2. ผู้บริหารมีปัญหาด้านการให้บริการแก่นักเรียนโดยส่วนรวมในระดับปานกลาง
 3. ผู้บริหารมีปัญหาด้านอาคารสถานที่โดยส่วนรวมในระดับต่ำ ที่เป็นปัญหาระดับปานกลาง คือ ขาดแคลนห้องประกอบที่ถูกลักษณะ เช่น ห้องนอน ห้องน้ำ ห้องส้วม ฯลฯ และขาดอาคารเรียนที่ถูกลักษณะ
 4. ผู้บริหารมีปัญหาด้านบุคลากรโดยส่วนรวมในระดับปานกลาง ปัญหาระดับสูงมี 2 เรื่อง คือ ไม่มีศึกษานิเทศก์ฝ่ายอนุบาล กับครูอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็ก ไม่มีโอกาสเข้าฝึกอบรมด้านอนุบาลเพิ่มเติม
 5. ผู้บริหารมีปัญหาด้านการเงินโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาระดับสูงมี 1 เรื่อง คือ โรงเรียนได้รับเงินอุดหนุนหรือเงินงบประมาณไม่เพียงพอ
 6. ผู้บริหารมีปัญหาด้านความสัมพันธ์กับชุมชนโดยส่วนรวมในระดับปานกลาง
- นิพนธ์ กินาวงศ์ (2526 : 68) ได้ศึกษางานบริหารโรงเรียนไว้ 5 ประเภท คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคลากร งานบริหารธุรการ งานบริหารกิจการนักเรียน และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ในส่วนของหน่วยงานเจ้าสังกัดของโรงเรียนประถมศึกษา คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาตินั้น ได้ศึกษาถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นเด็ก

เล็กไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 ข : 5 - 13)

การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น โรงเรียนจะต้องปฏิบัติงานให้ครบทั้ง 6 งาน คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบุคลากร
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานอาคารสถานที่
5. งานธุรการและการเงิน
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 92 - 93) ทำการวิจัย และประเมินผลโครงการนำร่องการจัดชั้นเด็กเล็ก ในพื้นที่ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ พบว่า มีปัญหาในการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กค่อนข้างมาก ดังนี้

1. ครูสอนชั้นเด็กเล็กไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา หลักการวัดผลและประเมินผลชั้นเด็กเล็ก
2. ครูสอนชั้นเด็กเล็กไม่สามารถปฏิบัติตามตารางการจัดกิจกรรมประจำวันและแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กได้
3. ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็ก
4. ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตและใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนชั้นเด็กเล็ก
5. ครูที่ผ่านการอบรมการสอนชั้นเด็กเล็กแล้วย้ายไปสอนที่โรงเรียนอื่น จึงต้องจัดครูที่ไม่ผ่านการอบรมเข้าสอนแทน
6. นักเรียนส่วนใหญ่ขาดงาน ขาดแคลนเครื่องนุ่งห่ม อาหาร และยารักษาโรค ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ และขาดเรียนบ่อย
7. งบประมาณไม่เพียงพอกับความจำเป็นในการจัดชั้นเด็กเล็ก
8. ผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็ก และขาดเครื่องมือในการนิเทศ

9. ผู้ปกครองเด็กไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็กให้เตรียมความพร้อมมากกว่าการสอนอ่าน เขียน เรียนเลข

10. สื่อการสอนวัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียนเด็กเล็กไม่เพียงพอ
11. ครูสอนชั้นเด็กเล็กส่วนมากยังขาดทักษะ และความสามารถในการสอนเด็กเล็ก
12. ผู้บริหารไม่ให้ความสนใจชั้นเด็กเล็กเหมือนชั้นอื่น ๆ
13. ครูและผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็ก
14. ขาดคู่มือนิเทศการศึกษาชั้นเด็กเล็ก

10. แก้วสุทศวี (2529 : 95 - 113) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทและปัญหาการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ตามโครงการเปิดตลาดขึ้นเด็กเล็กในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดนครสวรรค์ โดยได้กลุ่มตัวอย่าง 153 คน แยกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน 51 คน ครู 51 คน และผู้ปกครอง 51 คน ผลการวิจัยในส่วนของปัญหาการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า

1. ด้านวิชาการ ผู้บริหารมีปัญหาน้อย ครูผู้สอนและผู้ปกครองมีปัญหาปานกลาง
2. ด้านบุคลากร ผู้บริหารมีปัญหาน้อย และผู้ปกครองมีปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีปัญหาค่อนข้างน้อย
3. ด้านธุรการ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง มีปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีปัญหาปานกลาง
4. ด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง มีปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีปัญหาปานกลาง
5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง มีปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีปัญหาปานกลาง

ราตรี นนทธรรม และผ่องพรรณ เอกอาวุธ (2529 : 1 - 2) ได้ศึกษาลักษณะของครูที่สอนชั้นเด็กเล็กว่า ควรมีลักษณะเป็น "แม่พิมพ์" และ "ผู้นำ" ดังต่อไปนี้

1. มีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับกิจวัตร ทำทาง และการแต่งกายเหมาะสมกับสภาพและวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ

2. วาจาสุภาพ ใช้เสียงอ่อนโยน ใช้คำพูดสุภาพและชัดเจน
3. อ้อมแอ้มแจ่มใส อิม่างอ น่ารัก น่าคบหาสมาคมด้วย ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น
4. มีความรักและปฏิบัติต่อเด็กอย่างแท้จริงและเสมอหน้ากัน
5. อารมณ์ดี ใจเย็น ควบคุมอารมณ์ได้ และมีเหตุผล
6. เมตตากรุณาต่อเด็ก
7. ความเป็นระเบียบ สะอาด และประหยัด
8. อดทนต่อการฝึกเด็ก เพราะเด็กยังเล็กไม่เข้าใจและทำอะไรได้เท่าผู้ใหญ่
9. ทยอย เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ไม่เบียดหน้ายในภาระงาน
10. ชื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่และต่อผู้อื่น
11. ยุติธรรมและตัดสินใจดี พิจารณาปัญหาอย่างรอบคอบ และสามารถตัดสินใจ

แก้ปัญหาได้

12. เข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็ก
13. ชอบศิลปะ
14. สุขภาพดี
15. คล่องแคล่วว่องไว กระฉับกระเฉงสามารถติดตามความชักชวนของเด็กได้ทัน

สรุปศักดิ์ เลี้ยววิจิตร (2532 : 40) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการ

จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 6 ปี ไม่มีวุฒิทางการศึกษาด้านอนุบาล แต่เคยผ่านการฝึกอบรมด้านวิชาการสอน โดยเน้นการเตรียมความพร้อมด้านบุคลิกภาพ ครูสอนโดยความสมัครใจ ด้านกิจการนักเรียนมีบริการตรวจสอบสุขภาพอนามัย ด้านอาคารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทั้งครูและผู้บริหารจะร่วมประชุมปรึกษาหารือกันเสมอ ปัญหาด้านวิชาการที่มีปัญหาในระดับปานกลาง ปัญหาระดับมาก คือ โรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การสอนการเล่นปัญหาด้านบุคลิกภาพ ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ ด้านธุรการและด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยส่วนรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ต้องการความช่วยเหลือ 3 ลำดับแรก คือ

1. การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์
2. การจัดเอกสารและสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน
3. โรงเรียนขนาดเล็กต้องการความช่วยเหลือเรื่องอาคารสถานที่โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ต้องการเรื่องการบริหารและการสอน

2. งานวิจัยในต่างประเทศ แลมเบิร์ต (Lambert. 1958 : 4) ได้กล่าวถึงงานวิจัยของ เพสตาลอซซี (Pestalozzi) ซึ่งได้เปรียบเทียบให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยว่า "เด็กทุกคนเปรียบเสมือนดอกไม้ตูมที่ยังไม่เบ่งบาน การศึกษาจะเป็นกระบวนการในการที่จะคอยระวังเฝ้าดูให้เด็กพัฒนาในเวลาต่อมา

นโยบายของการจัดการศึกษาสำหรับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ยังให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ดังที่ เฮเซล เอฟ แก็บบาร์ด (Hazel F. Gabbard) กล่าวว่า "จากการเริ่มต้นที่ดีในโรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School) และโรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) เป็นสิ่งที่ได้รับการยกย่องว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษาระดับประถม และถือว่าเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่งของระบบโรงเรียนในอเมริกา" (Gabbard. 1960 : 3)

ในเดือนพฤษภาคม 1966 EPC (Educational Politics Commission) ของสหรัฐอเมริกา ได้แถลงการณ์เกี่ยวกับการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย และมีใจความตอนหนึ่งกล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า

หัวใจสำคัญของการศึกษาในระยะเริ่มแรกก็คือ การที่จะช่วยให้สติปัญญาของเด็กได้รับการพัฒนา เพราะเด็กที่เพิ่งได้รู้จักกับโลกภายนอก ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวของเขายังกลายเป็นสิ่งใหม่ที่เด็กจะได้เรียนรู้ เช่น โลกของธรรมชาติ โลกของการเล่น โลกของตัวเอง และโลกของเด็กอื่น ๆ ที่จริงก่อนที่เด็กจะเข้ามาอยู่ในโรงเรียนนั้น เด็กได้รับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาบ้างแล้ว แต่โรงเรียนจะช่วยทำให้ประสบการณ์ของเด็กขยายกว้างออกไปอีก นอกจากการพัฒนาทางด้านสติปัญญาแล้ว ประสบการณ์ที่เด็กจะได้รับในช่วงปฐมวัยจะช่วยพัฒนาทางด้านอารมณ์ของเด็กแต่ละคนด้วย กล่าวคือ จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่มีมั่นคงปลอดภัย รู้จักการยกย่องนับถือตนเอง และสิ่งสำคัญก็คือ ทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเขาได้ประสบกับความสำเร็จบางอย่าง

เมื่อเข้ามาอยู่ในโรงเรียน นั่นก็คือการที่เขาสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเอง และช่วยผู้อื่น เขาจะเกิดความรู้สึกว่าตัวเองเป็นที่ยอมรับและมีคุณค่า ดังนั้นการศึกษาในระดับนี้จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งและควรจะเป็นส่วนหนึ่งของวัยเด็ก เพราะว่าสิ่งที่เด็กได้รับในช่วงแรกจนถึง 6 ปี จะมีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างมาก และเป็นรากฐานสำคัญต่อการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น (Frost. 1977 : 7)

"เด็กที่มีอายุย่างเข้า 4 ขวบทุกคน ควรที่จะมีโอกาสได้เข้าโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยได้แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า ช่วงอายุ 4 - 5 ปี แรกของชีวิตเด็กเป็นช่วงเวลาที่มีความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย และจิตใจ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไวมากต่ออิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก" (Frost. 1977 : 5)

บุฟอร์ด (Buford. 1977 : 5688 - A) ได้ทำการวิจัยเมื่อ ค.ศ. 1975 เรื่อง ทักษะของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนการสอนระดับอนุบาล โดยศึกษาจากผู้ปกครอง 219 คน จากสมาคมผู้ปกครองที่เมืองแอ็ดมอนต์ มลรัฐโอคลาโฮมา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีทักษะพ้องกันหลายประการ คือ

1. สถานของเด็กรู้ก่อนเรียนจำเป็นจะต้องเริ่มพัฒนาโปรแกรมการเรียนอนุบาล
2. การสอนในชั้นอนุบาล ควรจะได้เน้นพัฒนาการทางอารมณ์ จิตวิทยาเด็กเป็นสิ่งสำคัญที่สุด และลำดับต่อไป คือ พัฒนาการทางด้านร่างกาย
3. ควรจะได้มีกิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองให้มากที่สุด

อัลบรี (Albury. 1977 : 5687 - A) ได้ทำการวิจัยเมื่อปี ค.ศ. 1976 เรื่อง การพัฒนาเกณฑ์สำหรับก่อตั้งโรงเรียนอนุบาลประจำตำบล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาประสิทธิภาพการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาล และเพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างคู่มือการบริหารโรงเรียนอนุบาลในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ใช้แบบสอบถามที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาล โครงสร้างของหลักสูตร บุคลากร นักเรียน อาคารสถานที่และงบประมาณ โดยส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เกณฑ์การจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลจะต้องพิจารณาถึง สถานการณ์ งบประมาณ การสรรหาครู โครงสร้างของหลักสูตร การผลิตวัสดุอุปกรณ์ การรับรองวิทยฐานะ จำนวนนักเรียน ค่าเล่าเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน การประชาสัมพันธ์ไปยังผู้ปกครอง การประเมินผล การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของชุมชน

บราวน์ (Brown. 1977 : 4217 - A) ได้ทำการวิจัยเมื่อปี ค.ศ. 1976 เรื่อง การพัฒนารูปแบบโปรแกรมการฝึกหัดการดูแลรักษาเด็ก ในศูนย์บริการเลี้ยงเด็กในสหภาพโซเวียต การวิจัยนี้เพื่อที่จะนำไปสร้างโปรแกรมการจัดโรงเรียนอนุบาล โดยวิธีการฝึกอบรมแม่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก เพื่อจะได้ให้แม่นำวิชาความรู้ไปอบรมเลี้ยงดูลูกที่บ้าน ผลการวิจัยปรากฏว่า โครงการดังกล่าวได้ผลดีในแง่ที่มารายจ่ายได้มากกว่าการจัดที่โรงเรียน แต่ก็มีแม่บางส่วนที่ไม่อาจจะควบคุมลูกได้ดีเท่ากับครูผู้สอน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดพอจะสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กเล็กที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษารегโรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อันเนื่องมาจากผู้ปกครองของเด็กเล็กไม่มีส่วนาทะเบี่ยน ต้องย้ายถิ่นอยู่ เนื่องจากการประกอบอาชีพ หรือมีฐานะยากจน และชุมชนนั้นไม่มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา จึงจำเป็นต้องส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน ซึ่งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เป็นสถานศึกษาที่อยู่ในชุมชนนั้น ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดในด้านต่าง ๆ เพื่อนำผลวิจัยมาเป็นแนวทางในการวางแผนและจัดดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดให้ตรงกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดให้มีประสิทธิภาพสำเร็จตามมุ่งหมายที่ตั้งไว้ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่ ได้แก่ คณะกรรมการจังหวัด จำนวน 7 คน ผู้บริหาร จำนวนศูนย์ละ 1 คน ครูพี่เลี้ยงจำนวนศูนย์ละ 2 คน รวม 16 คน และผู้ปกครองเด็กที่ได้รับการอบรมในศูนย์ จำนวน 137 คน รวมทั้งสิ้น 153 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่จากจำนวนประชากรทั้งหมดจำนวน 16 คน และเลือกผู้ปกครองเด็กที่ได้รับการอบรมในศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล มาเป็นกลุ่มตัวอย่างศูนย์ละ 75 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 102 คน รวมทั้งสิ้น 118 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบบันทึกการสังเกต และแบบสัมภาษณ์ สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาใหม่ ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาขอบเขตของการศึกษา สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี

1.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างเครื่องมือจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและการประเมินผล เพื่อนำมาเป็นโครงสร้างแบบบันทึกการสังเกต และแบบสัมภาษณ์ตามกรอบเนื้อหาที่กำหนดไว้ตามข้อ 1.1

1.3 สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.3.1 แบบบันทึกสังเกต เป็นแบบที่ผู้วิจัยใช้บันทึกข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านการเงินและธุรการ ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย ด้านการจัดกิจกรรม ด้านความสัมพันธ์ชุมชนและการประชาสัมพันธ์ และด้านการประเมินผล ตลอดจนสภาพทั่ว ๆ ไป ผู้วิจัยได้พบเห็นในช่วงเก็บข้อมูลแต่ละศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

1.3.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ซึ่งแบ่งประเด็นข้อสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบคำถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ซึ่งแบ่งเป็น 7 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านการเงินและธุรการ ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย ด้านการจัดกิจกรรม ด้านความสัมพันธ์ชุมชนและการประชาสัมพันธ์ และด้านการประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ กึ่งเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
ในวัดทั้ง 7 ด้าน

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบบันทึกการสังเกต และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน
ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี เรียบร้อยแล้ว ได้นำไปตรวจสอบคุณภาพตาม
ขั้นตอน ดังนี้

2.1 นำเครื่องมือที่สร้างแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ตรวจสอบ
แก้ไข และปรับปรุง

2.2 หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้
เชี่ยวชาญด้านการจัดศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล จำนวน 3 คน
พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (Concurrent Validity) นำเครื่องมือมาปรับปรุง
แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อ
ตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง

2.3 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองกับศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
จันทร์กระพ้อ จังหวัดปทุมธานี โดยเครื่องมือที่เป็นแบบบันทึกการสังเกต ผู้วิจัยได้เป็นผู้ทดลอง
ใช้สังเกตกับศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดนี้ ส่วนเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์
เจ้าหน้าที่ จำนวน 2 คน สัมภาษณ์ผู้ปกครอง 3 คน เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2538

2.4 ทำการปรับปรุงเครื่องมือให้เรียบร้อยเหมาะสมมากขึ้น

2.5 นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการเก็บ

รวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงเจ้าหน้าที่
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการสำรวจและเก็บข้อมูล

2. นัดหมายกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เพื่อทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

3. ประสานงานกับครูพี่เลี้ยงของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เพื่อคัดเลือกผู้ปกครองของเด็กที่เข้ารับการอบรมในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยไปพบ และทำการสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนสิงหาคม 2538 โดยการสังเกต สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่และผู้ปกครอง จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพกลุ่มตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percent)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและสภาพการดำเนินงานของศูนย์จากการสังเกต ทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วเรียบเรียงสรุปความ

3. การศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง ทำการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานกำหนดเกณฑ์ในการประเมินระดับความคิดเห็น ดังนี้.

ค่าเฉลี่ย 0 - 0.99 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานไม่ดี

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.99 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานพอใช้

ค่าเฉลี่ย 2.00 - 3.00 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานดี

4. การศึกษาข้อเสนอนแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วทำการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percent)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. มัชฌิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย (นิตร ทงขึ้น. 2525 : 194 - 195)

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคน

2. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชาพฤกข์ เทียมบุษประเสริฐ. 2529 : 186)

$$\text{สูตร} \quad S.D. = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ΣX แทน ผลรวมของคะแนน

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมดหรือประชาชนในกลุ่ม

ตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องการศึกษาสภาพการดำเนินงานของ
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น
3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

- 1.1 ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสลักเหนือ
- 1.2 ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบางบัวทอง
- 1.3 ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสาละโว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครอง
เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครอง
เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

1.1 ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสลักเหนือ

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสลักเหนือ ตั้งอยู่เลขที่ 33 หมู่ที่ 5 ถนนนิเวศนา
ตำบลบ้านใหม่ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 5837172 เปิดดำเนินการ
เมื่อปีการศึกษา 2516 เป็นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดศูนย์แรกในจังหวัดนนทบุรี ซึ่ง
นายมีชัย เดิมใช้ชื่อว่า "โรงเรียนสอนเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด" โดยมีพระครูโสมภพประชาภิ
เจ้าอาวาสและผู้บริหารศูนย์ เริ่มก่อตั้งให้การศึกษาส่งเสริมสนับสนุนและบริหารงานประสบความสำเร็จ
ถึงปัจจุบัน ด้วยความตั้งมั่น มีเมตตากรุณาต่อเด็ก เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา
เด็กก่อนเกณฑ์ กรมการศาสนาได้ตระหนักถึงคุณงามความดี ที่ท่านปฏิบัติอย่างเสมอต้นเสมอปลาย
ตลอดมา จึงได้เสนอชื่อและผลงานของท่านรับพระราชทานเสาเสมาธรรมจักร จากสมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2538 จึงถือได้ว่าเป็นเกียรติ

ประวัติแก่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสลักเหนือ และพุทธศาสนิกชนชาวจังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสลักเหนือ สอดคล้องเป็นแนวเดียวกับวัตถุประสงค์ การจัดตั้งและแนวการจัดการของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ตามระเบียบกรมการศาสนา พบว่าลักษณะการดำเนินงานด้านต่าง ๆ มีสภาพการปฏิบัติดังนี้

1.1.1) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสลักเหนือ มีลักษณะเป็นอาคารเอกเทศชั้นเดียว มีรั้วกั้นเป็นสัดส่วน แบ่งเป็น 2 ห้องเรียน มีบริเวณด้านหน้าอาคาร ซึ่งอยู่ใต้ชายคาเดียวกันกับอาคารสำหรับเข้าแถวรับประทานอาหารและจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีสนามเด็กเล่นอยู่ด้านข้างอาคาร มีเครื่องเล่นสนาม ประมาณ 3 - 4 ประเภท อาคารสถานที่ตั้งมีความปลอดภัยกับเด็กอย่างเพียงพอมีแสงสว่างเพียงพอสม่ำเสมอและมีอากาศถ่ายเทได้สะดวกบริเวณรอบ ๆ อาคารมีสภาพแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะ พื้นที่ใช้สอยสะอาดปลอดภัยเหมาะสมที่จะให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ การจัดห้องเรียนและบริเวณห้องเรียนสามารถจัดบรรยากาศให้อำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อประสบการณ์ของเด็กๆต่าง ๆ ในห้องเรียนมีความเหมาะสมต่อการส่งเสริม การเตรียมความพร้อมและพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคม มีการดูแลรักษาและปรับปรุงอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามน่าใช้ดูดีเสมอ จัดให้มีที่เก็บเครื่องใช้ของเด็กให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ส่วนด้านความปลอดภัยจากไฟฟ้า เครื่องใช้ในอุปกรณ์ต่าง ๆ มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยอย่างเหมาะสม

1.1.2) ด้านบุคลากร

ศูนย์ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานจากพระครูรศภนประชาภิจ ผู้บริหารศูนย์ ซึ่งท่านได้ให้ความเอาใจใส่ดูแล และเป็นกำลังใจสำคัญของศูนย์แห่งนี้ ส่วนครูพี่เลี้ยงอบรมเลี้ยงดูเด็ก มีจำนวน 2 คน มีเด็กจำนวน 85 คน เด็กจะแต่งเครื่องแบบตามระเบียบของศูนย์ พ่อแม่หรือผู้ปกครองของเด็กส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกร ซึ่งมีที่พักอาศัยอยู่บริเวณศูนย์ จำนวนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในศูนย์แต่ละปีการศึกษาจะมีประมาณ 85 - 100 คน จำนวนพี่เลี้ยงจึงไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณ

ทองเล็ก แต่ครูพี่เลี้ยงทุกคนก็มีความรู้ ความสามารถ ในการสอนเด็ก มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน แต่งกายเรียบร้อย สะอาด สุภาพ และมีบุคลิกดี การควบคุมอารมณ์เหมาะสม เป็นแบบอย่างแก่เด็ก นอกจากครูพี่เลี้ยงจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กแล้วยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง วัดและชุมชนอีกด้วย การปฏิบัติตนและปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่และเสียสละ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สามารถจัด และสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นได้เหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็ก ศูนย์มีจำนวนพี่เลี้ยงไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณของเด็ก ดังนั้นจึงไม่ค่อยมีโอกาสดำเนินการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

1.1.3 ด้านการเงินและธุรการ

ศูนย์ได้รับเงินอุดหนุนจากกรมการศาสนาในแต่ละปีไม่เพียงพอ กับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งจะต้องจ่ายเป็นค่าตอบแทนครูพี่เลี้ยง ค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารเสริม ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ค่าบริหารงานทั่วไป และค่าจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งค่าใช้จ่ายในส่วนที่เกินจากเงินอุดหนุนของกรมการศาสนา ผู้บริหารศูนย์ท่านได้สละทุนทรัพย์ช่วยเหลือมาตลอด นอกจากนี้ยังได้รับเงินสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จากผู้มีจิตศรัทธาและเล็งเห็นคุณค่าของการจัดการศึกษาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดอยู่เสมอ ในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันครบรอบคล้ายวันเกิด แต่อย่างไรก็ตาม ทางศูนย์ก็ต้องขอความร่วมมือจากผู้ปกครองชำระเงินเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเด็กด้วย คนละ 100 บาทต่อเดือน ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ส่วนรายรับรายจ่าย ในการดำเนินงานมีการจัดทำบัญชีไว้เป็นหลักฐานเรียบร้อย ด้านงานธุรการศูนย์มีการจัดทำทะเบียนข้อมูลเด็กได้ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และรายงานข้อมูลด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กให้ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบทุกระยะ และรายงานข้อมูลที่เป็นปัญหาแก่ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องโดยด่วน นอกจากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กในแต่ละวันแล้ว ครูพี่เลี้ยงยังมีความรู้ความสามารถด้านการเงินและธุรการอีกด้วย

1.1.4 ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย

ศูนย์ไม่มีบุคลากรในการจัดทำอาหาร ผู้บริหารศูนย์จึงแก้ปัญหาโดยจัดแบ่งอาหารจากภิกษุ สามเณร ให้เป็นอาหารกลางวัน ขณะก็จัดแบ่งเป็นอาหารว่างรับประทานพร้อมกับนมกล่อง ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากทางราชการ และในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ที่มีคนมาทำบุญเลี้ยงพระที่วัด ก็จะเตรียมอาหารมาฝากเด็ก ๆ ด้วย แม้ว่าจะขาดบุคลากรในการจัดทำ

อาหาร ทางศูนย์ก็พยายามจัดบริการอาหารให้เด็ก มีคุณภาพ และปริมาณเหมาะสมกับวัยในแต่ละมือ ส่วนเด็กบางคนศูนย์ต้องให้ความช่วยเหลือ ถ้ามีปัญหาด้านโภชนาการ นอกจากนี้มีการจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้อย่างเพียงพอ และมีการจัดกิจกรรมประเภทชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง ให้ภูมิคุ้มกันโรคเพื่อสุขภาพและการเจริญเติบโตของเด็ก จัดทำบันทึกรายงานสุขภาพประจำตัวเด็ก แจ้งให้ผู้ปกครองทราบ และมีการจัดกิจกรรมนันทนาการให้เด็กได้มีการพัฒนาทุก ๆ ด้านอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับวัยของเด็ก ในช่วงบ่ายก็จัดให้เด็กได้พักผ่อนด้วยวิธีนอนอย่างน้อยวันละ 1 - 2 ชั่วโมง

1.1.5 ด้านการจัดกิจกรรม

ศูนย์เปิดทำการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 08.30 น. ถึงเวลา 15.30 น. ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมีนาคม ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ครูพี่เลี้ยงได้ปรับตารางกิจกรรมให้สามารถใช้ได้เหมาะสมกับสภาพของศูนย์ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีทักษะที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น และเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กให้ของเล่นและสื่อพัฒนาเด็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะส่งเสริมการเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญาและสังคม ครูพี่เลี้ยงมีการทำกิจกรรมพื้นฐานจากเด็กมาเป็นศูนย์กลาง ในการจัดกิจกรรม มีการเตรียมความพร้อมก่อนร่วมกิจกรรม พกพาของส่งเสริม และให้กำลังใจแก่เด็กให้มีส่วนร่วมกิจกรรม และได้สอดแทรกการอบรม ซึ่งสอดแทรกคุณธรรมแก่เด็กด้วย นอกจากนี้ครูพี่เลี้ยงใช้อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมได้ถูกวิธี และรู้จักวิธีการเล่นวัสดุอุปกรณ์ เมื่อเกิดการชำรุดเสียหาย

1.1.6 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์

เนื่องจากวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนมาเป็นเวลาช้านาน ดังนั้นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อลูกหลานของชุมชน จึงได้รับความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีการจัดทำข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน จัดประชุมพบปะระหว่างผู้ปกครองกับ ครูพี่เลี้ยงและผู้ปกครอง มีการประชุมกับครูพี่เลี้ยงและผู้ปกครองเล็กที่สมัครใหม่ ผู้ปกครองมีความพอใจในระเบียบที่ศูนย์กำหนดไว้ ครูพี่เลี้ยงได้ไปเยี่ยมบ้านของเด็กเพื่อพบปะผู้ปกครอง ผู้ปกครองเอาใจใส่ต่อปัญหาของเด็ก ศูนย์เปิดโอกาสให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ

มีการจัดกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนได้รับทราบ
แต่ยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารในการติดต่อประสานงานและการประชาสัมพันธ์

1.1.7 ด้านการประเมินผล

ศูนย์มีการประเมินผลได้อย่างถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ วิธีการ
ประเมินผลในแต่ละครั้งเหมาะสมกับเพศ วัย และสภาพร่างกายของเด็ก มีการตรวจผลงานของ
เด็กและให้รางวัลชมเชยแก่ผู้สมควร ใช้วิธีการประเมินผลต่าง ๆ วิธี ตามความเหมาะสมของเนื้อหา
วิชา และสภาพของเด็กและมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ และเมื่อสิ้นสุดหน่วยการเรียนรู้จะรายงาน
ให้ผู้ปกครองทราบ มีการบันทึกผลการประเมินในทุก ๆ ด้านเพื่อศึกษาการพัฒนาการของเด็ก
ศึกษาข้อมูลจากการประเมินผลมาพัฒนาความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรม ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ
ในการประเมินผล ครูที่เลี้ยงได้รับการอบรมในเรื่องการประเมินผลบ้างพอสมควร

1.2) ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบางบัวทอง

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบางบัวทอง ตั้งอยู่เลขที่ 1 หมู่ที่ 3 ถนน
คลองขวาง ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 5843444 เปิด
ดำเนินการครั้งแรกเมื่อปีการศึกษา 2536 โดยมีพระมหาใจกล้า วีระจิตโต เจ้าอาวาสเป็น
ผู้บริหารศูนย์ เริ่มก่อตั้งให้การส่งเสริมสนับสนุนและบริหารงานประสบความสำเร็จถึงปัจจุบันนี้

ส่วนการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบางบัวทอง สอดคล้องเป็นแนวเดียวกับ
กับวัตถุประสงค์ และแนวการจัดการของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดตามระเบียบกรมการศาสนา
จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ลักษณะการดำเนินงานด้านต่าง ๆ มีสภาพการปฏิบัติดังนี้

1.2.1) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบางบัวทอง ตั้งอยู่ในอาคารเดียวกัน
กับการจัดการศึกษาชั้นอนุบาลของโรงเรียนวัดบางบัวทอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ แต่การอบรมเลี้ยงดู และจัดกิจกรรมต่าง ๆ แยกเป็นเอกเทศ มี 1
ห้องเรียน ส่วนสนามและเครื่องเล่นสนามใช้ร่วมกับชั้นอนุบาลของโรงเรียนวัดบางบัวทองจึง
ทำให้เครื่องเล่นสนามมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก ส่วนอาคารสถานที่ตั้ง มีความปลอดภัย
กับเด็กอย่างพอเพียง มีแสงสว่างเพียงพอสม่ำเสมอและมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก บริเวณรอบ ๆ

อาคารมีสภาพแวดล้อมที่ถูกสุ่มลักษณะ พื้นที่ใช้สอยสะอาดปลอดภัยเหมาะสมที่จะให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ การจัดห้องเรียนและบริเวณห้องเรียนสามารถจัดบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อประสบการณ์ของเด็ก มุมต่าง ๆ ในห้องเรียนมีความเหมาะสมต่อการส่งเสริม การเตรียมความพร้อมและพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคม มีการดูแลรักษาและปรับปรุงอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงามน่าให้อยู่เสมอ จัดให้มีที่เก็บเครื่องใช้ของเด็กให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ส่วนด้านความปลอดภัยจากไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้าอุปกรณ์ต่าง ๆ มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยอย่างเหมาะสม

1.2.2 ด้านบุคลากร

ศูนย์ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานจากพระมหาจากลา วีระจิตโต ซึ่งเป็นผู้บริหารศูนย์ ท่านได้ให้ความเอาใจใส่ดูแลและเป็นกำลังสำคัญของศูนย์แห่งนี้ มีครูพี่เลี้ยงอบรมเลี้ยงดูจำนวน 2 คน เนื่องจากศูนย์แห่งนี้อยู่ในบริเวณโรงเรียนวัดบางบัวทอง ซึ่งมีห้องเรียนชั้นอนุบาลอยู่ใกล้ ๆ กัน จึงได้รับความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนและครูสอนชั้นอนุบาลช่วยเหลือด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ มีเด็กจำนวน 24 คน เด็กจะแต่งเครื่องแบบเหมือนเด็กชั้นอนุบาลของโรงเรียนวัดบางบัวทอง ซึ่งส่วนใหญ่จะเรียนต่อในชั้นอนุบาลของโรงเรียน ครูพี่เลี้ยงทุกคนมีความรู้ ความสามารถในการสอนเด็ก มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน แต่งกายเรียบร้อย สะอาด สุภาพและมีบุคลิกที่ดี การควบคุมอารมณ์เหมาะสมเป็นแบบอย่างแก่เด็ก นอกจากครูพี่เลี้ยงจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กแล้ว ยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง วัดและชุมชนอีกด้วย การปฏิบัติตนและปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่และเสียสละในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สามารถจัดและสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นได้เหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็ก ศูนย์มีจำนวนพี่เลี้ยงไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณของเด็ก ดังนั้นจึงไม่ค่อยมีโอกาสดูแลศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

1.2.3 ด้านการเงินและธุรการ

ศูนย์ได้รับเงินอุดหนุนจากกรมการศาสนาในแต่ละปีไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งจะต้องจ่ายเป็นค่าตอบแทนครูพี่เลี้ยง ค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารเสริม ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ค่าบริหารงานทั่วไป และค่าจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งค่าใช้จ่ายในส่วนที่เกินจากเงินอุดหนุนของกรมการศาสนา ผู้บริหารศูนย์ได้ให้ความช่วยเหลืออยู่เสมอ

และผู้ปกครองก็ได้ให้ความร่วมมือชำระเงินเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเด็กด้วย คนละประมาณ 100 บาท ต่อเดือน ส่วนรายรับรายจ่าย ในการดำเนินงานมีการจัดทำบัญชีไว้เป็นหลักฐานเรียบร้อย ด้านงานธุรการศูนย์มีการจัดทำทะเบียนข้อมูลเด็กได้ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และ รายงานข้อมูลด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กให้ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบทุกระยะ และรายงานข้อมูลที่เป็นปัญหาแก่ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องโดยด่วน นอกจากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กในแต่ละวันแล้ว ครูพี่เลี้ยงยังมีความรู้ความสามารถด้านการเงินและธุรการอีกด้วย

1.2.4 ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย

ศูนย์ไม่มีบุคลากรในการจัดทำอาหาร แต่ได้รับความอนุเคราะห์จากโรงเรียนวัดบางวัวทอง ซึ่งมีบุคลากรจัดทำอาหารให้แก่เด็กนักเรียน และได้จัดบริการสำหรับเด็กในศูนย์ด้วย โดยทางศูนย์ก็ลดค่าใช้จ่ายให้แก่ทางโรงเรียน ทำให้เด็กได้รับประทานอาหารมีคุณภาพและปริมาณเหมาะสมกับวัยในแต่ละมื้อ ส่วนหมกกล่องก็ได้รับการสนับสนุนจากทางราชการ กองทัพเรือ ส่วนเด็กบางคนก็ต้องการความช่วยเหลือ ถ้ามีปัญหาด้านโภชนาการ นอกจากให้ การจัดการบริการน้ำดื่มน้ำสะอาดเพียงพอ และมีการจัดกิจกรรมประเภทซึ่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง ให้ หมกอยู่กับโรคเพื่อสุขภาพและการเจริญเติบโตของเด็ก จัดทำบันทึกรายงานสุขภาพประจำตัวเด็ก แจ้งให้ผู้ปกครองทราบและมีการจัดกิจกรรมนันทนาการให้เด็กได้มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่าง เพียงพอ และเหมาะสมกับวัยของเด็ก ในช่วงบ่ายก็จัดให้เด็กได้พักผ่อนด้วยวิธีนอนราบอย่างน้อย วันละ 1 - 2 ชั่วโมง

1.2.5 ด้านการจัดกิจกรรม

ศูนย์เปิดทำการอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่ เวลา 08.30 ถึงเวลา 15.30 น. ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมีนาคม ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ครูพี่เลี้ยงได้ปรับตารางกิจกรรมให้สามารถใช้ได้เหมาะสมกับสภาพของศูนย์ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีทักษะที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น และเหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กใช้ของเล่นและสื่อพัฒนาเด็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะ ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญาและสังคม ครูพี่เลี้ยง มีการทำข้อมูลพื้นฐานจากเด็กมาเป็นศูนย์กลาง ในการจัดกิจกรรมมีการเตรียมความพร้อมก่อน

ร่วมกิจกรรม พยายามส่งเสริมและให้กำลังใจแก่เด็กให้มีส่วนร่วมกิจกรรม และได้สอดแทรกการอบรมสั่งสอนจริยธรรมคุณธรรมแก่เด็กด้วย นอกจากนี้ครูผู้เลี้ยงให้อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ได้ถูกวิธี และรู้จักวิธีการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ เมื่อเกิดการชำรุดเสียหาย

1.2.6 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์

เนื่องจากวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนมาเป็นเวลาช้านาน ดังนั้นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จึงจัดตั้งขึ้นเพื่อลูกหลานของชุมชน จึงได้รับความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีการจัดทำข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน จัดประชุมพบปะระหว่างผู้บริหารศูนย์ ครูผู้เลี้ยงและผู้ปกครอง มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองเด็กที่สมัครใหม่ ผู้ปกครองมีความพอใจในระเบียบที่ศูนย์กำหนดไว้ ครูผู้เลี้ยงได้ไปเยี่ยมบ้านลูกเด็กเพื่อพบปะผู้ปกครอง ผู้ปกครองเอาใจใส่ต่อปัญหาของเด็ก ศูนย์เปิดโอกาสให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนได้รับทราบ และยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารในการติดต่อประสานงานและการประชาสัมพันธ์

1.2.7 ด้านการประเมินผล

ศูนย์มีการประเมินผลได้อย่างถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ วิธีการประเมินผลในแต่ละครั้งเหมาะสมกับเพศ วัย และสภาพร่างกายของเด็ก มีการตรวจผลงานของเด็กและให้รางวัลชมเชยอยู่เสมอ ใ้วิธีการประเมินหลาย ๆ วิธี ตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา และสภาพของเด็กและมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ และเมื่อสิ้นสุดหน่วยการเรียนจะรายงานให้ผู้ปกครองทราบ มีการบันทึกผลการประเมินในทุก ๆ ด้านเพื่อศึกษาการพัฒนากิจการของเด็ก ศึกษาข้อมูลจากการประเมินผลมาพัฒนาความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรม ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการประเมินผล ครูผู้เลี้ยงได้รับการอบรมในเรื่องการประเมินผลบ้างพอสมควร

1.3 ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสาละโว้

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสาละโว้ ตั้งอยู่เลขที่ 53 หมู่ที่ 3 ตำบลบางพลับ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 5844779 เปิดดำเนินการครั้งแรกเมื่อปีการศึกษา 2526 โดยมีพระครูนันทสโรภรณ์ ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสและผู้บริหารศูนย์ ร่วมก่อตั้งให้การสนับสนุน และบริหารงานประสบความสำเร็จถึงปัจจุบันนี้

ส่วนการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสาวิตรี สดุดคล้องเป็นแนวเดียวกันกับ
วัตถุประสงค์ และแนวการจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดตามระเบียบ กรมการศาสนา จาก
การสังเกตของผู้วิจัย พบว่า ลักษณะการดำเนินงานด้านต่าง ๆ มีสภาพการปฏิบัติดังนี้

1.3.1 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสาวิตรี ตั้งอยู่ในอาคารเดียวกัน
กับการจัดการศึกษาที่อนุบาลของโรงเรียนวัดสาวิตรี ซึ่งกีดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
ศึกษาแห่งชาติ แต่การอบรมเลี้ยงดูและจัดกิจกรรมต่าง ๆ แยกเป็นเอกเทศ มี 1 ห้องเรียน
จึงไม่เพียงพอกับจำนวนของเด็ก ส่วนอาคารสถานที่ซึ่งมีความปลอดภัยกับเด็กอย่างเพียงพอ มี
แสงสว่างเพียงพอสม่ำเสมอและมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก บริเวณรอบ ๆ อาคารมีสภาพแวดล้อม
ที่ถูกต้องลักษณะ พื้นที่ใช้สอยสะอาดปลอดภัยเหมาะสมที่จะให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ การจัด
ห้องเรียนและบริเวณห้องเรียนสามารถจัดบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อประสบการณ์
ของเด็ก หมู่ต่าง ๆ ในห้องเรียนมีความเหมาะสมต่อการส่งเสริม การเตรียมความพร้อมและ
พัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคม มีการดูแลรักษาและปรับปรุงอาคาร
สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดงามน่าใช้อยู่เสมอ จัดให้มีที่เก็บเครื่อง
ใช้ของเด็กให้เป็นระเบียบ ส่วนด้านความปลอดภัยจากไฟฟ้า เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ มีมาตรการ
ป้องกันความปลอดภัยอย่างเหมาะสม

1.3.2 ด้านบุคลากร

ศูนย์ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานจากพระครู
นันทสิลาภรณ์ ซึ่งเป็นผู้บริหารศูนย์ ท่านได้ให้ความเอาใจใส่ดูแลและเป็นกำลังสำคัญของศูนย์นี้ มีครู
พี่เลี้ยงอบรมเลี้ยงดูเด็กจำนวน 2 คน เนื่องจากศูนย์แห่งนี้อยู่ในบริเวณโรงเรียนวัดสาวิตรี ซึ่งมี
ห้องเรียนชั้นอนุบาลอยู่ใกล้ ๆ กัน จึงได้รับความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน
ชั้นอนุบาลช่วยเหลือนด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ มีเด็กจำนวน 28 คน เด็กจะแต่งเครื่องแบบเหมือนเด็ก
ชั้นอนุบาลของโรงเรียนวัดสาวิตรี ซึ่งส่วนใหญ่จะเรียนต่อในชั้นอนุบาลของโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง
ทุกคนมีความรู้ความสามารถในการสอนเด็ก มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน แต่งกาย
เรียบร้อย สะอาด สุภาพและมีบุคลิกที่ดี การควบคุมอารมณ์เหมาะสมเป็นแบบอย่างแก่เด็ก
นอกจากครูพี่เลี้ยงจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กแล้วยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง วัดและชุมชน

อีกด้วย การปฏิบัติตนและปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่และเสียสละ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สามารถจัดและสร้างบรรยากาศที่ดีที่เกิดขึ้นได้เหมาะสมกับวัยและ สภาพของเด็ก ศูนย์มีจำนวนที่เลี้ยงไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณของเด็ก ดังนั้นครูพี่เลี้ยง จึงไม่มีใครมีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

1.3.3 ด้านการเงินและธุรการ

ศูนย์ได้รับเงินอุดหนุนจากกรมการศาสนาในแต่ละปีไม่เพียงพอกับ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งจะต้องจ่ายเป็นค่าตอบแทนครูพี่เลี้ยง ค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารเสริม ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ค่าบริหารงานทั่วไป และค่าจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งค่าใช้จ่าย ในส่วนที่เกิดจากเงินอุดหนุนของกรมการศาสนา ผู้บริหารศูนย์ได้ให้ความช่วยเหลืออยู่เสมอ และ บัณฑิตรองก็ได้ให้ความร่วมมือชำระเงินเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเด็กด้วยตนเองประมาณ 100 บาท ต่อเดือน ส่วนรายรับรายจ่าย ในการดำเนินงานมีการจัดทำบัญชีไว้เป็นหลักฐานเรียกบิลลด ค่างานธุรการศูนย์มีการจัดทำทะเบียนข้อมูลเด็กได้ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และรายงาน ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กให้ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบทุกระยะ และรายงาน ข้อมูลที่เป็นปัญหาแก่ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว นอกจากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กในแต่ละวันแล้ว ครูพี่เลี้ยงยังมีความรู้ความสามารถด้านการเงินและธุรการอีกด้วย

1.3.4 ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย

ศูนย์ไม่มีบุคลากรในการจัดทำอาหาร แต่ได้รับความอนุเคราะห์ จากโรงเรียนวัดศาลีโค ซึ่งมีบุคลากรจัดทำอาหารให้แก่เด็กนักเรียน และได้จัดบริการสำหรับ เด็กในศูนย์ด้วย โดยทางศูนย์ออกค่าใช้จ่ายให้แก่ทางโรงเรียน ทำให้เด็กได้รับประทานอาหารมี คุณภาพ และปริมาณเหมาะสมกับวัยในแต่ละมื้อ ส่วนนมกล่องก็ได้รับการสนับสนุนจากทางราชการ องค์กรเชิงพอ ส่วนเด็กบางคนศูนย์ต้องให้ความช่วยเหลือ ถ้ามีปัญหาด้านโภชนาการ นอกจากนั้น มีการจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้อย่างเพียงพอและมีการจัดกิจกรรมประเภทชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง ให้ ญาติผู้ปกครองเฝ้าดูสุขภาพและการเจริญเติบโตของเด็ก จัดทำบันทึกรายงานสุขภาพประจำตัวเด็ก แจ้งให้ผู้ปกครองทราบและมีการจัดกิจกรรมนันทนาการให้เด็กได้มีพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่าง เพียงพอ และเหมาะสมกับวัยของเด็ก ในช่วงบ่ายก็จัดให้เด็กได้พักผ่อนด้วยวิธีนอนราบอย่างน้อย วันละ 1 - 2 ชั่วโมง

1.3.5 ด้านการจัดกิจกรรม

ศูนย์เปิดทำการอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 08.30 ถึงเวลา 15.30 น. ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมีนาคม ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ครูพี่เลี้ยงได้ปรับตารางกิจกรรมให้สามารถใช้ได้เหมาะสมกับสภาพของศูนย์ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีทักษะที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น และเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กใช้ของเล่นและสื่อพัฒนาเด็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะส่งเสริมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญาและสังคม ครูพี่เลี้ยงมีการทำข้อมูลพื้นฐานจากเด็กมาเป็นศูนย์กลาง ในการจัดกิจกรรม มีการเตรียมความพร้อมก่อนร่วมกิจกรรม พกพาของส่งเสริมและให้กำลังใจแก่เด็กให้มีส่วนร่วมกิจกรรม และได้สอดแทรกการอบรม สอนเสริมจริยธรรมคุณธรรมแก่เด็กด้วย นอกจากนี้ครูพี่เลี้ยงยังใช้อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมได้ถูกวิธี และรู้จักวิธีการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ เมื่อเกิดการชำรุดเสียหาย

1.3.6 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์

เนื่องจากวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนมาเป็นเวลาช้านาน ดังนั้นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อลูกหลานของชุมชน จึงได้รับความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีการจัดทำข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน จัดประชุมพบปะระหว่างผู้บริหารศูนย์กับ ครูพี่เลี้ยงและผู้ปกครอง มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองเด็กที่สมัครใหม่ ผู้ปกครองมีความพอใจในระดับที่ศูนย์กำหนดไว้ ครูพี่เลี้ยงได้ไปเยี่ยมบ้านของเด็กเพื่อพบปะกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองเอาใจใส่ต่อปัญหาของเด็ก ศูนย์เปิดโอกาสให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนได้รับทราบ แต่ก็ยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารในการติดต่อประสานงานและการประชาสัมพันธ์

1.3.7 ด้านการประเมินผล

ศูนย์มีการประเมินผลได้อย่างถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ วิธีการประเมินผลในแต่ละครั้งเหมาะสมกับ เพศ วัย และสภาพร่างกายของเด็ก มีการตรวจผลงานของครูพี่เลี้ยงและให้รางวัลชมเชยแก่ครูพี่เลี้ยง วิถีชีวิตการประเมินผลหลาย ๆ วิถี ตามความเหมาะสมของสภาพวิถีชีวิต และสภาพของเด็กและมีการประเมินผลเป็นระยะๆ และเมื่อสิ้นสุดการเรียนจะ

รายงานให้ผู้ปกครองทราบ มีการบันทึกผลการประเมินในทุก ๆ ด้านเพื่อศึกษาการพัฒนาการของเด็ก ศึกษาข้อมูลจากการประเมินผลมาพัฒนาความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรม ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการประเมินผล ครูผู้เลี้ยงได้รับการอบรมในเรื่องการประเมินผลบ้างพอสมควร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

2.1 สภาพภาพของผู้ตอบคำถามสัมภาษณ์

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละ เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

สภาพภาพของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
1. เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	16	13.60
2. ผู้ปกครอง	102	86.40
รวม	118	100

จากตาราง 1 แสดงว่า ผู้ตอบคำถามเป็นเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวน 16 คน (ร้อยละ 13.60) เป็นผู้ปกครอง 102 คน (ร้อยละ 86.40)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็ก ก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

สภาพการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	2.70	0.47	ค ¹
2. ด้านบุคลากร	2.89	0.31	ค ¹
3. ด้านการเงินและธุรการ	2.46	0.50	ค ¹
4. ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย	2.73	0.45	ค ¹
5. ด้านกิจกรรม	2.69	0.47	ค ¹
6. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการ ประชาสัมพันธ์	2.40	0.49	ค ¹
7. ด้านการประเมินผล	2.48	0.50	ค ¹
รวม	2.62	0.22	ค ¹

จากตาราง 2 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.62$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.89$) อยู่ในระดับดี รองลงมา ได้แก่ ด้านจัดโภชนาการและอนามัย ($\bar{X} = 2.73$) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 2.70$) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.40$) แต่ก็ยังอยู่ในระดับดี

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

สภาพการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	2.50	0.51	ค ²
2. ด้านบุคลากร	2.70	0.40	ค ²
3. ด้านการเงินและธุรการ	2.24	0.51	ค ²
4. ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย	2.65	0.48	ค ²
5. ด้านกิจกรรม	2.51	0.52	ค ²
6. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการ ประชาสัมพันธ์	2.32	0.52	ค ²
7. ด้านการประเมินผล	2.41	0.51	ค ²
รวม	2.48	0.51	ค ²

จากตาราง 3 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.48$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.70$) อยู่ในระดับดี รองลงมา ได้แก่ ด้านจัดโภชนาการและอนามัย ($\bar{X} = 2.65$) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 2.50$) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านธุรการและการเงิน ($\bar{X} = 2.24$) แต่ก็ยังอยู่ในระดับดี

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็ก
ก่อนเกณฑ์ในวัด เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านอาคาร
สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	อาคารสถานที่ตั้งมีความปลอดภัยกับเด็ก อย่างเพียงพอ	2.69	0.48	ค ¹
2	ภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอสม่ำเสมอ และมีอากาศถ่ายเทสะดวก	2.75	0.45	ค ¹
3	บริเวณรอบ ๆ อาคารมีสภาพแวดล้อมที่ ถูกสุขลักษณะ	2.63	0.50	ค ¹
4	พื้นที่ใช้สอย (บริเวณสำหรับนอน ที่ประกอบ อาหาร ที่รับประทานอาหาร ห้องเอนก ประสงค์ ฯลฯ) สะอาดปลอดภัยเหมาะสม ที่จะให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ	2.31	0.48	ค ¹
5	การจัดห้องเรียนและบริเวณห้องเรียน ให้มีบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการจัด กิจกรรมเพื่อประสบการณ์ของเด็ก	2.50	0.52	ค ²
6	ความเพียงพอและความเหมาะสมของมุม ต่าง ๆ ในห้องเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ ความพร้อมและจัดหาการของเด็กทั้งทาง ด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคม	2.31	0.48	ค ²
7	การดูแลรักษาและปรับปรุงสภาพสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบ เรียบร้อยสวยงามและน่าใช้อยู่เสมอ	2.57	0.51	ค ²

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
8	การจัดให้มีที่เก็บเครื่องใช้ของเด็ก เช่น สบู์ แป้ง แก้วน้ำ ผ้าเช็ดตัว ให้เป็น ระเบียบเรียบร้อย	2.50	0.52	ดี
9	การจัดให้มีที่ खेलและสื่อพัฒนาเด็กทั้งใน ร่มและกลางแจ้ง	2.25	0.58	ดี
10	มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยจากไฟฟ้า เครื่องใช้ในอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะก่อ อันตรายแก่เด็ก	2.44	0.51	ดี
รวม		2.50	0.51	ดี

จากตาราง 4 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.50$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็น
รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสภาพในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอสม่ำเสมอและมี
อากาศถ่ายเทสะดวก ($\bar{X} = 2.75$) อยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่อาคารสถานที่มีความปลอดภัย
แก่เด็กอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 2.69$) บริเวณรอบ ๆ อาคารมีสภาพแวดล้อมที่ถูกต้องเหมาะสม
($\bar{X} = 2.63$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดให้มีที่ खेलและสื่อพัฒนาเด็ก
ทั้งในร่มและกลางแจ้ง ($\bar{X} = 2.25$) แต่ก็ยังอยู่ในระดับดี

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็ก ก่อนเกณฑ์ในวัด เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านบุคลากร

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	ครูพี่เลี้ยงมีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการสอนชั้นเด็กเล็ก	2.63	0.50	ค 1
2	ครูพี่เลี้ยงมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	2.56	0.50	ค 1
3	ครูพี่เลี้ยงให้ความร่วมมือในการบริหารตั้งแต่ขั้นวางแผน การดำเนินงานและการประเมินผล	2.69	0.52	ค 1
4	ครูพี่เลี้ยงให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาเต็มกำลังความสามารถ	2.74	0.49	ค 1
5	ครูพี่เลี้ยงแต่งกายเรียบร้อย สะอาด สุภาพ มีบุคลิกภาพที่ดีทั้งกิริยา ท่าทาง วาจา และ การควบคุมอารมณ์เหมาะสม	2.63	0.51	ค 2
6	ครูพี่เลี้ยงมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง เด็ก ผู้ปกครอง วัด และชุมชน	2.63	0.50	ค 2
7	ครูพี่เลี้ยงปฏิบัติตามและปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม	2.76	0.51	ค 2
8	ครูพี่เลี้ยงปฏิบัติตามกฏวินัยการทำงานด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่และเสียสละ	2.88	0.34	ค 2

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
9	ครูพี่เลี้ยงมีความสามารถจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศที่ดีที่เกิดขึ้นได้เหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็ก	2.81	0.47	ดี
10	ศูนย์เปิดโอกาสให้ครูพี่เลี้ยงเข้ารับการอบรมศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	2.50	0.54	ดี
	รวม	2.70	0.40	ดี

จากตาราง 5 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทอดภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.70$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือครูพี่เลี้ยงปฏิบัติกิจวัตรการทำงานด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่และเสียสละ ($\bar{X} = 2.88$) อยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ ครูพี่เลี้ยงมีความรู้ความสามารถจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศที่ดีที่เกิดขึ้นได้เหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็ก ($\bar{X} = 2.81$) ครูพี่เลี้ยงปฏิบัติตนและปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 2.76$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์เปิดโอกาสให้ครูพี่เลี้ยงเข้ารับการอบรมศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ($\bar{X} = 2.50$) แต่ก็ยังอยู่ในระดับดี

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็ก
ก่อนเกณฑ์ในวัด เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการเงิน
และธุรการ

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	จำนวนเงินงบประมาณที่ศูนย์ได้รับจากทาง ราชการเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	2.00	0.82	ดี
2	ศูนย์ขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนิน งานอย่างต่อเนื่อง	1.43	0.73	พอใช้
3	ระเบียนการเบิกจ่ายเงินของทางราชการ ทำให้การดำเนินงานของศูนย์ไม่คล่องตัว	1.81	0.65	พอใช้
4	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการชำระเงิน แก่ศูนย์เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเด็ก	2.38	0.72	ดี
5	ศูนย์ได้รับเงินสนับสนุนจากบุคคลทั่วไปเป็น ค่าใช้จ่ายด้านอาหารกลางวัน อาหารว่าง อาหารเสริม ของเล่นและสื่อพัฒนาเด็กและ ของใช้จำเป็นสำหรับเด็กอยู่เสมอ	2.44	0.51	ดี
6	ศูนย์มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายเกี่ยว กับการดำเนินงาน	2.58	0.51	ดี
7	ศูนย์มีการจัดทำทะเบียนข้อมูลเด็กได้ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	2.75	0.45	ดี
8	มีการรายงานข้อมูลด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับ เด็กให้ผู้ปกครองทราบทุกระยะ	2.50	0.52	ดี

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
9	มีการรายงานข้อมูลที่เป็นปัญหาเฉพาะ เช่น อุบัติเหตุ โรคติดต่อ แก่ผู้ปกครอง ทราบโดยด่วน	2.19	0.54	ดี
10	ครูผู้เลี้ยงมีความรู้ความสามารถด้าน เงินและธุรการ	2.31	0.60	ดี
	รวม	2.24	0.51	ดี

จากตาราง 6 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.24$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็น
รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือศูนย์มีการจัดทำทะเบียนข้อมูลเด็กได้ถูกต้องครบถ้วน
และเป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 2.75$) อยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ ศูนย์มีการจัดทำบัญชีรายรับ
รายจ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงาน ($\bar{X} = 2.58$) มีการรายงานข้อมูลด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็ก
ให้ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบทุกระยะ ($\bar{X} = 2.50$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่า
เฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์ขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 1.43$)
อยู่ในระดับพอใช้

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็ก ก่อนเกณฑ์ในวัด เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการจัด
โภชนาการและอนามัย

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	การจัดบริการอาหารให้เด็กมีคุณภาพและ ปริมาณเหมาะสมกับวัยในแต่ละมื้อ	2.67	0.48	ดี
2	มีการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาด้าน โภชนาการ	2.44	0.73	ดี
3	การจัดบริการอาหารว่างให้แก่เด็ก	2.74	0.46	ดี
4	การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดแก่เด็ก	2.69	0.48	ดี
5	ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทางราชการ	2.75	0.45	ดี
6	ศูนย์มีบุคลากรในการจัดทำอาหารให้แก่เด็ก	2.25	0.63	ดี
7	มีการจัดกิจกรรมประเภทชิงน้ำหนัก วัด ส่วนสูง ให้ภูมิคุ้มกันโรคเพื่อสุขภาพและการ เจริญเติบโตของเด็ก	2.67	0.44	ดี
8	มีการจัดทำบันทึกรายงานสุขภาพประจำตัว เด็กและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ	2.69	0.48	ดี
9	มีการจัดกิจกรรมนันทนาการให้เด็กได้พัฒนา ทุกด้านอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับวัย ของเด็ก	2.81	0.40	ดี

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
10	มีการจัดให้เด็กได้พักผ่อนด้วยวิธีนอนราบ กลางแจ้ง วันละ 1 - 2 ชั่วโมง	2.63	0.50	ค
	รวม	2.65	0.48	ค

จากตาราง 7 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.65$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็น
รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือศูนย์ที่มีการจัดกิจกรรมนันทนาการให้เด็กได้พัฒนาทุกด้าน
กลางแจ้งเพียงพอและเหมาะสมกับวัยของเด็ก ($\bar{X} = 2.81$) อยู่ในระดับดี รองลงมาข้อที่
มีการจัดกิจกรรมประเภทใช้น้ำหนัก วัดส่วนสูง ให้หมั่นคุ้ยกันโรคเพื่อสุขภาพและการเจริญเติบโต
ของเด็ก ($\bar{X} = 2.76$) ได้รับการสนับสนุนมากต่อจากทางราชการ ($\bar{X} = 2.75$) ตามลำดับ
และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์มีบุคลากรในการจัดทำอาหารให้แก่เด็ก ($\bar{X} = 2.00$)
แต่ก็ยังอยู่ในระดับดี

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็ก ก่อนเกณฑ์ในวัด เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการจัด กิจกรรม

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	ตารางกิจกรรมประจำวันสามารถปรับใช้ได้ เหมาะสมกับสภาพของศูนย์	2.38	0.50	ค ²
2	กิจกรรมต่าง ๆ เป็นการเตรียมความพร้อม ให้เด็กมีทักษะพื้นฐานที่จะเรียนต่อในระดับ ที่สูงขึ้น	2.56	0.51	ค ²
3	มีการส่งเสริมให้ใช้ของเล่นและสื่อพัฒนา เด็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด	2.44	0.51	ค ²
4	ครูผู้เลี้ยงจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยและ พัฒนาการของเด็ก	2.88	0.34	ค ²
5	ความเหมาะสมของกิจกรรมส่งเสริมการ เตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กทางด้าน ร่างกาย สติปัญญาและสังคม	2.38	0.50	ค ²
6	การนำข้อมูลพื้นฐานจากเด็กมาเป็นศูนย์ กลางในการจัดกิจกรรม	2.38	0.62	ค ²
7	มีการเตรียมสภาพร่างกายและจิตใจของ เด็กให้พร้อมก่อนร่วมกิจกรรม	2.44	0.63	ค ²
8	ครูผู้เลี้ยงส่งเสริมและให้กำลังใจแก่เด็ก ให้มีส่วนร่วมกิจกรรม	2.63	0.50	ค ²

ตาราง 8 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
9	ในการจัดกิจกรรม ครูพี่เลี้ยงได้สอดแทรกการอบรมสิ่งสอนจริยธรรมคุณธรรมแก่เด็กด้วย	2.75	0.45	ดี
10	ครูพี่เลี้ยงใช้อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมได้ถูกวิธีและรู้วิธีการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์เมื่อเกิดการชำรุดเสียหาย	2.25	0.45	ดี
รวม		2.51	0.52	ดี

จากตาราง 8 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดโคกภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.51$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือครูพี่เลี้ยงจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ($\bar{X} = 2.80$) กลุ่มในระดับดี รองลงมาได้แก่ ครูพี่เลี้ยงได้สอดแทรกการอบรมสิ่งสอนจริยธรรม คุณธรรมแก่เด็กด้วย ($\bar{X} = 2.75$) ครูพี่เลี้ยงส่งเสริมและให้กำลังใจแก่เด็กให้มีส่วนร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 2.63$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูพี่เลี้ยงใช้อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมได้ถูกวิธีและรู้วิธีการซ่อมแซมอุปกรณ์เมื่อเกิดการชำรุดเสียหาย ($\bar{X} = 2.25$) แต่ก็ยังอยู่ในระดับดี

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็ก ก่อนเกณฑ์ในวัด เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านความสัมพันธ์ กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและบุคคล ในชุมชน ร่วมจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์	2.38	0.62	ค
2	มีการจัดทำข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการ ดำเนินงานของศูนย์ให้ผู้ปกครองและบุคคล ในชุมชนได้รับทราบ	2.31	0.60	ค
3	ผู้ปกครองมีความพอใจในระเบียบที่ศูนย์ ใช้อบรมเลี้ยงดูเด็ก	2.51	0.52	ค
4	ครูพี่เลี้ยงได้ไปเยี่ยมบ้านของเด็ก เพื่อพบ ปะสนทนากับผู้ปกครอง	2.19	0.75	ค
5	ผู้ปกครองมีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของเด็ก	2.49	0.63	ค
6	มีการจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองเด็กที่สมัครใหม่	2.31	0.80	ค
7	มีการจัดประชุมพบปะระหว่างผู้บริหารศูนย์ ครูพี่เลี้ยงและผู้ปกครอง เพื่อประสานความ เข้าใจร่วมกันในการดำเนินงาน	2.25	0.78	ค
8	ศูนย์เปิดโอกาสให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมกับ ชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ และเป็นการปลูก ฝังวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย แก่เด็ก	2.75	0.45	ค

ตาราง 9 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
9	ศูนย์มีการจัดกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนได้ทราบ	2.44	0.51	ดี
10	ศูนย์ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสารในการติดต่อประสานงานกับชุมชน	1.56	0.63	พอใช้
	รวม	2.32	0.52	ดี

จากตาราง 9 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.32$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือศูนย์เปิดโอกาสให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ และเป็นการปลูกฝังประเพณีอันดีงามของไทยแก่เด็ก ($\bar{X} = 2.75$) อยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ ผู้ปกครองมีความพอใจในระเบียบที่ศูนย์ใช้อบรมเลี้ยงดูเด็ก ($\bar{X} = 2.51$) ผู้ปกครองมีความเข้าใจสาเหตุปัญหาของเด็ก ($\bar{X} = 2.49$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสารในการติดต่อประสานงานกับชุมชน ($\bar{X} = 1.56$) อยู่ในระดับพอใช้

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรม

เด็กก่อนเกณฑ์ในวัดเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการประเมินผล

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	การประเมินผลเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้	2.45	0.49	ค ๒
2	วิธีการประเมินผลแต่ละครั้งเหมาะสมกับเพศ วัยและสภาพร่างกายของเด็ก	2.44	0.51	ค ๒
3	มีการตรวจผลงานของเด็กและให้รางวัลชมเชยแก่ผู้สมควร	2.75	0.44	ค ๒
4	ใช้วิธีการประเมินผลหลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาและสภาพของเด็ก	2.35	0.50	ค ๒
5	มีการประเมินผลย่อยเป็นระยะ ๆ	2.38	0.62	ค ๒
6	มีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดหน่วยการเรียนรู้และรายงานให้ผู้ปกครองทราบ	2.31	0.70	ค ๒
7	มีการบันทึกผลการประเมินในทุก ๆ ด้านการพัฒนากายของเด็กและรายงานให้ผู้ปกครองทราบ	2.25	0.58	ค ๒
8	ศึกษาข้อมูลจากการประเมินผลมาพัฒนาความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม	2.50	0.52	ค ๒

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
9	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการประเมินผล	2.44	0.51	ดี
10	ครูที่เลี้ยงได้รับการอบรมในเรื่องการประเมินผล	2.19	0.66	ดี
	รวม	2.41	0.51	ดี

จากตาราง 10 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.41$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการตรวจผลงานของเด็กและให้รางวัลชมเชยอยู่เสมอ ($\bar{X} = 2.75$) อยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ ศึกษาข้อมูลจากการประเมินผลมาพัฒนาความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ($\bar{X} = 2.50$) การประเมินผลงานเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 2.45$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูที่เลี้ยงได้รับการอบรมในเรื่องการประเมินผล ($\bar{X} = 2.19$) แต่ก็ยังอยู่ในระดับดี

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพ
การดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

สภาพการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	2.56	0.47	ด
2 ด้านบุคลากร	2.75	0.29	ด
3 ด้านการเงินและธุรการ	2.31	0.50	ด
4 ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย	2.56	0.45	ด
5 ด้านกิจกรรม	2.57	0.45	ด
6 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการ ประชาสัมพันธ์	2.23	0.49	ด
7 ด้านการประเมินผล	2.37	0.50	ด
รวม	2.48	0.49	ด

จากตาราง 11 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.48$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.75$) อยู่ในระดับดี รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.57$) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 2.56$) ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย ($\bar{X} = 2.56$) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.23$) แต่ก็ยังอยู่ในระดับดี

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ
สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	อาคารสถานที่ตั้งมีความปลอดภัย กับเด็กอย่างเพียงพอ	2.60	0.50	ดี
2	ภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอ สม่ำเสมอ และมีอากาศถ่ายเท สะดวก	2.72	0.48	ดี
3	บริเวณรอบ ๆ อาคารมีสภาพ แวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะ	2.56	0.56	ดี
4	พื้นที่ใช้สอย (บริเวณสำหรับนอน ที่ ประกอบอาหาร ที่รับประทานอาหาร ห้องเอนกประสงค์ ฯลฯ) สะอาด ปลอดภัยเหมาะสมที่จะให้เด็กทำ กิจกรรมต่าง ๆ	2.50	0.58	ดี
5	การจัดห้องเรียนและบริเวณห้อง เรียนให้มีบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อ การจัดกิจกรรมเพื่อประสบการณ์ ของเด็ก	2.54	0.60	ดี
6	ความเพียงพอและความเหมาะสม ของมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมและ พัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคม	2.50	0.60	ดี

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
7	การดูแลรักษาและปรับปรุงอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็น ระเบียบเรียบร้อย สดงาม และ น่าใช้อยู่เสมอ	2.56	0.56	ค
8	การจัดให้มีที่เก็บเครื่องใช้ของเด็ก เช่น สบู่ แปรง แก้วน้ำ ผ้าเช็ดตัว ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย	2.50	0.61	ค
9	การจัดให้มีของเล่นและสื่อพัฒนาเด็ก ทั้งในร่มและกลางแจ้ง	2.48	0.52	ค
10	มีมาตรการป้องกันความปลอดภัย จากไฟฟ้า เครื่องใช้ในอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะก่ออันตรายแก่เด็ก	2.65	0.54	ค
รวม		2.56	0.47	ค

จากตาราง 12 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.56$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็น
รายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอสม่ำเสมอ และมี
อากาศถ่ายเทสะดวก ($\bar{X} = 2.72$) อยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ มีมาตรการป้องกัน
ความปลอดภัยจากไฟฟ้า เครื่องใช้ในอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะก่ออันตรายแก่เด็ก ($\bar{X} = 2.65$)
อาคารสถานที่ตั้งมีความปลอดภัยกับเด็กอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 2.60$) ตามลำดับ และข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดให้มีของเล่นและสื่อพัฒนาเด็กทั้งในร่มและกลางแจ้ง ($\bar{X} = 2.48$)
แต่ก็ยังอยู่ในระดับดี

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ
สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านบุคลากร

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	ครูพี่เลี้ยงมีความรู้ความสามารถ เหมาะสมในการสอนชั้นเด็กเล็ก	2.78	0.42	ดี
2	ครูพี่เลี้ยงมีขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน	2.73	0.47	ดี
3	ครูพี่เลี้ยงให้ความร่วมมือในการ บริหาร ตั้งแต่ชั้นวางแผน การ ดำเนินงานและการประเมินผล	2.70	0.48	ดี
4	ครูพี่เลี้ยงให้ความร่วมมือในการ พัฒนาคุณภาพทางการศึกษาเต็ม กำลังความสามารถ	2.82	0.40	ดี
5	ครูพี่เลี้ยงแต่งกายเรียบร้อย สะอาด สุภาพ มีบุคลิกภาพที่ดี ทั้งกิริยา ท่าทาง วาจา และการควบคุมอารมณ์ เหมาะสม เป็นแบบอย่างแก่เด็ก	2.83	0.38	ดี
6	ครูพี่เลี้ยงมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง เด็ก ผู้ปกครอง วัด และชุมชน	2.77	0.42	ดี
7	ครูพี่เลี้ยงปฏิบัติตามและปฏิบัติงานตาม หน้าที่ได้อย่างเหมาะสม	2.81	0.41	ดี
8	ครูพี่เลี้ยงปฏิบัติตามกิจกรรมการทำงาน ด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่และ เสียสละ	2.84	0.39	ดี

ตาราง 13 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
9	ครูพี่เลี้ยงมีความสามารถจัดกิจกรรม และสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้น ได้เหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็ก	2.76	0.43	ดี
10	ศูนย์เปิดโอกาสให้ครูพี่เลี้ยงเข้ารับ การอบรมศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	2.47	0.65	ดี
	รวม	2.75	0.29	ดี

จากตาราง 13 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.75$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพี่เลี้ยงปฏิบัติกิจวัตรการทำงานด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่และเสียสละ ($\bar{X} = 2.84$) อยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ ครูพี่เลี้ยงแต่งกาย เรียบร้อย สะอาด สุภาพ มีบุคลิกภาพที่ดีทั้งกิริยา ท่าทาง วาจา และการควบคุมอารมณ์ เหมาะสม เป็นแบบอย่างแก่เด็ก ($\bar{X} = 2.83$) ครูพี่เลี้ยงให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาเต็มกำลังความสามารถ ($\bar{X} = 2.82$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์เปิดโอกาสให้ครูพี่เลี้ยงเข้ารับการอบรมศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ($\bar{X} = 2.47$) แต่ก็ยังอยู่ในระดับดี

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ
สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการเงินและธุรการ

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	จำนวนเงินงบประมาณที่ศูนย์ได้รับ จากทางราชการเป็นค่าใช้จ่ายใน การดำเนินงาน	2.13	0.76	ดี
2	ศูนย์ขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	1.82	0.79	พอใช้
3	ระเบียบการเบิกจ่ายเงินของทาง ราชการทำให้การดำเนินงานของ ศูนย์ไม่คล่องตัว	1.87	0.58	พอใช้
4	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการ ชำระเงินแก่ศูนย์เป็นค่าใช้จ่าย สำหรับเด็ก	2.46	0.69	ดี
5	ศูนย์ได้รับเงินสนับสนุนจากบุคคล ทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายด้านอาหาร กลางวัน อาหารว่าง อาหารเสริม ทองเส้นและสีกัดฟันเด็ก และทอง ให้จำเป็นสำหรับเด็กกลุ่มเสมอ	2.31	0.56	ดี
6	ศูนย์มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย เกี่ยวกับการดำเนินงาน	2.58	0.50	ดี
7	ศูนย์มีการจัดทำทะเบียนข้อมูลเด็ก ได้ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	2.60	0.55	ดี

ตาราง 14 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
8	มีการรายงานข้อมูลด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กให้ผู้ปกครองและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบทุกระยะ	2.48	0.59	ด.ล
9	มีการรายงานข้อมูลที่เป็นปัญหาเฉพาะ เช่น อุบัติเหตุ โรคติดต่อ แก่ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ โดยด่วน	2.38	0.76	ด.ล
10	ครูพี่เลี้ยงมีความรู้ความสามารถ ด้านการเงินและธุรการ	2.50	0.59	ด.ล
รวม		2.31	0.50	ด.ล

จากตาราง 14 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.31$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็น
รายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์มีการจัดทำทะเบียนข้อมูลเด็กได้ถูกต้องครบถ้วน
และเป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 2.60$) อยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ ศูนย์มีการจัดทำบัญชีรายรับ
รายจ่าย เกี่ยวกับการดำเนินงาน ($\bar{X} = 2.58$) ครูพี่เลี้ยงมีความรู้ความสามารถด้านการเงิน
และธุรการ ($\bar{X} = 2.50$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์ขาดแหล่งเงินทุน
สนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 1.82$) อยู่ในระดับพอใช้

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ
สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	การจัดบริการอาหารให้เด็กมีคุณภาพ และปริมาณเหมาะสมกับวัยในแต่ละมื้อ	2.72	0.45	ดี
2	มีการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหา ด้านโภชนาการ	2.60	0.49	ดี
3	การจัดบริการอาหารว่างให้แก่เด็ก	2.54	0.50	ดี
4	การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ ที่สะอาด แก่เด็ก	2.57	0.54	ดี
5	ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทาง ราชการ	2.77	0.50	ดี
6	ศูนย์มีบุคลากรในการจัดทำอาหาร ให้แก่เด็ก	1.84	0.75	พอใช้
7	มีการจัดกิจกรรมประเภทหัดใช้น้ำหนัก วัดส่วนสูง ให้ภูมิคุ้มกันโรคเจ็บ สุขภาพและการเจริญเติบโตของเด็ก	2.57	0.59	ดี
8	มีการจัดทำบันทึกรายงานสุขภาพ ประจำตัวเด็ก และแจ้งให้ผู้ปกครอง ทราบ	2.43	0.64	ดี
9	มีการจัดกิจกรรมนันทนาการให้เด็กได้ พักผ่อนทุกด้านอย่างเพียงพอและ เหมาะสมกับวัยของเด็ก	2.81	0.42	ดี

ตาราง 15 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
10	มีการจัดให้เด็กได้ฝึกพ่อนิ้วตัวขึ้นอน ราบอย่างน้อยวันละ 1 - 2 ชั่วโมง	2.76	0.43	ดี
	รวม	2.56	0.45	ดี

จากตาราง 15 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
โศภภาพรมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.56$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็น
รายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมนันทนาการให้เด็กได้พัฒนาทุกด้าน
อย่างเพียงพอและเหมาะสมกับวัยของเด็ก ($\bar{X} = 2.81$) อยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่
ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทางราชการ ($\bar{X} = 2.77$) มีการจัดให้เด็กได้ฝึกพ่อนิ้ว
ตัวขึ้นอนราบอย่างน้อยวันละ 1 - 2 ชั่วโมง ($\bar{X} = 2.76$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
คือ ศูนย์มีบุคลากรในการจัดอาหารให้แก่เด็ก ($\bar{X} = 1.84$) อยู่ในระดับพอใช้

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ
สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการจัดกิจกรรม

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	ตารางกิจกรรมประจำวันสามารถ ปรับใช้ได้เหมาะสมกับสภาพของศูนย์	2.53	0.58	ด ²
2	กิจกรรมต่าง ๆ เป็นการเตรียม ความพร้อมให้เด็กมีทักษะพื้นฐานที่จะ เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น	2.65	0.48	ด ²
3	มีการส่งเสริมให้ใช้ของเล่นและสื่อ พัฒนาเด็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด	2.54	0.56	ด ²
4	ครูผู้เลี้ยงจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับ วัยและพัฒนาการของเด็ก	2.68	0.49	ด ²
5	ความเหมาะสมของกิจกรรมส่งเสริม การเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็ก ทางด้านร่างกาย สติปัญญาและสังคม	2.63	0.49	ด ²
6	การนำข้อมูลพื้นฐานจากเด็กมาเป็น ศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม	2.50	0.50	ด ²
7	มีการเตรียมสภาพร่างกายและจิตใจ ของเด็กให้พร้อมก่อนร่วมกิจกรรม	2.54	0.56	ด ²
8	ครูผู้เลี้ยงส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ เด็กให้มีส่วนร่วมกิจกรรม	2.67	0.47	ด ²

ตาราง 16 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
9	ในการจัดกิจกรรม ครูที่เลี้ยงได้ สอดคล้องการอบรมสิ่งสอนจริยธรรม คุณธรรมแก่เด็กด้วย	2.63	0.54	ค
10	ครูที่เลี้ยงใช้อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ได้ถูกวิธีและรู้วิธีการซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์เมื่อเกิดการชำรุดเสียหาย	2.40	0.51	ค
	รวม	2.57	0.45	ค

จากตาราง 16 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.57$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูที่เลี้ยงจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ($\bar{X} = 2.68$) อยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ ครูที่เลี้ยงส่งเสริมและให้กำลังใจแก่เด็กให้มีส่วนร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 2.67$) กิจกรรมต่าง ๆ เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีทักษะพื้นฐานที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{X} = 2.65$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูที่เลี้ยงใช้อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมได้ถูกวิธีและวิธีการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ เมื่อเกิดการชำรุดเสียหาย ($\bar{X} = 2.40$) แต่ก็ยังอยู่ในระดับดี

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ
สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการ
ประชาสัมพันธ์

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ร่วมจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ของศูนย์	2.46	0.56	ด
2	มีการจัดทำข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับ การดำเนินงานของศูนย์ให้ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนได้รับทราบ	2.38	0.60	ด
3	ผู้ปกครองมีความพอใจในระเบียบที่ ศูนย์ใช้อบรมเลี้ยงดูเด็ก	2.53	0.50	ด
4	ครูพี่เลี้ยงได้ไปเยี่ยมบ้านของเด็ก เพื่อพบปะสนทนากับผู้ปกครอง	1.85	0.74	พอใช้
5	ผู้ปกครองมีความเอาใจใส่ต่อปัญหา ของเด็ก	2.47	0.61	ด
6	มีการจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองเด็กที่ สมัครใหม่	2.28	0.62	ด
7	มีการจัดประชุมพบปะระหว่าง ผู้บริหารศูนย์ ครูพี่เลี้ยงและผู้ปกครอง เพื่อประสานความเข้าใจร่วมกัน ในการดำเนินงาน	2.18	0.17	ด

ตาราง 17 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
8	ศูนย์เปิดโอกาสให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ และเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทยแก่เด็ก	2.54	0.58	ดี
9	ศูนย์มีการจัดกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนได้ทราบ	2.22	0.56	ดี
10	ศูนย์ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสารในการติดต่อประสานงานกับชุมชน	1.38	0.66	พอใช้
	รวม	2.23	0.49	ดี

จากตาราง 17 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.23$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์เปิดโอกาสให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ และเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทยแก่เด็ก ($\bar{X} = 2.54$) อยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ ผู้ปกครองมีความพอใจในระเบียบที่ศูนย์ฯ อบรมเลี้ยงดูเด็ก ($\bar{X} = 2.53$) ผู้ปกครองมีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของเด็ก ($\bar{X} = 2.47$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสารในการติดต่อประสานงานกับชุมชน ($\bar{X} = 1.38$) อยู่ในระดับพอใช้

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ
สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการประเมินผล

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	การประเมินผลเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้	2.30	0.57	ด
2	วิธีการประเมินผลแต่ละครั้งเหมาะสมกับเพศ วัยและสภาพร่างกายของเด็ก	2.43	0.52	ด
3	มีการตรวจผลงานของเด็กและให้รางวัลชมเชยอยู่เสมอ	2.62	0.53	ด
4	ใช้วิธีการประเมินผลหลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาและสภาพของเด็ก	2.40	0.53	ด
5	มีการประเมินผลย่อยเป็นระยะ ๆ	2.33	0.59	ด
6	มีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดหน่วยการเรียนรู้และรายงานให้ผู้ปกครองทราบ	2.35	0.57	ด
7	มีการบันทึกผลการประเมินในทุก ๆ ด้านการพัฒนาการของเด็กและรายงานให้ผู้ปกครองทราบ	2.34	0.59	ด
8	ศึกษาข้อมูลจากการประเมินผลมาพัฒนาความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม	2.44	0.57	ด
9	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการประเมินผล	2.35	0.56	ด

ตาราง 18 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
10	ครูที่เลี้ยงได้รับการอบรมในเรื่อง การประเมินผล	2.13	0.54	ค
	รวม	2.37	0.50	ค

จากตาราง 18 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.37$) เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการตรวจผลงานของเด็กและให้รางวัลชมเชยอยู่เสมอ ($\bar{X}=2.62$) อยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ ศึกษาข้อมูลจากการประเมินผลมาพัฒนาความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ($\bar{X} = 2.44$) วิธีการประเมินผลแต่ละครั้งเหมาะสมกับเพศ วัย และสภาพร่างกายของเด็ก ($\bar{X} = 2.43$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูที่เลี้ยงได้รับการอบรมในเรื่องการประเมินผล ($\bar{X} = 2.13$) แต่ก็ยังอยู่ในระดับดี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละ ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม			
1	ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดห้วยมีอาคารเป็นเอกเทศ	64	54.24
2	ศูนย์ควรมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง	54	45.76
รวม		118	100.00
ด้านบุคลากร			
1	ทางราชการควรจัดหาครูพี่เลี้ยงให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก	45	38.14
2	ทางราชการควรปรับปรุงเงินเดือนของครูพี่เลี้ยงให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ	41	34.75
3	ทางราชการควรมีการจัดอบรม-สัมมนา และศึกษาดูงานให้แก่ครูพี่เลี้ยงอยู่เสมอ	32	27.11
รวม		118	100.00

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการเงินและธุรการ			
1	งบประมาณที่ทางราชการจัดสรรให้ควรจะสอดคล้องกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์	72	61.02
2	ศูนย์ควรจัดตั้งมูลนิธิ และหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	46	38.98
รวม		118	100.00
ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย			
1	ศูนย์ควรมีบุคลากรด้านจัดทำอาหารให้เด็ก	74	62.71
2	ศูนย์ควรจัดหาผู้สนับสนุนอาหารกลางวัน และอาหารว่างให้แก่วัยเด็ก	44	37.29
รวม		118	100.00
ด้านกิจกรรม			
1	ครูที่เลี้ยงควรมีทักษะในการใช้อุปกรณ์จัดกิจกรรมต่าง ๆ	68	57.63
2	ทางราชการควรจัดการอบรมครูที่เลี้ยงให้มีทักษะในการใช้และซ่อมแซมอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม	50	42.37
รวม		118	100.00

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์			
1	ศูนย์ควรมีการจัดทำข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนได้ทราบมากกว่าปัจจุบัน	44	37.29
2	ศูนย์ควรประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมกับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ ให้บุคคลทั่วไปได้ทราบอยู่เสมอ	36	30.51
3	ศูนย์ควรจัดหาเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในการติดต่อประสานงานให้เพียงพอ	38	32.20
รวม		118	100.00
ด้านการประเมินผล			
1	ทางราชการควรจัดให้มีการอบรมครูพี่เลี้ยงด้านการประเมินผล	62	52.24
2	ครูพี่เลี้ยงควรใช้วิธีการประเมินผลหลาย ๆ วิธีเพื่อให้เหมาะสมกับเด็ก	44	37.29
		56	47.46
รวม		118	100.00

จากตาราง 19 แสดงว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครอง มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ข้อที่มีคะแนนสูงสุด ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม คือ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดควรมีอาคารเป็นเอกเทศ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 54.24 ด้านบุคลากร คือ ทางราชการควรจัดหาครูพี่เลี้ยง ให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 38.14 ด้านการเงินและธุรการ คือ งบประมาณที่ทางราชการจัดสรรให้ควรจะสอดคล้องกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานศูนย์ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 61.02 ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย คือ ศูนย์ควรมีบุคลากร ด้านจัดทำอาหารให้เด็ก จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 62.71 ด้านการจัดกิจกรรม คือ ครูพี่เลี้ยงควรมีทักษะในการใช้อุปกรณ์จัดกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 57.63 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ คือ ศูนย์ควรมีการจัดทำข่าวสาร ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานให้ผู้ปกครองทราบมากกว่าปัจจุบัน จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 37.29 และด้านการประเมินผล คือ ทางราชการควรจัดให้มีการอบรมครูพี่เลี้ยงด้านการ ประเมินผล จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 52.54

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครอง
2. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ที่เป็นประชากรทั้งหมด จำนวนรวม 16 คน และเลือกผู้ปกครองเด็กที่เข้ารับการอบรมในศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล มาเป็นกลุ่มตัวอย่างสุ่มอย่างง่าย 75 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 102 คน รวมทั้งสิ้น 118 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบบันทึกการสังเกตและแบบสัมภาษณ์สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่ ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาขอบเขตของการศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี

1.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างเครื่องมือจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและการประเมินผล เพื่อนำมาเป็นโครงสร้างแบบบันทึกการสังเกตและแบบสัมภาษณ์ ตามกรอบเนื้อหาที่กำหนดไว้ตามข้อ 1.1

1.3 ทำการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.3.1 แบบบันทึกสังเกต เป็นแบบที่ผู้วิจัยใช้บันทึกข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ด้านบุคลากร ด้านการเงินและธุรการ ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย ด้านการจัดกิจกรรม ด้านความสัมพันธ์ชุมชนและการประชาสัมพันธ์ และด้านการประเมินผล ตลอดจนสภาพทั่ว ๆ ไป ที่ผู้วิจัยได้พบเห็นในช่วงเก็บข้อมูลแต่ละศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

1.3.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดซึ่งแบ่งประเด็นข้อสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบคำถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็ก ก่อนเกณฑ์ในวัด ซึ่งแบ่งเป็น 7 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านการเงินและธุรการ ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย ด้านการจัดกิจกรรม ด้านความสัมพันธ์ ชุมชนและการประชาสัมพันธ์ และด้านการประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด ทั้ง 7 ด้าน

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบบันทึกการสังเกตและแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี เรียบร้อยแล้ว ได้นำไปตรวจสอบคุณภาพตาม ขั้นตอน ดังนี้

2.1 นำเครื่องมือที่สร้างแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุง

2.2 หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการจัดศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล รวม 3 คน พิจารณาตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (Concurrent Validity) และนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบ ความสมบูรณ์อีกครั้ง

2.3 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองกับศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดกระบี่ จังหวัดภูเก็ต โดยเครื่องมือที่เป็นแบบบันทึกการสังเกต ผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองใช้ สังเกตกับศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดนี้ ส่วนเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวน 2 คน สัมภาษณ์ผู้ปกครอง 3 คน เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2538

2.4 ทำการปรับปรุงเครื่องมือให้เหมาะสมมากขึ้น

2.5 นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการสำรวจและเก็บข้อมูล

2. นัดหมายกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เพื่อทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

3. ประสานงานกับครูพี่เลี้ยงของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เพื่อคัดเลือกผู้ปกครองของเด็กที่เข้ารับการอบรมในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล แล้วผู้วิจัยไปพบ และทำการสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนสิงหาคม 2538 โดยการสังเกต สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่และผู้ปกครอง จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพกลุ่มตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percent)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและสภาพการดำเนินงานของศูนย์จากการสังเกต ทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วเรียบเรียงสรุปความ

3. การศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ตามความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่และผู้ปกครอง ทำการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดเกณฑ์ในการประเมินระดับความคิดเห็น ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0-0.99 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานไม่ดี
 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.99 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานพอใช้
 ค่าเฉลี่ย 2.00-3.00 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานดี

4. การศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วทำการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percent)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ทั้ง 3 ศูนย์
 - 1.1 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีอาคารเป็นเอกเทศ 1 แห่ง ตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียน 2 แห่ง อาคารสถานที่ตั้งมีความปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทสะดวก พื้นที่ใช้สอยและการจัดมุมต่าง ๆ มีความเหมาะสมต่อการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาการของเด็กในด้านร่างกาย สติปัญญาและสังคม
 - 1.2 ด้านบุคลากร มีเจ้าอาวาสวัดเป็นผู้บริหาร ให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน มีครูพี่เลี้ยงอบรมเลี้ยงดูเด็ก ศูนย์ละ 2 คน จำนวนพี่เลี้ยงไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณของเด็ก แต่ครูพี่เลี้ยงทุกคนมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความตั้งใจ มีบุคลิกภาพที่ดี วางตัวเหมาะสมเป็นแบบอย่างแก่เด็ก ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่มีความต้องการเข้ารับการอบรมศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

1.3 ด้านการเงินและธุรการ เงินงบประมาณที่ได้รับจากกรมการศาสนา และแหล่งเงินทุนสนับสนุน ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ครูพี่เลี้ยงบางส่วนต้องทำหน้าทางการเงินและธุรการด้วย

1.4 ด้านโภชนาการและอนามัย ศูนย์ขาดแคลนบุคลากรในการจัดทำอาหารและงบประมาณที่จะเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับอาหารกลางวันและอาหารเสริม ซึ่งแต่ละศูนย์ก็พยายามจัดบริการอาหารนำดื่มมาใช้ ให้อย่างเพียงพอ และมีการจัดกิจกรรมนันทนาการให้เด็กได้พัฒนาทุกด้านอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับวัยของเด็ก ซึ่งครูพี่เลี้ยงได้จัดทำบันทึกสุขภาพประจำตัวเด็กแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ

1.5 ด้านกิจกรรม ศูนย์เปิดทำการอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 08.30 น. ถึงเวลา 15.30 น. ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมีนาคม ครูพี่เลี้ยงมีความสามารถจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับเด็กแต่อาจขาดรูปแบบในการจัดกิจกรรมที่ถูกต้อง เนื่องจากของเล่นและสื่อพัฒนาเด็กมีจำนวนไม่เพียงพอ

1.6 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ ศูนย์มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี แต่ยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสารในการติดต่อประสานงานกับชุมชน

1.7 ด้านการประเมินผล ครูพี่เลี้ยงมีการประเมินผลได้เหมาะสมกับเด็ก มีการตรวจผลงานและให้รางวัลชมเชยอยู่เสมอ ครูพี่เลี้ยงมีความต้องการเข้ารับการอบรมเรื่องการประเมินผลเพื่อจะได้เป็นแนวปฏิบัติและมีมาตรฐานเดียวกัน

2. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

2.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เป็นเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวน 16 คน (ร้อยละ 13.6) เป็นผู้ปกครองเด็กจำนวน 102 คน (ร้อยละ 86.4)

2.2 สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครอง โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับดีทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านบุคลากร

2.2.1 สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับดีทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านบุคลากร

2.2.2 สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับดีทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านบุคลากร

3. ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครอง ตอบ
ข้อเสนอแนะอย่างเสรีนั้น ปรากฏว่าได้ข้อมูลที่น่าสนใจ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ด้านอาคารสถานที่ เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง
เสนอแนะเป็นอันดับแรกว่าศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดควรมีอาคารเป็นเอกเทศ และอันดับรองลงมาคือศูนย์ควรมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ

3.2 ด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง
เสนอแนะเป็นอันดับแรกว่าทางราชการควรจัดหาครูพี่เลี้ยงให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก และอันดับรองลงมาคือควรปรับเงินเดือนของครูพี่เลี้ยงให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ

3.3 ด้านการเงินและธุรการ เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง
เสนอแนะเป็นอันดับแรกว่า งบประมาณที่ทางราชการจัดสรรให้ควรจะสอดคล้องกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์ และอันดับรองลงมาคือ ศูนย์ควรจัดตั้งมูลนิธิและหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงานอย่างคึกคัก

3.4 ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง
เสนอแนะเป็นอันดับแรกว่า ศูนย์ควรมีบุคลากรด้านจัดทำอาหารให้แก่เด็ก และอันดับรองลงมาคือ ศูนย์ควรจัดหาผู้สนับสนุนอาหารกลางวัน และอาหารว่างให้แก่เด็ก

3.5 ด้านกิจกรรม เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง เสนอแนะเป็นอันดับแรกว่าครูผู้เลี้ยงควรมีทักษะในการใช้อุปกรณ์จัดกิจกรรมต่าง ๆ และอันดับรองลงมาคือ ทางราชการควรจัดการอบรมครูผู้เลี้ยงในการใช้และซ่อมแซมอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม

3.6 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง เสนอแนะเป็นอันดับแรกว่า ศูนย์ควรมีการจัดทำข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนได้ทราบมากกว่าปัจจุบัน และอันดับรองลงมาคือ ศูนย์ควรประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมกับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ ให้บุคคลทั่วไปได้ทราบอยู่เสมอ

3.7 ด้านการประเมินผล เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และผู้ปกครอง เสนอแนะเป็นอันดับแรกว่า ทางราชการควรจัดให้มีการอบรมครูผู้เลี้ยงด้านการประเมินผลและอันดับรองลงมาคือ ครูผู้เลี้ยงควรวิธีการประเมินผลหลาย ๆ วิธี เพื่อให้เหมาะสมกับเด็ก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

1.1 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ตั้งมีความปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก พื้นที่ใช้สอยและการจัดมุมต่าง ๆ มีความเหมาะสมต่อการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและสังคม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าตามหลักเกณฑ์การขอจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ต่อกรมการศาสนา นั้น ได้กำหนดในเรื่องของอาคารสถานที่จะต้องเหมาะสม ปลอดภัย และเพียงพอกับจำนวนเด็ก ภายในอาคารมีอากาศถ่ายเทได้ดี และมีแสงสว่างเพียงพอ ทางกรมการศาสนาจึงจะอนุญาตให้จัดตั้งได้ ฉะนั้นอาคารของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดต้องจัดให้มีแสงสว่างอย่างเพียงพอ สม่่าเสมอ

มีอากาศถ่ายเทสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ราชวี นนทธรรม และผ่องพรรณ เอกอาวุธ (2529 : 3 - 6) ได้วิจัยเรื่องบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กและการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีปัญหา พบว่า ด้านการจัดชั้นเรียนของเด็กเล็กที่ถูกสุ่มลักษณะต้องจัดชั้นเรียนที่มีความสว่างเพียงพอ มีแสงสว่างเข้ามาภายในชั้นเรียนจากหน้าต่างหลายบาน เพื่อให้เด็กจะได้มองภาพจากหน้าต่างได้ ห้องเรียนจะต้องปราศจากกลิ่นเหม็น มีที่ระบายอากาศ เพื่อให้ได้รับอากาศบริสุทธิ์ ซึ่งจะ让孩子มีสุขภาพดี มีความตั้งใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ของเด็กเป็นไปตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง

1.2 ด้านบุคลากร มีเจ้าอาวาสวัดเป็นผู้บริหารศูนย์ ำให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน มีครูพี่เลี้ยงอบรมเลี้ยงดูเด็ก ศูนย์ละ 2 คน จำนวนครูพี่เลี้ยงไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณของเด็ก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงบประมาณที่ได้รับจากทางราชการ เพื่อให้เป็นค่าตอบแทนครูพี่เลี้ยงมีจำนวนไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถจ้างครูพี่เลี้ยงได้หลาย ๆ คน แต่ครูพี่เลี้ยงทุกคนมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความตั้งใจ มีบุคลิกภาพที่ดี วางตัวเหมาะสมเป็นแบบอย่างแก่เด็ก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าลักษณะของเด็กต้องการครูพี่เลี้ยงที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความอ่อนโยนแ่่มใส มีความเมตตากรุณา และเข้าใจธรรมชาติของเด็ก ดังนั้นผู้ที่สอนชั้นเด็กเล็กต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในตัวเด็ก จึงทำให้เกิดความผูกพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ราชวี นนทธรรม และผ่องพรรณ เอกอาวุธ (2529 : 1 - 2) ที่พบว่า ลักษณะของครูพี่เลี้ยงจะต้องเป็นผู้เอาใจใส่ เสียสละ มีความรัก มีความซื่อสัตย์ เอาใจใส่ต่อหน้าที่ไม่เบื่อง่ายต่อการทำงาน เข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็กได้ดี

1.3 ด้านการเงินและธุรการ เงินงบประมาณที่ได้รับจากกรมการศาสนาและแหล่งเงินทุนสนับสนุนไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ครูพี่เลี้ยงบางส่วนต้องทำหน้าที่การเงินและธุรการด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เป็นหน่วยงานหนึ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการศาสนา มีการดำเนินงานในส่วนน้อย การพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนจะพิจารณาตามกำลังงบประมาณที่ได้รับ ซึ่งไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ครูพี่เลี้ยงนอกจากจะทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็กแล้วจึงต้องทำหน้าที่การเงินและธุรการด้วย

1.4 ด้านโภชนาการและอนามัย ศูนย์ขาดแคลนบุคลากรในการจัดทำอาหารและงบประมาณที่จะเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับอาหารกลางวันและอาหารเสริม ซึ่งแต่ละศูนย์ก็พยายามจัดบริการอาหารน้ำดื่มน้ำใช้ ให้เด็กอย่างเพียงพอกับวัยในแต่ละมือ และมีการจัดกิจกรรมนันทนาการให้เด็กได้พัฒนาทุกด้านอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับวัยของเด็ก และจัดทำบันทึกสุขภาพประจำตัวเด็กแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าช่วงอายุของเด็กวัยนี้มียุทธการพัฒนาทุก ๆ ด้าน อยู่ในช่วงที่เร็วมากเมื่อเทียบกับช่วงอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ บลูม (Bloom) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2524 : 8 - 21, อ้างอิงมาจาก Bloom. n.d.) พบว่า การศึกษาในช่วงนี้เป็นช่วงที่สำคัญที่สุด ในช่วงนี้ถ้าบ้านและโรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมที่สร้างเสริมการเรียนรู้แก่เด็ก เด็กจะเกิดการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งไม่มีกิจกรรมใดดีไปกว่าการจัดให้เด็กได้เล่นด้วยกันแบบมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ครูจะต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ซึ่งกิจกรรมนั้นจะต้องเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กด้วย อันจะส่งผลให้เด็กมีการพัฒนาไปตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง

1.5 ด้านกิจกรรม ศูนย์เปิดทำการอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 08.30 น. ถึงเวลา 15.30 น. ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมีนาคม ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ในแต่ละวัน ซึ่งครูพี่เลี้ยงทุกคนมีความสามารถจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในด้านการจัดการเรียนการสอนเด็กที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดูในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี ซึ่งเด็กวัยนี้ยังไม่เหมาะที่จะให้ความรู้ในด้านของบทเรียนมากนัก คือการจัดการเรียนการสอนจะไม่เน้นการสอนหนังสือ ส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องของกิจกรรมเป็นหลัก ครูพี่เลี้ยงจึงจำเป็นต้องแสวงหากิจกรรมที่จัดแล้วเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กมีความสนใจที่จะเรียนบทเรียนตามหนังสือได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ราชี ทองสวัสดิ์ (2529 : 27 - 31) พบว่า ลักษณะการเรียนการสอนเด็กแบบไม่เน้นการอ่านเขียน เมื่อเด็กได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษา จะสามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเลขได้ และที่สำคัญเด็กยังมีสภาพจิตใจที่ดี สามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้และเรียนหนังสือได้อย่างเป็นสุข แม้ว่าครูพี่เลี้ยงจะมีความตั้งใจและพยายามในการจัดกิจกรรม แต่ก็ยังมีข้อขัดข้องอยู่บ้างในเรื่องของเล่นและสื่อพัฒนาเด็กมีจำนวนไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากศูนย์ได้รับงบประมาณในการดำเนินงานเป็น

จำนวนน้อย ซึ่งต้องจัดสรรเงินไปใช้จ่ายในด้านอื่น ๆ ในด้านของเล่นและสื่อพัฒนาเด็กจึงไม่ได้รับงบประมาณในส่วนนี้อย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรศักดิ์ เลี้ยววิจักขณ์ (2532 : 40) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา พบว่า โรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน การเล่น และ กิจกรรมความสนุกเพลิดเพลินเพื่อการพัฒนาเด็ก

1.6 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ ศูนย์มีความสัมพันธ์ที่ดีกับ ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันเป็นนัยที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การจัดตั้งศูนย์ก่อนวัยก่อนเกณฑ์ในวัดของกรมการศาสนา (2537 : 17) ในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยอาศัยเด็กเป็นสื่อสัมพันธ์ ในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างวัดกับชุมชน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เสาวณีย์ วัลลิสุต (2535 : 105) พบว่า ความสัมพันธ์ กับชุมชนในด้านการเปิดโอกาสให้เด็กไปร่วมกิจกรรมกับชุมชนนั้น ได้รับการตอบสนองด้วยดี จากผู้ปกครองของเด็ก และส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้

1.7 ด้านการประเมินผล ครูผู้เลี้ยงมีการประเมินผลได้เหมาะสมกับเด็ก มีการ ตรวจผลงานและให้รางวัลชมเชยอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการเรียนการสอนนั้น เด็กเล็กส่วนมากเน้นในด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนจะมีน้อย การตรวจผลงานเด็ก จะทำให้ทราบว่าเด็กมีความก้าวหน้าทางพัฒนาการมากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้ปกครองก็สามารถดูได้จากสมุดทำงานของเด็ก และที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งเด็กเล็กต้องการการยกย่องชมเชย ครูผู้เลี้ยง จึงจำเป็นต้องตรวจผลงานเด็กและให้รางวัล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญให้เด็กเกิดกำลังใจ และมีความ เชื่อมมั่นในตนเองมากขึ้น การให้รางวัลอาจทำได้โดยการปรบมือ หรือให้เครื่องหมายถูก หรือ รูปดาว เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อเขียนของ บันลือ พฤกษะวัน (2529 : 79 - 81) พบว่า การยกย่องชมเชย เป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่เด็ก ครูควรมีการชมเชยมากกว่าการตำหนิ การชมเชยทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจ สนใจที่จะทำงานให้ดีขึ้น การยกย่องชมเชยเป็นมนต์หรือ ของขวัญที่สำคัญที่จะช่วยให้เด็กมีกำลังใจ ต้องการศึกษาลำเรียนในบทเรียนต่อไป

2. สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครองโดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับดี ซึ่งตรงกับความ คิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดโดยภาพรวม และความคิดเห็นของผู้ปกครอง

โดยภาพรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยงและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีความตั้งใจจริง เอาใจใส่ และมีความมานะพยายามเป็นอันมากทำให้สามารถบริหารงานได้ด้วยความสำเร็จและก้าวหน้าจนถึงทุกวันนี้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ว่าจะดำเนินกิจการด้านใดก็ตามบุคลากรย่อมเป็นปัจจัยที่สำคัญอันดับแรกเสมอ ซึ่งบุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีคุณสมบัติ มีความรู้ความสามารถและปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางบริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดของกรมการศาสนา (2537 : 25 - 26) ที่ได้กำหนดลักษณะที่ดีของครูพี่เลี้ยงทั้งด้านการแต่งกาย บุคลิกภาพ การปฏิบัติตนและหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก และกรมการฝึกหัดครู (2516 : 4 - 10) ได้กล่าวสรุปคุณลักษณะด้านบุคลิกลักษณะของครู ต้องมีความเสียสละ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

3.1 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง เสนอแนะว่า ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดควรมีอาคารเป็นเอกเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจะทำให้การบริหารงานเป็นอิสระ และคล่องตัวมากขึ้น

3.2 ด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง เสนอแนะว่า ทางราชการควรจัดหาครูพี่เลี้ยงให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก อาจเนื่องมาจากศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดได้รับงบประมาณจากกรมการศาสนา เป็นจำนวนน้อยจึงไม่สามารถจ้างครูพี่เลี้ยงได้หลายคน

3.3 ด้านการเงินและธุรการ เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง เสนอแนะว่างบประมาณที่ทางราชการจัดสรรให้ควรจะสอดคล้องกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทางราชการต้องจัดสรรงบประมาณไปใช้จ่ายในการดำเนินงานด้านอื่น ๆ จึงทำให้การดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาของเด็กในศูนย์อบรม

เด็กก่อนเกณฑ์ในวัดมีปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2528 : 92 - 93) ได้ทำการวิจัยและประเมินผลโครงการนำร่องการจัดตั้งเด็กเล็ก ในพื้นที่ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ พบว่า ปัญหาในการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กมีค่อนข้างมาก คือ ด้านงบประมาณไม่เพียงพอกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก

3.4 ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง เสนอแนะว่าศูนย์ควรมีบุคลากรด้านจัดทำอาหารให้เด็ก อาจเนื่องมาจากรว่าในการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด งบประมาณในการสนับสนุนการจัดการศึกษาส่วนนี้มีจำนวนน้อย บุคลากรในส่วนของครูพี่เลี้ยงยังมีจำนวนไม่เพียงพอ ฉะนั้นบุคลากรในด้านจัดทำอาหารจึงจำเป็นต้องขาดแคลนไปด้วย

3.5 ด้านกิจกรรม เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง เสนอแนะว่า ครูพี่เลี้ยงควรมีทักษะในการใช้อุปกรณ์จัดกิจกรรมต่าง ๆ อันเนื่องมาจากครูพี่เลี้ยงที่ทำการสอนในชั้นเด็กเล็กส่วนมากไม่มีวุฒิทางครูในการใช้อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมบางกิจกรรม จึงทำให้ไม่ถูกวิธี แต่มีความรักเด็ก และการดูแลเด็กเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2528 : 7) ที่พบว่า ครูสอนชั้นเด็กเล็กส่วนใหญ่จะมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี แต่มีอุปนิสัยในด้านการรักเด็กจึงสามารถทำการสอนอยู่ได้

3.6 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง เสนอแนะว่าศูนย์ควรมีการจัดทำข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนได้ทราบมากกว่าปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องมาจากศูนย์ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสารในการติดต่อประสานงาน

3.7 ด้านการประเมินผล เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง เสนอแนะว่าทางราชการควรจัดให้มีการอบรมครูพี่เลี้ยงด้านการประเมินผล อาจเนื่องมาจากการอบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เหล่าทีมงานที่เกี่ยวข้องทั้งไม่มีเจ้าหน้าที่ในด้านนี้โดยตรง และจุดประสงค์ที่สำคัญคือ การอบรมเลี้ยงดูเด็กมากกว่าการเขียนหนังสือ จึงไม่มีการอบรมครูพี่เลี้ยงด้านการประเมินผลเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการศึกษาค้นคว้าสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี ครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะอันจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดในปัจจุบัน มีปัญหาด้านงบประมาณ ที่ทางราชการจัดให้มีจำนวนไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ไม่ต่อเนื่องหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เช่น ด้านอาคารสถานที่ อาหารกลางวัน อาหารเสริม วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในศูนย์ ให้มีปริมาณที่เพียงพอ ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้

2. ในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงของแต่ละศูนย์ยังไม่มีรูปแบบเดียวกัน ซึ่งอาจทำให้การเขียนการสอนไม่ต่อเนื่องและถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทางกรมการศาสนา ควรจัดให้มีการอบรมครูพี่เลี้ยงอยู่เสมอ ซึ่งจะทำให้ครูพี่เลี้ยงมีความพร้อมที่จะอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพื่อที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานยิ่งขึ้น

3. ในด้านสถานที่การดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีทั้งหมด 3 ศูนย์ มีศูนย์ที่จัดตั้งอยู่ในอาคารเดียวกันกับการจัดการศึกษาชั้นอนุบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2 ศูนย์ จึงทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัวเท่าที่ควร ทางศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดควรจัดหาสถานที่ให้เป็นเอกเทศ เพื่อความโปร่งใสและเกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเพียงจังหวัดนนทบุรี เพียงแห่งเดียว ดังนั้นในการศึกษารั้งต่อไปจึงควรศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดในจังหวัดอื่น ๆ หรือในเขตการศึกษาอื่น ๆ

2. การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครอง ดังนั้นในการศึกษา ครั้งต่อไป ควรศึกษาปัญหาการบริหารงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และปัญหาในการ ปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมล รอดคล้าย. คู่มือการบริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์การศาสนา, 2537.

การพัฒนาชุมชน, กรม. กองพัฒนาสตรีและเด็ก. คู่มือการพัฒนาสตรีและเด็ก. กรุงเทพฯ :

ห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีเคชา, 2528.

การฝึกหัดครู, กรม. โครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู. การติดตามผลผู้สำเร็จ

การศึกษาจากสถาบันฝึกหัดครูที่สอนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภา, 2516.

การศาสนา, กรม. ระเบียบกรมการศาสนาว่าด้วยศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด พ.ศ.

2537. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2537.

_____. ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการกลาง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2537.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. มติใหม่ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์เลื่องเชื่อง, 2536.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาก่อนประถมศึกษาของไทย.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2524.

_____. เอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 8

แนวการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นเด็กเล็ก. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528 ข.

_____. คู่มือการจัดและประเมินความพร้อมในการเรียนก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.

คณะกรรมการการศึกษานแห่งชาติ, สำนักงาน. การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนของนักเรียนครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการ

ศึกษานแห่งชาติ, 2521.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2535.

อัครสาเนา.

จรรยา สุวรรณทัต. "ทฤษฎีหลักการในการพัฒนาความเก่งของลูก," การพัฒนาและ

ส่งเสริมความเก่งของลูก. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2530.

ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบ

ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

โต แก้วสุศรี. บทบาทและปัญหาการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

ตามโครงการเปิดขยายรับเด็กเล็กในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจของจังหวัด

นครสวรรค์ ปีการศึกษา 2528. ปริญญาโท กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2529. อัครสาเนา.

นิพนธ์ กิณาวงศ์. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา.

พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2526.

กันลัด พงกษะวัน. การประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2529.

เบญจา แสงมลิ. การอนุบาลศึกษาและประวัติการฝึกหัดครูอนุบาลในประเทศไทย.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2518.

ประภาพรรณ นิลกรรณ. "ความสัมพันธ์ของการศึกษาก่อนวัยเรียน," ประถมศึกษาศึกษา.

2 : 17 - 21; พฤศจิกายน 2523.

ประอุทธ ปุตุโต, พระราชวรมณี. บทบาทของพระสงฆ์ในสังคมไทยปัจจุบัน : พระพุทธศาสนา

กับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์, 2523.

ประธูร ศรีประสาธน์. "สาระสำคัญบางประการในแผนการศึกษาแห่งชาติ (อดีต-ปัจจุบัน)." วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ.

11 (เมษายน-พฤษภาคม 2520) : 61-62

พนัส หันนาคินทร์. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ,

2526.

นิตร ทองขึ้น. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบ

ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

ราตรี นนทธรรม และผ่องพรรณ เอกอาวช. "บทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กและ
การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีปัญหา," ในเอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อน
ประถมศึกษาหน่วยที่ 3 หน้า 1 - 22. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529.

ราศี ทองสวัสดิ์. คู่มือการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรไทย,
2529.

วีรศักดิ์ ชิงอำนาจชัย. ปัญหาการบริหารการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในเขตภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญาณินท์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก, 2525. อัดสำเนา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ไชน่เต็ด โปรดักชั่น, 2520.

_____. แนวการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.

ศึกษาธิการแห่งประเทศไทย, สมาคม. คู่มือปฏิบัติงานและเตรียมสอบเลื่อนระดับตำแหน่งของ
ข้าราชการ. กรุงเทพฯ : ธนพรการพิมพ์, 2536.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

สุทัศน์ แดงทอง. พฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

สุรศักดิ์ เลี้ยววิจักขณ์. สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. ปรินญาณินท์ กศ.ม.
พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2532. อัดสำเนา.

เสาวฤทธิ์ วัลลิสต์. สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน
กองทัพอากาศที่ 3. ปรินญาณินท์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร,
2535. อัดสำเนา.

กัจจรา เก่งกัญญา. บทบาทของวัดที่มีต่อการจัดการศึกษาของเด็กก่อนเกณฑ์ศึกษาเปรียบเทียบ
กรณีวัดกับสถานศึกษาเด็กก่อนเกณฑ์ของพระวาสา ในกรุงเทพมหานครและในจังหวัด
สุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534. อัดสำเนา.

อารี รังสินนท์. "ประวัติการประถมศึกษาในประเทศไทย," เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรม
แบบการสอนปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1-5. หน้า 123-143. กรุงเทพฯ :

สารมณฑล, 2524.

อุทุมพร จามรมาน. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน. กรุงเทพฯ :
 คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

_____. แบบสอบถาม : การสร้างและการใช้. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

อุษา พงศ์พิศุทธา. ปัจจัยที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กตาม
โครงการพัฒนาเด็ก กรมพัฒนาชุมชน. วิทยานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.

Albury, Ronald Graham. "The Development of Guiding Principles for
 the Establishment and Organization of a Parish Day Nursery
 School, " in Dissertation Abstracts International. V.37 P.
 5687-A. New York : University Microfilms International,
 June, 1977.

Bloom, Benjamin S. Stability and Change in Human Characteristics.
 New York : John Wiley and Son, 1976.

Brown, E.J. Who Takes Part in Rural Organization State College.
 Pennsylvania, State College Press, 1977.

Buford, Juanita Faye. "Parents, Perceptions of Early Childhood
 Education," in Dissertation Abstracts International. v.37 p.
 5688-A, New York : University Microfilms International,
 January, 1977.

Drucker, Peter f. Management : Tasks, Responsibility, Practices. London:

Pan Book Ltd. 1979.

Frost, Joe L. Early Childhood Education Rediscovered. New York :

Holt Rinehart and Winston, 1977.

Gabbard, Hazel F. Status and Trends in Early Childhood Education

: Those First School Years. New York : National Education Association. 1960.

Gesell, A. Child Development. New York : Harper and Brothers, 1940.

Krejcie, Robert V. and Dareyle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research and Activities," Educational and Psychological Measurement. 30; August, 1970.

Lambert, Hazel M. Teaching the Kindergarten Child. New York :

Harcourt Brace, 1958.

Simon, Herbert A. Administrative Behavior. New york : The Mcmillan

Company, 1974.

Spodeck, B. and Walberg, J. Herbert. Early Childhood Education.

Derkeley : Mc-Cutchan Publishing Corporation, 1976.

ကမ္ဘာ့စာပေ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์ ชวลิต ศิริวิกรมย์ กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา
3. พระครูปริกัศยานุรักษ์ วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร อำเภอเมือง
จังหวัดน่าน

สำเนา

ที่ ทม 1007/3458

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

7 สิงหาคม 2538

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม จังหวัดนนทบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสุนันท์ ภิระศิริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท

วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์

เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร. เสาวนีย์ เลวลีย์ ประธาน

ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ท่านเป็นผู้กรอกแบบตอบสัมภาษณ์ ในระหว่างเดือน

สิงหาคม 2538 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ศิริสุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริสุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

สำเนา

ที่ ทม 1007/3459

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

7 สิงหาคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ศึกษาธิการอำเภอปากเกร็ด

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสุนันท์ ปิยะศิริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร. เสาวนีย์ เดวัลย์ ประธาน

ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ท่านเป็นผู้กรอกแบบตอบสัมภาษณ์ ในระหว่างเดือน
สิงหาคม 2538 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ศิริฤภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริฤภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

สำเนา

ที่ ทม 1007/3460

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

7 สิงหาคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสุนันท์ ปิยะศิริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร. เสาวนีย์ เลวลักษณ์ ประธาน

ดร.ไพฑูรย์ โทกิสาร กรรมการ

สิ่งที่นิสิตได้ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ท่านเป็นผู้กรอกแบบตอบสัมภาษณ์ ในระหว่างเดือน
สิงหาคม 2538 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ศิริฎา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริฎา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

สำเนา

ที่ ทม 1007/3461

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

7 สิงหาคม 2538

เรื่อง ขอลาออกนอกระยะที่

เรียน ผู้บริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสาส์โฆภิตาราม

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสนั่น ปิยะศิริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์

เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร. เสาวนีย์ เลวลีธ ประธาน

ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ท่านเป็นผู้กรอกแบบตอบสัมภาษณ์ ในระหว่างเดือน
สิงหาคม 2538 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

สำเนา

ที่ ทม 1007/3462

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

7 สิงหาคม 2538

เรื่อง ททความอนุเคราะห์

เรียน ผู้บริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบางบัวทอง

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสุภัทก์ ปิยะศิริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท

วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์

เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร. เสาวนีย์ เลวลัย

ประธาน

ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ท่านเป็นผู้กรอกแบบตอบสัมภาษณ์ ในระหว่างเดือน

สิงหาคม 2538 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.2584119

สำเนา

ที่ ทม 1007/3463

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

7 สิงหาคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้บริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสลักเหนือ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสุนันท์ ปิยะศิริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร. เสาวนีย์ เลวลักษณ์

ประธาน

ดร.ไพฑูรย์ โทธิสาร

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตได้ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ท่านเป็นผู้กรอกแบบตอบสัมภาษณ์ ในระหว่างเดือน

สิงหาคม 2538 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.2584119

(สำเนา)

ที่ ทม 1007/3464

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

7 สิงหาคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสุนันท์ ปิยะศิริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี

ทั้งนี้ขออยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร. เสาวนีย์ เลวลักษณ์

ประธาน

ดร.ไพฑูรย์ โนธิสาร

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ท่านเป็นผู้กรอกแบบตอบสัมภาษณ์ ในระหว่างเดือน
สิงหาคม 2538 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่ผู้เขียนด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ศิริฤภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริฤภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.2584119

แบบสังเกตสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

สถานที่ตั้ง

.....

ข้อ	ลักษณะของการดำเนินงาน	สภาพการปฏิบัติ		บันทึก
		ใช่/มี/เหมาะสม	ไม่ใช่/ไม่มี/ไม่เหมาะสม	
	<u>ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม</u>			
1	อาคารสถานที่ตั้งมีความปลอดภัย กับเด็กอย่างเพียงพอ			
2	ภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอ สม่ำเสมอ และมีอากาศถ่ายเทได้ สะดวก			
3	บริเวณรอบ ๆ อาคารมีสภาพแวดล้อม ถูกสุขลักษณะ			
4	พื้นที่ใช้สอย (บริเวณสำหรับนอน ที่ประกอบอาหาร ที่รับประทานอาหาร อาหาร ห้องเอนกประสงค์ ฯลฯ) สะอาดปลอดภัยเหมาะสมที่จะให้ เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ			

ข้อ	ลักษณะของการดำเนินงาน	สภาพการปฏิบัติ		บันทึก
		ใช่/มี/เหมาะสม	ไม่ใช่/ไม่มี/ไม่เหมาะสม	
5	การจัดห้องเรียนและบริเวณห้องเรียน ทำให้มีบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อประสบการณ์ของเด็ก			
6	มุมต่าง ๆ ในห้องเรียนมีความเหมาะสมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ความพหุวัฒนธรรมของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคม			
7	มีการดูแลรักษาและปรับปรุงอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดและน่าใช้ทุกส่วน			
8	จัดให้มีที่เก็บเครื่องใช้ของเด็ก เช่น สบู่ แปรง แก้วน้ำ ผ้าเช็ดตัวฯ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย			
9	จัดให้มีของเล่นและสื่อพัฒนาเด็ก จำนวนเพียงพอทั้งในร่มและกลางแจ้ง			

ข้อ	ลักษณะของการดำเนินงาน	สภาพการปฏิบัติ		บันทึก
		ใช่/มี/เหมาะสม	ไม่ใช่/ไม่มี/ไม่เหมาะสม	
10	มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยจากไฟฟ้า เครื่องใช้ในอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะก่ออันตรายแก่เด็กได้			
	<u>ด้านบุคลากร</u>			
1	ครูพี่เลี้ยงมีความรู้ความสามารถในการสอนเด็ก			
2	ครูพี่เลี้ยงมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน			
3	การแต่งกายของครูพี่เลี้ยงเรียบร้อย สะอาด สุภาพ มีบุคลิกที่ดี ทั้งกิริยาท่าทาง วาจา และการควบคุมอารมณ์เหมาะสมเป็นแบบอย่างแก่เด็ก			
4	ครูพี่เลี้ยงมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็ก ผู้ปกครอง วัด และชุมชน			
5	มีการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานตามหน้าที่ของครูพี่เลี้ยงได้อย่างเหมาะสม			

ข้อ	ลักษณะของการดำเนินงาน	สภาพการปฏิบัติ		บันทึก
		ใช่/มี/เหมาะสม	ไม่ใช่/ไม่มี/ไม่เหมาะสม	
6	ครูพี่เลี้ยงปฏิบัติกิจวัตรการทำงานด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่และเสียสละ			
7	ครูพี่เลี้ยงสามารถจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นได้เหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็ก			
8	ศูนย์เปิดโอกาสให้ครูพี่เลี้ยงเข้ารับการอบรม ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็กอยู่เสมอ			
<u>ด้านการเงินและธุรการ</u>				
1	ศูนย์มีวัสดุอุปกรณ์จำนวนเพียงพอ			
2	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการชำระเงินแก่ศูนย์เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเด็ก			
3	ศูนย์ได้รับเงินสนับสนุนจากบุคคลทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายด้านอาหารกลางวัน อาหารว่าง อาหารเสริมของเล่นและสื่อพัฒนาเด็ก และของใช้จำเป็นสำหรับเด็กอยู่เสมอ			

ข้อ	ลักษณะของการดำเนินงาน	สภาพการปฏิบัติ		บันทึก
		ใช่/มี/เหมาะสม	ไม่ใช่/ไม่มี/ไม่เหมาะสม	
4	ศูนย์มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงาน			
5	ศูนย์มีการจัดทำทะเบียนข้อมูลเด็กได้ถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน			
6	มีการรายงานข้อมูลด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กให้ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบทุกระยะ			
7	มีการรายงานข้อมูลที่เป็นปัญหาเฉพาะ เช่น อุบัติเหตุ โรคติดต่อ แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว			
8	ครูพี่เลี้ยงมีความรู้ความสามารถด้านการเงินและธุรการ			
<u>ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย</u>				
1	มีการจัดบริการอาหารให้เด็กมีคุณภาพและปริมาณเหมาะสมกับวัยในแต่ละมื้อ			
2	มีการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาด้านโภชนาการ			

ข้อ	ลักษณะของการดำเนินงาน	สภาพการปฏิบัติ		บันทึก
		ใช่/มี/เหมาะสม	ไม่ใช่/ไม่มี/ไม่เหมาะสม	
3	มีการจัดบริการอาหารว่างให้แก่ เด็กทุกวัน			
4	มีการจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ที่ สะอาดแก่เด็กอย่างเพียงพอ			
5	ได้รับการสนับสนุนจากทาง ราชการ			
6	ศูนย์มีบุคลากรในการจัดทำ อาหารให้แก่เด็ก			
7	มีการจัดกิจกรรมประเภทชิงช้าหนัก วัดส่วนสูง ให้ภูมิคุ้มกันโรคเพื่อ สุขภาพและการเจริญเติบโตของ เด็ก			
8	มีการจัดทำบันทึกรายงานสุขภาพ ประจำตัวเด็กและแจ้งให้ผู้ปกครอง ทราบ			
9	มีการจัดกิจกรรมนันทนาการให้ เด็กได้พักผ่อนทุกด้านอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับวัยของเด็ก			
10	มีการจัดให้เด็กได้พักผ่อนด้วยวิธี นอนราบอย่างน้อยวันละ 1-2 ชั่วโมง			

ข้อ	ลักษณะของการดำเนินงาน	สภาพการปฏิบัติ		บันทึก
		ใช้/มี/เหมาะสม	ไม่ใช้/ไม่มี/ไม่เหมาะสม	
<u>ด้านการจัดกิจกรรม</u>				
1	ตารางกิจกรรมประจำวันสามารถปรับใช้ได้เหมาะสมกับสภาพของศูนย์			
2	กิจกรรมต่าง ๆ เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีทักษะพื้นฐานที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น			
3	มีการส่งเสริมให้ใช้ของเล่นและสื่อพัฒนาเด็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด			
4	ครูผู้เลี้ยงจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก			
5	ความเหมาะสมของกิจกรรมส่งเสริมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย สติปัญญาและสังคม			
6	มีการนำข้อมูลพื้นฐานจากเด็กมาเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม			
7	มีการเตรียมสภาพร่างกายและจิตใจของเด็กให้พร้อมก่อนร่วมกิจกรรม			

ข้อ	ลักษณะของการดำเนินงาน	สภาพการปฏิบัติ		บันทึก
		ใช่/มี/เหมาะสม	ไม่ใช่/ไม่มี/ไม่เหมาะสม	
8	ครูพี่เลี้ยงส่งเสริมและให้กำลังใจ แก่เด็กให้มีส่วนร่วมกิจกรรม			
9	ในการจัดกิจกรรมครูพี่เลี้ยงได้ สอดแทรกการอบรม สัณสื่อนจริย ธรรมแก่เด็กด้วย			
10	ครูพี่เลี้ยงใช้อุปกรณ์ในการจัด กิจกรรมได้ถูกวิธีและรู้จักวิธีการ ซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์เมื่อเกิดการ ชำรุดเสียหาย			
<u>ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการ</u> <u>ประชาสัมพันธ์</u>				
1	ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและ ในชุมชน ร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์			
2	มีการจัดทำข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับ การดำเนินงานของศูนย์ให้ ผู้ปกครองทราบและบุคคลในชุมชน ได้รับทราบ			
3	ผู้ปกครองมีความพอใจในระเบียบ ที่ศูนย์ใช้ขอรับเลี้ยงเด็ก			

ข้อ	ลักษณะต้องการดำเนินงาน	สภาพการปฏิบัติ		บันทึก
		ใช่/มี/เหมาะสม	ไม่ใช่/ไม่มี/ไม่เหมาะสม	
4	ครูพี่เลี้ยงได้ไปเยี่ยมบ้านของเด็ก เพื่อพบปะสนทนากับผู้ปกครอง ...			
5	ผู้ปกครองมีความเข้าใจสำคัญหา ของเล็ก			
6	มีการจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองเด็กที่ สมัครใหม่			
7	มีการจัดประชุมพบปะระหว่างผู้ บริหารศูนย์ ครูพี่เลี้ยง และ ผู้ปกครอง เพื่อประสานความเข้าใจ ร่วมกันในการดำเนินงาน			
8	เปิดโอกาสให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรม กับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ และเป็น การปลูกฝังวัฒนธรรมประเพณีอันดี งามของไทยแก่เด็ก			
9	ศูนย์มีการจัดกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์ การจัดการศึกษาให้ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนได้รับทราบ			
10	ศูนย์จัดแสดงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อสารในการติดต่อประสานงานกับ ชุมชน			

ข้อ	ลักษณะของการดำเนินงาน	สภาพการปฏิบัติ		บันทึก
		ใช่/มี/เหมาะสม	ไม่ใช่/ไม่มี/ไม่เหมาะสม	
<u>ด้านการประเมินผล</u>				
1	มีการประเมินผลเด็กได้ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้			
2	วิธีการประเมินผลแต่ละครั้งเหมาะสม กับเพศ วัย และสภาพร่างกาย ของเด็ก			
3	มีการตรวจผลงานของเด็กและให้ รางวัลชมเชยอยู่เสมอ			
4	ใช้วิธีประเมินผลหลาย ๆ วิธีตาม ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาและ สภาพของเด็ก			
5	มีการประเมินผลย่อยเป็นระยะ ๆ			
6	มีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดหน่วยการ เรียนและรายงานให้ผู้ปกครองทราบ			
7	มีการบันทึกผลการประเมินในทุก ๆ ด้านพัฒนาการของเด็ก			
8	ศึกษาข้อมูลจากการประเมินผลมา เพื่อหาความก้าวหน้าในการจัด กิจกรรมที่ต่างค่าและเหมาะสม			

ข้อ	ลักษณะของการดำเนินงาน	สภาพการปฏิบัติ		บันทึก
		ใช่/มี/เหมาะสม	ไม่ใช่/ไม่มี/ไม่เหมาะสม	
9	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการ ประเมินผล			
10	ครูผู้สอนได้รับการอบรมในเรื่อง การประเมินผล			

แบบสัมภาษณ์สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

สถานที่ตั้ง

.....

ตอนที่ 1 สภาพภาพของผู้ตอบคำถามสัมภาษณ์

ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดอย่างไร

- ☐ คณะกรรมการจังหวัด
- ☐ ผู้บริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
- ☐ ครูพี่เลี้ยง
- ☐ ผู้ปกครองเด็กที่เข้ารับการอบรมในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

ข้อ	ลักษณะของการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			บันทึก
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
<u>ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม</u>					
1	อาคารสถานที่ตั้งมีความปลอดภัยกับเด็ก อย่างเพียงพอ				
2	ภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอสม่ำเสมอ และมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก				
3	บริเวณรอบ ๆ อาคารมีสภาพแวดล้อมถูก สุลักษณะ				
4	พื้นที่ให้สอย (บริเวณสำหรับนอน ที่ประกอบ อาหาร ห้องเล่นกระดาน ฯลฯ) สะอาด ปลอดภัยเหมาะสมที่จะให้เด็กทำกิจกรรม ต่าง ๆ				
5	การจัดห้องเรียนและบริเวณห้องเรียน ทำให้มีบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการจัด กิจกรรมเพื่อประสบการณ์ของเด็ก				
6	ความเพียงพอและความเหมาะสมของมุม ต่าง ๆ ในห้องเรียนส่งเสริมการเรียนรู้ ความพร้อมและพัฒนาการของเด็กทั้งทาง ด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคม				

ข้อ	ลักษณะของการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			บันทึก
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
7	การดูแลรักษาและปรับปรุงอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบ เรียบร้อย สวยงามและน่าใช้อยู่เสมอ ...				
8	การจัดให้มีที่เก็บเครื่องใช้ของเด็ก เช่น สบู่มาก น้ำ แก้วน้ำ ผ้าเช็ดตัว ให้เป็น ระเบียบเรียบร้อย				
9	การจัดให้มีของเล่นและสื่อพัฒนาเด็กทั้งใน ร่มและกลางแจ้ง				
10	มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยจากไฟฟ้า เครื่องใช้ในอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะก่อ อันตรายแก่เด็กได้				
ด้านบุคลากร					
1	ครูผู้เลี้ยงมีความรู้ความสามารถในการ สอนเด็กเล็ก				
2	ครูผู้เลี้ยงมีความกระตือรือร้นในการ ปฏิบัติงาน				
3	ครูผู้เลี้ยงให้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตั้งแต่ชั้นวางแผน การดำเนินงานและการ ประเมินผล				

ข้อ	ลักษณะของการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			บันทึก
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
4	ครูพี่เลี้ยงให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาเต็มกำลังความสามารถ				
5	ครูพี่เลี้ยงแต่งกายเรียบร้อยสะอาด สุภาพ มีบุคลิกภาพที่ดี ทั้งกิริยา ท่าทาง วาจา และการควบคุมอารมณ์เหมาะสม เป็นแบบอย่างแก่เด็ก				
6	ครูพี่เลี้ยงมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็ก ผู้ปกครอง วัด และชุมชน				
7	ครูพี่เลี้ยงปฏิบัติตนและปฏิบัติงานตามหน้าที่ ได้อย่างเหมาะสม				
8	ครูพี่เลี้ยงปฏิบัติกิจวัตรการทำงานด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่และเสียสละ				
9	ครูพี่เลี้ยงมีความสามารถจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดกันได้เหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็ก				
10	ศูนย์เปิดโอกาสให้ครูพี่เลี้ยงเข้ารับการอบรมศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม				

ข้อ	ลักษณะของการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			บันทึก
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
<u>ด้านการเงินและการ</u>					
1	จำนวนเงินงบประมาณที่ศูนย์ได้รับจากทางราชการเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน				
2	ศูนย์ขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง				
3	ระบอบการเบิกจ่ายเงินของทางราชการทำให้การดำเนินงานของศูนย์ไม่คล่องตัว				
4	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการชำระเงินแก่ศูนย์เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเด็ก				
5	ศูนย์ได้รับเงินสนับสนุนจากบุคคลทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายด้านอาหารกลางวัน อาหารว่าง อาหารเสริม ของเล่น และสื่อพัฒนาเด็ก และของใช้จำเป็นสำหรับเด็กอยู่เสมอ ...				
6	ศูนย์มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงาน				
7	ศูนย์มีการจัดทำทะเบียนข้อมูลเด็กได้ถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน				
8	มีการรายงานข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กให้ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบทุกระยะ				

ข้อ	ลักษณะของการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			บันทึก
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
9	มีการรายงานข้อมูลที่เป็นปัญหาเฉพาะ เช่น อุบัติเหตุ โรคติดต่อ แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างรวดเร็ว				
10	ครูผู้เลี้ยงมีความรู้ความสามารถด้านการเงินและธุรการ				
<u>ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย</u>					
1	การจัดบริการอาหารให้เด็กมีคุณภาพและปริมาณเหมาะสมกับวัยในแต่ละมื้อ				
2	มีการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาด้านโภชนาการ				
3	การจัดบริการอาหารว่างให้แก่เด็ก				
4	การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดแก่เด็ก				
5	ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทางราชการ				
6	ศูนย์มีบุคลากรในการจัดทำอาหารให้แก่เด็ก				
7	มีการจัดกิจกรรมประเภทชิงน้ำหนัก วัดส่วนสูง ให้ภูมิคุ้มกันโรคเพื่อสุขภาพและการเจริญเติบโตของเด็ก				

ข้อ	ลักษณะของการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			บันทึก
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
8	มีการจัดทำบันทึกรายงานสุขภาพประจำตัว เด็กและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ				
9	มีการจัดกิจกรรมนันทนาการให้เด็กได้ พัฒนาทุกด้านอย่างเพียงพอและเหมาะสม กับวัยของเด็ก				
10	มีการจัดให้เด็กได้พักผ่อนด้วยวิธีนอนราบ อย่างน้อย วันละ 1-2 ชั่วโมง				
<u>ด้านกิจกรรม</u>					
1	ตารางกิจกรรมประจำวันสามารถปรับใช้ ได้เหมาะสมกับสภาพของศูนย์				
2	กิจกรรมต่าง ๆ เป็นการเตรียมความพร้อม ให้เด็กมีทักษะพื้นฐานที่จะเรียนต่อในระดับ ที่สูงขึ้น				
3	มีการส่งเสริมให้ใช้ของเล่นและสื่อพัฒนา เด็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด				
4	ครูที่เล็งกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยและ พัฒนาการของเด็ก				

ข้อ	ลักษณะของการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			บันทึก
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
5	ความเหมาะสมของกิจกรรมส่งเสริมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย สติปัญญาและสังคม				
6	การนำข้อมูลพื้นฐานจากเด็กมาเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม				
7	มีการเตรียมสภาพร่างกายและจิตใจของเด็กให้พร้อมก่อนร่วมกิจกรรม				
8	ครูพี่เลี้ยงส่งเสริมและให้กำลังใจแก่เด็กให้มีส่วนร่วมกิจกรรม				
9	ในการจัดกิจกรรม ครูพี่เลี้ยงได้สอดแทรกการอบรม สั่งสอนจริยธรรมแก่เด็กด้วย ..				
10	ครูพี่เลี้ยงใช้อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมได้ถูกวิธีและรู้จักวิธีการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์เมื่อเกิดการชำรุดเสียหาย				
<u>ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการ</u>					
<u>ประชาสัมพันธ์</u>					
1	ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและในชุมชน ร่วมจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ ..				

ลำดับ	ลักษณะของการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			บันทึก
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
2	มีการจัดทำข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ให้ผู้ปกครองทราบและบุคคลในชุมชนได้รับทราบ				
3	ผู้ปกครองมีความพอใจในระเบียบที่ศูนย์ใช้อบรมเลี้ยงดูเด็ก				
4	ครูพี่เลี้ยงได้ไปเยี่ยมบ้านของเด็กเพื่อพบปะสนทนากับผู้ปกครอง				
5	ผู้ปกครองมีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของเด็ก				
6	มีการจัดประชุมนิเทศผู้ปกครองเด็กที่สมัครใหม่				
7	มีการจัดประชุมพบปะระหว่างผู้บริหารศูนย์ครูพี่เลี้ยง และผู้ปกครอง เพื่อประสานความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงาน				
8	ศูนย์เปิดโอกาสให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ และเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทยแก่เด็ก				
9	ศูนย์มีการจัดกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนได้ทราบ				

ข้อ	ลักษณะของการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			บันทึก
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
10	ศูนย์ภาคแคว้นวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร ในการติดต่อประสานงานกับชุมชน				
	<u>ด้านการประเมินผล</u>				
1	การประเมินผลเด็กได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดไว้				
2	วิธีการประเมินผลแต่ละครั้งเหมาะสมกับ เพศ วัย และสภาพร่างกายของเด็ก				
3	มีการตรวจผลงานของเด็กและให้รางวัล ชมเชยอยู่เสมอ				
4	ใช้วิธีประเมินผลหลาย ๆ วิธีตามความ เหมาะสมของเนื้อหาวิชาและสภาพของเด็ก				
5	มีการประเมินผลย่อยเป็นระยะ ๆ				
6	มีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดหน่วยการเรียนรู้ และรายงานให้ผู้ปกครองทราบ				
7	มีการบันทึกผลการประเมินในทุก ๆ ด้าน พัฒนาการของเด็ก และรายงานให้ ผู้ปกครองทราบ				
8	ศึกษาข้อมูลจากการประเมินผลมาพัฒนา ความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และเหมาะสม				

ข้อ	ลักษณะของการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			บันทึก
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
9	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการประเมินผล				
10	ครูนี้เลี้ยงได้รับการอบรมในเรื่องการประเมินผล				

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

.....

.....

ด้านบุคลากร

.....

.....

ด้านการเงินและธุรการ

.....

.....

ด้านการจัดโภชนาการและอนามัย

.....

.....

ด้านการจัดกิจกรรม

.....

.....

ด้านความสัมพันธ์ชุมชนและการประชาสัมพันธ์.....

.....
.....

ด้านกฎระเบียบผล

.....
.....

ประวัติกลุ่มผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวสุนันท์ ปิยะศิริ
วัน เดือน ปีเกิด	28 มิถุนายน 2503
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	37 หมู่ 4 ต.ไทรมา อ.เมือง จ.นนทบุรี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานศึกษาธิการอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2516	ประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนวัดไทรมาเหนือ
พ.ศ. 2520	มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนศรีบุญยานนท์
พ.ศ. 2521	ปวช. (การช่าง) จากโรงเรียนพลิชัยการเจ้าพระยา
พ.ศ. 2523	ปวส. (การช่าง) จากวิทยาลัยพลิชัยการพระนคร
พ.ศ. 2529	บธ.บ. (การจัดการทั่วไป) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช
พ.ศ. 2539	กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
	ประสานมิตร

การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์ลอบรรณเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี

บทคัดย่อ

พลอง

สุนันท์ ปิยะศิริ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ความหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษานักใหญ่

มีนาคม 2539

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านการเงินและธุรการ ด้านโภชนาการและอนามัย ด้านกิจกรรม ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ และด้านการประเมินผล

กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด 16 คน และผู้ปกครองเด็กที่เข้ารับการอบรมในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ใน 102 คน รวมเป็น 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกการสังเกต และแบบสัมภาษณ์ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีสภาพที่เหมาะสม ปลอดภัย และเพียงพอกับจำนวนเด็ก ด้านบุคลากรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการเงินและธุรการมีงบประมาณและแหล่งเงินทุนสนับสนุนไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายครูพี่เลี้ยงต้องทำหน้าที่การเงินและธุรการด้วย ด้านโภชนาการและอนามัย มีการจัดบริการอาหารและน้ำดื่มน้ำใช้ให้เด็กอย่างเพียงพอ ด้านกิจกรรมมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ ศูนย์สามารถใช้เด็กเป็นสื่อสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศูนย์กับชุมชน ด้านการประเมินผลจัดให้มีการประเมินผลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

2. สภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะด้านบุคลากรมีคุณสมบัติ มีความรู้ มีความสามารถ ในการปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ได้แก่ ควรมีอาคารเป็นเอกเทศ และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ทางราชการควรจัดหาครูพี่เลี้ยงให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก ควรจัดสรรเงินงบประมาณให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ควรมีบุคลากรด้านการจัดทำอาหารให้เด็ก ควรเพิ่มทักษะในการจัดกิจกรรมให้กับครูพี่เลี้ยง ควรจัดทำข่าวสารเผยแพร่การดำเนินงานเพื่อให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนได้ทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ ควรจัดให้มีการอบรมครูพี่เลี้ยงด้านการประเมินผลเพื่อให้เกิดความถูกต้องและเป็นแนวทางเดียวกันอันจะนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลในการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

A STUDY ON THE MANAGEMENT OF PRESCHOOL CHILDREN TRAINING
CENTERS IN BUDDHIST TEMPLES IN GHANGWAT NONTHABURI

AN ABSTRACT

BY

SUNAN PIVASIRI

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

March 1996

The purposes of this research were to study the operation and suggestions on the management of preschool children training centers in Buddhist temples in Changwat Nonthaburi in the areas of building and environment, personnel, Budgeting and service, nutrition and health, activities, community relation and evaluation.

The sample consisted of 16 center officials and 102 parents of children attended in the centers. The instrument using for data collection is an observation record an interview form, then data analysis was made by frequency, percentage, mean and standard-deviation.

The results were as follows:

1. In general, the building and environment of Preschool children training centers in Buddhist temple in Changwat Nonthaburi were suitable, safety, and adequate for children. Personnel were capable to implement the program, but not enough in budgeting and service in which the center officials had to arranged both of them. An adequate supported for nutrition and health including drink water. Also appropriated activities for young children. The children were good mediator for the relationship between center and the community, and a correct methods of evaluation have been used.

2. In conclusion, the management of the program on prechool children training centers in Buddhist temple in Changwat Nonthaburi was considered in good level especially in personnel which have good characteristic knowledge ability, capability and good model for children.

3. The suggestions in managing the preschool children training centers in Buddhist temples in Changwat Nonthaburi were : building for children should be separated, and set in good environment center official should be adequately provided, budget should be increased, separate personnel for preparing food for children were recommended. Center official skill should be increased. Informations as newsletters should be distributed to the parents and community in order that people will know the center movement. Center official training on evaluation was also suggested for correct assessment.